ГОРОДОВОЕ ПОЛОЖЕНІЕ

MIEYSKIE POSTANOWIENIE.

БОЖІЕЮ ПОСПѢШЕСТВУЮЩЕЮ МИЛОСТІЮ

МЫ ЕКАТЕРИНА ВТОРАЯ

ИМПЕРАТРИЦА И САМОДЕРЖИЦА

ВСЕРОССІЙСКАЯ.

МОСКОВСКАЯ, КІЕВСКАЯ, ВЛАДИМИРСКАЯ, НОВОГОРОДСКАЯ, ЦАРИЦА КАЗАНСКАЯ, ЦАРИЦА АСТРАХАНСКАЯ, ЦАРИЦА СИВИРСКАЯ, ЦАРИЦА ХЕРСОНИСА-ТАВРИЧЕСКАГО, ГОСУДАРЫНЯ ПСКОВСКАЯ И ВЕЛИКАЯ КНЯГИНЯ СМОЛЕНСКАЯ, КНЯГИНЯ ЭСТЛЯНДСКАЯ, ЛИФЛЯНДСКАЯ, КОРЕЛЬСКАЯ, ТВЕРСКАЯ, ЮГОРСКАЯ, ПЕРМСКАЯ, ВЯТСКАЯ, ВОЛГАРСКАЯ, И ИННЫХЪ, ГОСУДАРЫНЯ И ВЕЛИКАЯ КНЯГИНЯ НОВАГОРОДА НИЗОВСКІЯ ЗЕМЛИ, ЧЕРНИГОВСКАЯ, РЯЗАНСКАЯ, ПОЛОЦКАЯ, РОСТОВСКАЯ, ЯРОСЛАВСКАЯ, БѢЛООЗЕРСКАЯ, УДОРСКАЯ, ОБДОРСКАЯ, КОНДІЙСКАЯ, ВИТЕПСКАЯ, МСТИСЛАВСКАЯ, И ВСЕЯ СѢВЕРНЫЯ СТРАНЫ ПОВЕЛИТЕЛЬНИЦА, И ГОСУДАРЫНЯ ИВЕРСКІЯ ЗЕМЛИ, КАРТАЛИНСКИХЪ И ГРУЗИНСКИХЪ ЦАРЕИ И КАБАРДИНСКІЯ ЗЕМЛИ, ЧЕРКАСКИХЪ И ГОРСКИХЪ КНЯЗЕЙ, И ИННЫХЪ НАСЛѢДНАЯ ГОСУДАРЫНЯ И ОБЛАДАТЕЛНИЦА.

Съ самаго перваго основанія общежительствъ познали всѣ народы пользы и выгоды отъ устроенія городовъ произтекающія, не токмо для гражданъ, тѣхъ городовъ, но и для окрестныхъ обитателей. Начиная отъ древности мракомъ по-

ZA POMOCĄ ŁASKI BOŻEY

MY KATARZYNA DRUGA

IMPERATOROWA I SAMOWŁADNĄCA

CAŁOROSSYYSKA,

MOSKIEWSKA, KIJOWSKA, WŁODZIMIRSKA, NOWOGRODZKA, KROLOWA KAZANSKA, KROLOWA ASTRACHANSKA, KROLOWA SYBIRSKA, KROLOWA CHERSONEZU TAURYCKIEGO, PANI PSKOWA, I WIELKA KSIĘZNA SMOLENSKA, KSIĘZNA ESTLANDSKA, INFLANTSKA, KORELSKA, TWERSKA, JUHORSKA, PERMSKA, WIATSKA, BULGARSKA, I INNYCH; PANI I WIELKA KSIĘZNA NOWOGRODZKA, NIZOWSKIEY ZIEMI, CZERNIHOWSKA, REZANSKA, POŁOCKA, ROSTOWSKA, JAROSŁAWSKA, BIAŁO-JEZIORSKA, UDORSKA, OBDORSKA, KONDYYSKA, WITEBSKA, MSCISŁAWSKA, I WSZYSTKIEY PUŁNOCNEY STRONY ROZKAZUJĄCA, I PANI IBERSKIEY ZIEMI, KARTALINSKICH, I GRUZINSKICH KROLOW, I KABARDYNSKIEY ZIEMI, CZERKASKICH, I GUROWYCH KSIĄZĄT, I INNYCH DZIEDZICZNA PANI, I MONARCHINI.

OD piérwiaſtkowéy oſnowy ſpołecznego życia poznawali wſzyſtkie narody, jak wielka wygoda, i pożytek wypływają od zabudowania Miaſt, nie już dla ſamych tylko obywatelów [illegible] lecz i dla okolicznych mieſzkańców. Zaczynając od ſtarozy[illegible]

pokry[illegible]

покрытой, встрѣчаемъ МЫ повсюду память градоздателей возносимую наравнѣ съ памятію законодателей, и видимъ что Герои побѣдами прославившіеся тщились градозданіемъ дать безсмертіе именамъ своимъ.

МЫ и тутъ не имѣемъ нужды искать примѣровъ чуждыхъ: но заимствуя оные изъ собственныхъ дѣяній Отечества НАШЕГО, находимъ, что предки Россійскіе Славяне отъ славныхъ подвиговъ и самое названіе свое получившіе, гдѣ только досягала побѣдоносная рука ихъ, оставляли слѣды свои созиданіемъ градовъ, именами Славенскаго языка украшенныхъ, до нынѣ сіе соблюдшихъ, и насажденіемъ въ оныхъ торговли до самыхъ отдаленныхъ краевъ тогда извѣстныхъ разпространенной. Всероссійскіе САМОДЕРЖЦЫ отъ самыхъ древнихъ лѣтъ съ разширеніемъ предѣловъ владычества ихъ и съ умноженіемъ народнымъ, умножали и число городовъ, дая въ нихъ безопасное пристанище торгу и рукодѣліямъ. Обширность Государства, обиліе произрастѣній не токмо на поверхностяхъ земли, но и въ нѣдрахъ ея сокровенныхъ, удобства сообщенія сухопутнаго или водоходнаго, раченіе и предпріимчивость Славенороссійскаго народа не могли не имѣть добрыхъ успѣховъ. Полезнымъ установленіемъ предковъ НАШИХЪ МЫ тщилися подражать по мѣрѣ размноженія народа и возращенія богатства его, какъ то свидѣтельствуютъ города въ двадцатитрехлѣтнее царствованіе НАШЕ числомъ двѣсти шестьнадцать воздвигнутые повсюду, гдѣ того требовали или мѣстныя выгоды, или стеченіе окрестныхъ жителей. Не оставили МЫ какъ ихъ, такъ и тѣ, кои предками НАШИМИ сооружены были, снабдить надлежащимъ управленіемъ, освободить рукодѣлія, промыслы и торговлю отъ принужденій и притѣсненій, и преподать имъ различные полезные способы и ободренія. Съ помощію Божіею видимъ въ толь краткое время добрые плоды намѣреній и трудовъ НАШИХЪ, да и несомнѣнно уповаемъ, что вѣрноподданные НАШИ граждане городовъ НАШИХЪ похвальнымъ раденіемъ, доброю вѣрою въ тор-

говлѣ

pokrytéy mrokiem, znaydujemy wszędy pamięć założycielów miast wielbioną równie z pamięcią prawodawców, i widziémy jako Bohatérowie wielcy wsławiwszy się zwycięstwami starali się dźwignieniem miast podadź nieśmiertelności imiona swoje.

My i w tym przypadku nie mamy potrzeby szukać przykładów obcych; ale biorąc one z dzieł własnych Oyczyzny NASZEY, znaydujemy że Przodki Rossyyscy Sławianie, od sławnych dzieł samo imie mający, gdzie tylko sięgała zwycięzka ich ręka, wszędy zostawiali ślady swoje założeniem Miast, imionami Rossyyskiémi ozdobionych, i dotąd je zachowujących, i zaprowadzéniem w onych handlu, aż do nayodległéyszych Krajów znajomych pod ów czas rościągającego się. Samodzierżcé Cało-Rossyyscy od naydawniéyszéy starożytności za rozszerzeniem granic dzierżawy ich, i za pomnożéniem ludności, pomnażali wespół i liczby miast, dając w nich bespieczne przytulenie handlowi, i rękodziełom. Rozległość państwa, obfitość produktow nietylko na powierzchowności ziémi, ale i wewnątrz jéy rodzących się, łatwość kommunikacyi tak lądem, jako wodą, usilność i odwaga Sławiano-Rossyyskiego narodu, nie mogły nie uczynić wielkich postępków. Tak pożyteczne Przodków NASZYCH ustanowienia My również staraliśmy się popiérać, w miarę pomnożonéy ludności, i wzrostu krajowego bogactwa, jako to świadczą miasta liczbą dwiéście szesnaście w czasie dwudziésto trzech letniego panowania NASZEGO dźwignione wszędy, gdzie tylko wymagały tego, albo miéyscowe wygody, albo zgromadzenie się okoliczne mieszkańcow. Nieomieszkaliśmy jako te miasta, tak i one, które Przodkowie NASI założyli opatrzyć należytym urządzeniem, oswobodzić rękodzieła, przemysł, od przymusu i ucisku, i podadź im rozmaite pożyteczne sposoby i zachęcenia. Za Boskim błogosławieństwem widziémy w tak krótkim czasie dobre owoce zamiarów NASZYCH i prac, i ufamy niewątpliwie, że wierno-poddani NASI obywatele Miast chwalebnym usiłowaniem, rzetelnością w handlu, przemysłach, i rzemiosłach, i zachowaniem się odpowiadającym zbawiennéy NASZEY o nich pieczołowitości, będą się przykładać ku doprowa-

dze-

говлѣ, промыслахъ и ремеслахъ, и поведенiемъ соотвѣтствующимъ благому НАШЕМУ объ нихъ попеченнiю, будутъ пособствовать возвышенiю мѣстъ ими населяемыхъ въ цвѣтущемъ состоянiи, и тѣмъ вяще заслужатъ НАШУ ИМПЕРАТОРСКУЮ къ себѣ милость и благоволенiе; въ залогъ коихъ восхотели МЫ данные отъ НАСЪ городамъ, ихъ обществамъ и членамъ сихъ обществъ выгоды и преимущества подтвердить НАШЕЮ жалованною, грамотою, узаконяя въ слѣдствiе того на вѣки непоколебимо слѣдующiя статьи.

ОГЛА

dzeniu miaſt przez nich zamieſzkałych do kwitnącego ſtanu, przez co tym bardziéy zaſłużą NASZĄ JMPERATORSKĄ ku ſobie dobroć, i względy; na zakład których podobało ſię NAM nadane przez NAS miaſtom, ich zgromadzeniom, i członkom tych zgromadzeń dobrodziéyſtwa i prerogatywy potwiérdzić NASZYM przywilejem, i na ten koniec uſtanawiamy wiecznie, i nienaruſzenie naſtępujące punkta.

ОГЛАВЛЕНІЕ

А.

ГОРОДОВОЕ ПОЛОЖЕНІЕ.

REGESTR PARAGRAFOW I PUNKTOW.

A.

MIEYSKIE POSTANOWIENIE.

20. О гостиномъ дворѣ и о лавкахъ по домамъ.
21. О клейменыхъ вѣсахъ и мѣрахъ.
22. О бракованїи товаровъ.
23. О возкѣ товаровъ по всякому пути.
24. Уѣздные жители имѣютъ безпрепятственный привозъ въ городъ и вывозъ изъ онаго.
25. О еженедѣльныхъ торговыхъ дняхъ въ городѣ.
26. О годовой ярманкѣ.
27. О строенїи или выписыванїи судовъ и кораблей для торговли.
28. О городовомъ гербѣ.

Примѣчанїе.

Б

О ГОРОДОВЫХЪ ОБЫВАТЕЛЯХЪ.

Установленїе общества градскаго, и о выгодахъ общества градскаго.

29. О дозволенїи собираться городовымъ обывателямъ.
30. О собранїи городовыхъ обывателей всякїе три года.
31. Городской Глава, Бургомистры, Ратманы, Старосты и Судьи словеснаго Суда выбираются обществомъ и проч:
32. Засѣдатели губернскаго Магистрата, и мѣщанскїе Засѣдатели Совѣстнаго суда выбираются губернскимъ городомъ и проч:
33. О выборѣ мѣщанствомъ Засѣдателей въ суды изъ мѣщанъ ив мѣстѣ живущихъ.
34. О засѣданїи двумъ Ратманамъ въ Управѣ Благочинїя.
35. О дозволенїи представить къ балотированїю кандидатовъ.
36. О представленїи общественныхъ нуждъ и пользъ.
37. Запрещенїе о дѣланїи положенїй въ противность законамъ, и требованїй въ нарушенїе узаконенїй.
38. Обществу градскому какъ поступать съ предлогомъ.

B.

O OBYWATELACH MIEYSKICH.

Uſtanowienie zgromadzenia miéſzczańſkiego, i o dobrodziéyſtwach miéſzczańſkiego zgromadzenia.

39. O domie dla mieſzczańſkiégo zgromadzenia, i archiwy.
40. O pieczęci zgromadzenia mieſzczańſkiégo.
41. O Piſarzu mieſzczańſkiégo zgromadzenia.
42. O kaſſie mieſzczańſkiégo zgromadzenia.
43. Za oſobiſte mieſzczanina wykroczenie nie pokutuie zgromadzenie.
44. Mieſzczańſkie zgromadzenie u ſądu przez Adwokata ſprawuje ſię.
45. Jakie ſprawy proſto idą do guberſkiego magiſtratu.
46. Uſtanowienie miéyſkiego ſierockiego sądu.
47. O zaſiadaiących w miéyſkim ſierockim sądzie.
48. Miéyſkiemu ſierockiemu ſądowi poleca ſię piecza o wdowach, i ſierotach, i ich intereſſach.
49. Niewybiérać mieſzczanina niemaiącego kapitału, z którego procentu do 50. rublow, i który nie ma 25. lat.
50. Mieſzczanin niemaiący kapitału niéma głoſu.

Uwaga.

51. Mieſzczanin bez domu kapitału, i rzemioſła, i młodſzy 25. lat w zgromadzeniu mieſzczańſkim ani zaſiadać, ani głoſu miéć, ani wybranym bydź nie może.
52. O ruſzeniu za publiczne wykroczenie ze zgromadzenia miéſzczańſkiego
53. W miéście ułożyć miéyſką obywatelſką xięgę.
54. O wyborze deputatow w miéście dla ułożenia miéyſkiey obywatelſkiéy xięgi.
55. W xiędze mieſzczańſkiéy obywatelſkiéy, zapiſać imiona obywatelów mających domy, i maiątki i w giéłdzie lub cechu pomieſzczonych.
56. Kto niewpiſany do xięgi obywatelſkiéy, ten nienależy do obywatelſtwa tego miaſta.
57. O przywileju.

В.

Наставленіе для сочиненія и продолженіе городовой обывательской книги.

58. О сочиненіи Старостамъ обывательскаго списка.
Примѣчаніе.
59. Форма списка.
60. Староста списокъ доставитъ городскому Главѣ.
61. Городской Глава съ депутатами составитъ городовую обывательскую книгу.
62. О шести частяхъ городовой обывательской книги.
63. Настоящіе обыватели.
Толкованіе.
Примѣчаніе.
64. Гильдіи.
Толкованіе.
Ипримѣчаніе.
65. Цѣхи.
Толкованіе.
66. Иногородные и иностранные гости.
Толкованіе.
67. Имянитые граждане.
Толкованіе.
68. Посадскіе.
Толкованіе.
69. Запрещеніе о внесеніи въ городовую обывательскую книгу кого безъ доказательства.
70. Всякая семья представитъ доказательства.
71. О разсмотрѣніи доказательствъ.
72. О внесеніи денегъ въ городовую казну при записаніи семьи въ городовую обывательскую книгу.
73. Въ случаѣ неудовольствія просить въ губернскомъ Магистратѣ
74. О прочтеніи городовой обывательской книги обществу градскому.

C

Inſtrukcya do ułożenia, i kontynuacyi mieſzczańſkiéy Obywatelſkiéy Kſięgi.

75. Городовую обывательскую книгу хранить въ архивѣ общества градскаго, одну копїю въ губернскомъ Правленїи, а другую въ казенной Палатѣ.

76. О продолженїи городовой обывательской книги.

Г

доказательства состоянїя городовыхъ обывателей.

77. Доказательства городовыхъ обывателей.

78. Доказательства состоянїя городовыхъ обывателей.

Приходская книга.

Свидѣтельство священниково и прихожанъ.

Перепись.

Ревизїя.

Гильдейскїй листъ.

Цѣховый листъ.

Указы, грамоты и листы.

Опредѣленїе.

Судъ.

Листъ.

Службы.

Недвижымое градское имѣнїе.

Гильдейское или цѣховое свидѣтельство о капиталѣ.

Атестаты.

Росписки.

Росписки Казначейскїя и проч:

Книги, щеты и разщеты.

Таможенныя книги и проч:

Товары.

Корабли.

Подряды или откупы.

Выплаченные векселя.

Договоры и довѣрїя.

Отецъ и дѣдъ.

Купчїя и закладныя.

75. Mieſzczańſką obywatelſką Kſięgę chować w archiwie zgromadzenia mieſzczańſkiego, kopije iednę w rządzie guberſkim, drugą w izbié ſkarbowéy.
76. O kontynuowaniu mieſzczańſkiéy obywatelſkiéy kſięgi.

D.

Dowody ſtanu miéyſkich Obywateli.

77. Dowody miéyſkich obywateli.
78. Dowody ſtanu miéyſkich obywateli.
Paraſijalne Kſięgi,
Swiadectwo Plebana, i paraſijanow.
Popis.
Rewizya,
Liſt od Giełdy.
Liſt od Cechu.
Ukazy, przywileje, i liſty.
Naznaczenie do powinności.
Sąd.
Liſt.
Służby.
Nieruchomy w mieście maiątek.
Giełdy lub Cechu świadectwo o kapitale,
Atteſtaty.
Kwitacye.
Kwity ſkarbowe i t. d.
Kſięgi rachunku i obrachunku.
Celne kſięgi i t. d.
Towary.
Okręta,
Podrady, i arędy.
Wexle opłacone.
Umowy i krédyt.
Ociec i dziad,
Kuple i zaſtawy.

Всякія доказательства утверждающія довѣріе; единое же достаточное довольно ко внесенію семьи въ часть городовой обывательской книги.

79. Манифестъ 1775 года Марта 17 дня, статья 46, о отпущенныхъ отъ помѣщиковъ.

Д.

О личныхъ выгодахъ городовыхъ обывателей, средняго рода людей, или мѣщанъ вообще.

80 Что есть средній родъ людей.

81. О пользѣ городовъ, и наслѣдствіи отличнаго состоянія.

82. Въ какомъ случаѣ мѣщанинъ сообщаетъ мѣщанское состояніе женѣ.

83. Мѣщанскіе дѣти получаютъ состояніе наслѣдственно.

84. Мѣщанина безъ суда не лишить добраго имяни, жизни и имѣнія.

85. Мѣщанинъ судится мѣщанскимъ судомъ.

86. Преступленія, кои у мѣщанина отнимаютъ доброе имя.

87. Запрещеніе отнятіи, или разореніи имѣнія мѣщанина.

88 Право перваго приобрѣтателя.

89. О уничтоженіи преступленій, кои десять лѣтъ остались безъ производства.

90. Мѣщанинъ имѣетъ станы и рукодѣліе.

91. О безчестіи.
Женамъ.
Женѣ платящей подать.
Дѣтямъ.

Е.

О Гильдіяхъ и гильдейскихъ выходахъ вообще.

92. Дозволеніе записаться въ Гильдіи имѣющимъ капиталъ отъ тысячи рублей до пятидесяти тысячь рублей.

Wſzyſtkie dowody zaręczaiące o kredycie; jednégo zaś pewnego dość jeſt do pomieſzczenia domu w Kſięgę mieſzczańſką obywatelſką.

79. Manifeſt 1775 roku, Marca 17. dnia punkt 46. O uwolnionych od Panów dziedzicznych.

E.

O oſobiſtych dobrodziéyſtwach miéyſkich obywateli ſrzédniego gatunku ludzi, czyli o mieſzczanach w ogólności.

80. Co ieſt śrzédni gatunek ludzi.
81. O pożytku miaſt, i dziédzictwie oſobliwego ſtanu.
72. W jakim przypadku mieſzczanin daje mieſzczańſtwo żenie.
83. Mieſzczańſkie dziéci dziedzicznie biorą mieſzczańſtwo.
84. Mieſzczaninowi bez ſądu nie brać dobrego imienia, życia lub maiątku.
85. Mieſzczanin ſądzi ſię mieſzczańſkim ſądem.
86. Wykroczenia które odeymuią od mieſzczanina dobre imie.
87. Zabronienie odięcia, lub puſtoſzenia majątku mieſzczanina.
88. Prawo piérwſzego nabywcy.
89. O niedochodzeniu wykroczenia, któremu dzieſięć lat minęło.
90. Mieſzczanin miéć może warſztaty, i rękodzieła.
91. O obeldze,
Kobietom.
Kobiécie płacącey podatki.
Dziéciom.

F.

O giełdach i dobrodziéyſtwach giełd w powſzechności.

92. Dozwolenie zapiſywania ſię do giełd, maiącym kapitału od tyſiąca do pięciudzieſiąt tyſięcy rublów.

93. О срокѣ записанія и платежа съ капитала.
94. Дѣти не въ раздѣлѣ не платятъ особенно.
95. Дѣти послѣ родителей до раздѣла не платятъ особенно.
96. Послѣ умершихъ родственники до раздѣла не платятъ особенно.
97. О утайкѣ капитала доноса не принимать, и слѣдсвія не чинить.
98. О изключеніи изъ Гильдіи виновнаго банкрута.
99. О увольненіи записавшихся въ Гильдіи отъ личнаго рекрута и работника, и о проч.
100. Дозволеніе гильдейскимъ вступать въ казенные подряды и откупы, по мѣрѣ объявленнаго въ Гильдіи капитала.
101. Записавшихся въ Гильдіи не избирать. 1, къ продажѣ. 2, къ смотрѣнію. 3, въ разныя должности. 4, къ сборамъ и сбереженію. 5, къ приготовленію дворцоваго, или казеннаго.

Ж.

О перпой гильдіи.

102. Кого вписать въ первую Гильдію.
103. Въ Гильдіи дается мѣсто по мѣрѣ капитала.
104. О торгѣ первой Гильдіи.
105. О фабрикахъ, заводахъ, и морскихъ судахъ.
106. Дозволеніе ѣздить въ каретѣ парою.
107. Первая Гильдія свободна отъ тѣлеснаго наказанія.

З.

О второй гильдіи.

108. Кого вписать во впорою Гильдію.

93. O terminie zapisania się i płacy od kapitału.
94. Dziéci nieoddzieleni nie płacą osobno.
95. Dzieci do rozdziału po rodzicach nie płacą osobno.
96. Po zéyściu bez-dzietnego krewni nie płacą osobno, aż do czasu rozdziału.
97. O utajeniu kapitału delacyi przyymować, i nie czynić inkwizycyi.
98. O wyznaniu z giełdy bankruta przez winę swoię.
99. O uwolnieniu zapisanych do giełdy od osobistego rekruta, lub robotnika, i t. d;
100. Dozwolenie zapisanym do giełdy wchodzić w kontrakty i aredy ze skarbem w miarę objawionego kapitału.
101. Zapisanych do giełd nie wybiérać: 1. do przedawania, 2. do dozoru. 3. do rozmaitych powinności. 4. do poborów. i straży. 5. do przygotowania zamkowégo lub skarbowego.

G.

O piérwszéy giełdzie.

102. Kogo zapisywać do piérwszey giełdy.
103. W giełdzie daje się miéysce w miarę kapitału.
104. O handlu piérwszey giełdy.
105. O fabrykach, zaprowadzeniach i morskich statkach.
106. Pozwolenie ieździć w karécie parą koni.
107. Piérwsza giełda uwalnia się od cielesnych kar.

H.

O drugiéy giełdzie.

108. Kogo zapisać do drugiéy giełdy.

109. ВЪ Гильдіи дается мѣсто, по мѣрѣ капитала.
110. О торгѣ второй Гильдіи.
111. О фабрикахЪ, заводахЪ и рѣчныхЪ судахЪ.
112. Дозволеніе ѣздить вЪ коляскѣ парою.
113. Вторая Гильдія свободна отЪ тѣлеснаго наказанія.

И.

О третей гильдіи.

114. Кого вписать вЪ третью Гильдію.
115. ВЪ Гильдіи дается мѣсто по мѣрѣ капитала.
116. О мѣлочномЪ торгѣ третей Гильдіи.
117. О рукодѣліи и рѣчныхЪ малыхЪ судахЪ.
118. О дозволеніи третей Гильдіи имѣть тракиры.
119. Запрещеніе ѣздить инако по городу, какЪ на одной лошади.

I.

О выгодахЪ цѣховыхЪ.

120 Кого написать вЪ цѣхи или управы.
121. Дозволеніе цѣховымЪ объявлять за собою капиталы, и пользоваться по онымЪ выгодами.
122. О работѣ цѣховыхЪ
123. *Ремесленное положеніе.*

1 Кому установлять цѣхи или управы.
2. Управы или цѣхи подчинены городовому Магистрату или Ратушѣ.
3. Управы или цѣхи одинакаго ремесла.
4. Не установлять управы или цѣха одинакаго ремесла, гдѣ менѣе пяти мастеровЪ.
5. Управѣ имѣть ремесленное положеніе, мѣсто для схода и проч:
6. О Маклерѣ.

109. W giełdzie daje ſię miéyſce w miarę kapitału.
110. O handlu drugiéy giełdy.
111. O fabrykach, zaprowadzeniach, i ſtatkach rzécznych.
112. Pozwolenie iéździć po mieście kolaſką parą-konną.
113. Druga giełda nie podlega karom cieleſnym.

I.

O trzeciéy giełdzie.

114. Kogo zapiſywać do trzeciéy giełdy.
115. W giełdzie miéyſce daje ſię w miarę kapitału.
116. O małym handelku trzeciéy giełdy.
117. O rękodziełach, i małych rzécznych ſtatkach.
118. O pozwoleniu trzeciéy giełdzie mieć traktyery.
119. Zabrania ſię jeździć po mieście więcey niż jednym koniem.

K.

O dobrodziéyſtwach Cechowych.

120. Kogo zapiſać w Cechy, czyli porządki rzemieślnicze.
121, Pozwolenie cechowym obiawiać u ſiebie kapitał, i cieſzyć ſię dobrodziéyſtwami.
122. O robocie Cechowych.
123. *Rzemieślnicze poſtanowienie.*

1. Kto ma uſtanawiać Cechy, lub rzemieślnicze porządki.
2. Cechy podlegaią miéyſkiemu Magiſtratowi, lub Ratuſzowi.
3. Cechy z jednego rzemiosła.
4 Nieuſtanawiać Cechu jednego rzemiosła póki mniéy od pięciu mayſtrow tego rzemiosła.
5, Cech ma mieć rzemieślnicze poſtanowienie, miéyſce dla zebrania ſię i t. d.
6. O maklerze.

64.

64.

86.

89. Winy przy zebraniu ſię i rozpuſzczaniu rzemieślników.
90. O żałobach.
91. O koréſpodencyi Cechow między ſobą.
92. O nieobjawiéniu komu co należy.
93 Nieprzerywać mowy ieden drugiému.
94. Kto hałas robi w cechu.
95. Kto na ulicy krzyczy o niekontentowaniu ſię ſwoim.
96. Do cechu niepoſzlakowanych przyymować.
97. Za kryminalne przeſtępſtwo przeciw ſpokoyności cechowéy wymazać z cechu.
98. Za ciężkie przeſtępſtwa wymazać z Cechu.
99 Za ſzalbiérſtwo wymazać z Cechu.
100, Nie przedawać ſtare za nowe, lub iedne za drugie.
101. Uſzczerbek, czyli ſzkodę nagrodzić zupełnie.
102. O winach za niewygotowanie roboty na termin.
103. W które dni robić, a w które nié
104. O zmarnotrawiéniu dni roboczych.
105. Jakie godziny robić na dobę.
106. O trwoniéniu roboczych godzin,
107. Za ſtrwoniénie nocy winy.
108. Podmayſtrowie bez woli mayſtra nienocuią nie wdomu.
109. Podmayſtra lub ucznia, który robotę biérze, karać więzieniem.
110. O obrazie mayſtra
111. Kto win nie wniéſie do kaſſy dobrowolnie, tego odeſłać do Magiſtratu lub Ratuſzu.
112. Zgromadzénie raz na rok poſtanowi ilość win za każdy punkt przepiſuiący winy.
113. O wpadaiących znowu.
114. O wniéſieniu piéniędzy do kaſſy przy cztéromiéſięcznym zebraniu ſię.
115. Nieprzywłaſzczać roboty cudzéy, i nierobić robot ni[illegible] jego rzemieſła.
116. Miéyſki magiſtrat, lub Ratuſz karze cechy.
117. O zachowaniu i doſtrzeżeniu rzemieślniczego poſtanowienia.

S L.

К.

О иногородныхъ и иностранныхъ гостяхъ.

124. Дозволенїе иновѣрнымъ, иногороднымъ и иностраннымъ свободнаго отправленїя вѣры.
125. Латиноримскїя церкви суть въ вѣдомствѣ Бѣлорускаго Архїепископа.
126. Для Авгсбурскаго исповѣданїя учреждаются консисторїи.
127. Какъ составить городовый Магистратъ въ городѣ, въ которомъ пять сотъ семей поселившихся иногородныхъ или иностранныхъ.
128. Какъ составить судъ при таможнѣ въ городѣ, въ которомъ пять сотъ семей поселившихся иностранныхъ или иногородныхъ.
129. Дозволяется иногороднымъ и иностраннымъ поселившимся выѣхать, заплатя положенное.
130. Подтверждается иностраннымъ дозволенїе, заводить и содержать фабрики и манифактуры.
131, Подтверждается иностраннымъ дозволенїе заводить и содержать заводы.

Л.

О пыгодахъ имянитыхъ гражданъ.

132. Имянитые граждане.
133. Дозволенїе ѣздить въ каретѣ парою и четвернею.
134. Дозволенїе имѣть загородные дворы и сады.
135. Имянитые граждане свободны отъ тѣлеснаго наказанїя.
136. О фабрикахъ, заводахъ и водяныхъ судахъ.
137. Буде имянитость отецъ, сынъ и внукъ сохранилъ, то право имѣетъ просить дворанства.

L.

O osiadłych w mieście cudzoziemcach i z innych miast przychodniach.

124. Pozwolenie innéy wiary ludziom, przychodniom z innego miasta, lub kraju wyznawania wiary swojéy.
125. Rzymsko-łacińskie Kościoły maią bydź pod Zwiérzchnością Biało - Ruskiégo Arcy-Biskupa.
126. Dla Auszpurskiego wyznania ustanawiaią się Konsystorze.
127. Jak złożyć Magistrat mieyski tam gdzie pięćset domów cudzoziemców, i z innego miasta znayduie się.
128. Jak złożyć sąd w mieście, gdzie celna komora, a znayduie się osiadłych domów pięćset cudzoziemców, lub z innego miasta.
129. Pozwala się cudzoziemcom, i innych miast osiadłym obywatelom wyiechać zapłaciwszy co należy.
13. Potwiérdza się cudzoziemcom pozwolenie utrzymywać fabryki i manufaktury.
131. Potwiérdza się cudzoziemcom, czynić zaprowadzenia i utrzymywać ié.

M.

O dobrodziéystwach znamienitych obywateli miéyskich.

132. Znamiénici obywatele miéyscy.
133. Wolność jeżdżenia w karecie paro, i czworo-konney.
134. Pozwala się mieć dom za miastem, i ogrody.
135. Znamienici obywatele wolni od kar cielesnych.
136. O fabrykach, zaprowadzeniach, i wodnych statkach.
137. Jeżeli ociec, syn, i wnuk znamienitość zachowali, tedy o szlachectwo prosić ma prawo.

М.

О посадскихъ и ихъ выгодахъ вообще.

138. Не запрещается записаться въ посадъ.
139. О крестьянѣхъ, кои запишутся въ посадъ.
140. Посадскіе имѣютъ станы и рукодѣліе.
141. О лавкѣ съ собственнымъ рукодѣліемъ.
142. О промыслѣ и прокормленіи.
143. Дозволеніе посадскимъ вступать въ казенные подряды и откупы по мѣрѣ капитала, съ котораго въ посадѣ обложенъ податью.
144. Мѣлочный торгъ посадскимъ не запрещается.
145. Запрещеніе ѣздить по городу въ каретѣ, и на двухъ лошадяхъ.

Н.

О городовыхъ доходахъ.

146. Опредѣленіе дохода городамъ изъ таможенныхъ сборовъ.
147. Опредѣленіе городамъ дохода изъ питейнаго сбора.
148. Выморочныя имѣнія мѣщанскія въ городѣ оставляются ему въ доходахъ.
149. О доходахъ съ мѣльницъ, рыбныхъ ловель и перевозовъ въ дачахъ городскихъ состоящихъ,
150. О штрафныхъ денгахъ съ мѣщанъ,
151. Объ употребленіи городовыхъ доходовъ.
152. Городовые разходы въ чемъ состоять должны.
153. Дозволеніе городамъ заводить банки, или въ заведенные отдавать свои капиталы.
154. Не дѣлать издержекъ сверьхъ положенныхъ безъ представленія Губернатору.
155. О дачѣ отчета въ городовыхъ доходахъ и разходахъ.

N.

O posadzkich, i ich dobrodzieystwach w powszechności,

O

O dochodach mieyskich.

P.

О.

О городской общей Думѣ и о городской шестигласной Думѣ.

P.

O miéyſkiéy powſzechnéy radzie i o radzie ſześciogłoſowéy.

156. Pozwolenie miaſtu uformowania miéyſkiéy powſzechnéy rady.
157. Kto ſkłada powſzechną miéyſką radę.
158. O uformowaniu głoſu od aktualnych obywateli miéyſkich.
159. O uformowaniu głoſu od giéłd.
160. O uformowaniu głoſu od cechów.
161. O uformowaniu głoſu od cudzoziemców, i innego miaſta obywateli,
162. O uformowaniu głoſu od znamiénitych obywateli.
163, O uformowaniu głoſu od poſadzkich.
164. O wyborze ſześciogłoſowéy miéyſkiéy rady.
165. Kto ſkłada ſześciogłoſowa miéyſką radę.
166. Kto, i jak zaſiada w radzie miéyſkiéy.
167. Powinność rady miéyſkiéy.
168 Zabrania ſię miéyſkiéy radzie wdawać ſię do ſpraw ſądowych,
169. O zachowaniu mieſzczańſkiego, i rzemieślniczego poſtanowienia.
170. Zabrania ſię czynić uchwał, lub remonſtracyi przeciwnych miéyſkiemu, lub rzemieślniczemu poſtanowieniu, lub innym prawom.
171. O miéyſcu dla zbiérania ſię, i pieczęci miéyſkiéy rady.
172. Czas zaſiadania, powſzechnéy miéyſkiéy rady.
173. O ſześciogłoſowéy miéyſkiéy radzie.
174 Czas zaſiadania ſześciogłoſowéy miéyſkiéy rady.
175. Sześciogłoſowa rada zbiera ſię tamże, gdzie i powſzechna, i w przypadkach wątpliwych remonſtruie dziéło powſzechnéy miéyſkiéy radzie.
176, Kto niekontent z rady miéyſkiéy powſzechnéy lub ſześciogłoſowéy, ten ma ſkarżyć ſię w guberſkim Magiſtracie.
177, O urządzeniu miéyſkich dochodów i rozchodów, i rachunku z nich.
178, O wzajemnéy pomocy w dziéłach ſłużby Monarſzéy, i dobra poſpolitego.

А.

ГОРОДОВОЕ ПОЛОЖЕНIЕ.

1.

О строенiи по утвержденному городовому плану.

Городъ строить по утвержденному плану, за подписанiемъ руки ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА.

2.

Городу правильно принадлежащее.

Городу подтверждаются правильно принадлежащiя по межевой инструкцiи, или инако законно земли, сады, поля, пастбы, луга, рѣки, рыбныя ловли, лѣса, рощи, кустарники, пустыя мѣста, мѣльницы водяныя или вѣтреныя, всѣ оныя вообще и каждое порознь ненарушимо имѣть, и онымъ пользоваться мирно и вѣчно на основанiи законовъ, какъ внутри города, такъ и внѣ онаго.

3.

Городовые выгоны не застроивать, вторично выгоновъ не отводить и не покупать.

Запрещается городовые выгоны застроивать; буде же городъ городовые выгоны застроитъ, или инако въ невыгоны обратитъ, то городу вторично выгоновъ не отводить, и городу выгоновъ не покупать; но да наймешъ по нуждѣ или удобности.

4.

Объ охраненiи

Въ городѣ живущимъ сохраняется и

каждо-

A.

POSTANOWIENIE MIEYSKIE.

1.

O budowaniu według planu potwiérdzonego.

MIasto budować według potwiérdzonego planu za podpisem JMPERATORSKIM.

2.

Miastu prawnie należące.

Potwiérdzają się miastu sprawiédliwie należące według instrukcyi graniczném, lub z innego jakiégo prawa, place, ogrody, pola, pastwiska, łąki, rzéki, łowiénie ryb, lasy, gaié, zaroślé, puste miéysca, młyny wodne, i wiétrzne, wszystko to w ogóle, i każde w szczególności, niénaruszenié trzymać, i pożytkować spokoynie, i wiéczyście na fundamencie praw, tak w miéście, jako i za miastem.

3.

Wygonów miéyskich niezabudowywać, a drugi raz wygonów nie naznaczać, ani kupować.

Zabrania się zaymować budowlą wygonów miéyskich, iéżeli zaś miasto wygony miéyskie zabuduje, albo innym jakim sposobem obróci na niéwygony; tedy powtórnie wygonów dla miast nie naznaczać, i miasto kupować nie ma wygonów, ale wolno iému naymować według potrzeby, lub zręczności.

4.

O warowaniu

Zyiącym w miéście zachowuje się, i wa-

каждому въ городѣ правильно надлежащаго.

охраняется собственность и владѣнїе: что кому по справедливости и законно принадлежитъ, какъ движимое, такъ и недвижимое.

5.

О присягѣ подданнической.

Въ городѣ поселившїеся обязаны присягою предъ Всемогущимъ Богомъ въ сохраненїи ненарушимо подданнической вѣрности къ Особѣ ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА.

6.

О роспискѣ имѣсто присяги по мѣщанству.

Кто поселится въ городѣ, тотъ имѣетъ учинить росписку вмѣсто присяги, что право гражданское принимаетъ и обязуется по мѣщанству нести тягости.

7.

О неналоженїи новыхъ податей, службъ, или тягостей на городъ, безъ ИМПЕРАТОСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА.

Власть имѣющїя мѣста, или лица да не налагаютъ на городъ новыхъ родатей, или службъ, или тягостей; и буде отъ города кто либо требовать будетъ въ противность узаконенїю, или что городу трудно или тягостно: то городовый Магистратъ о томъ имѣетъ жалобу приносить губернскому Магистрату, равномѣрно доносить и Сенату, которому не налагать податей, или службъ, или тягостей безъ подписанїя руки ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА.

8.

О недостаткахъ

Городовый Магистраъ по усмотрѣнїи нуж-

w mieście każdemu co się mu prawnie należy.

ruie się ich własność, i dzierżenie, co komu sprawiedliwie, i z prawa należy się, jako ruchomego maiątku tak i nieruchomego.

5.

O przysiędze poddańskiéy.

W mieście mieszkający związani są przysięgą przed Wszechmocnym Bogiém o zachowaniu niénaruszenie poddańskiéy wiérności dla osoby JMPERATORSKIEY.

6.

O skrypcie zamiast przysięgi na miészczaństwo.

Kto w mieście osiądzie, ten ma dadź zamiast przysięgi skrypt, że prawo miészczańskie przyymuje, i obowiązuie się z prawa tego znosić ciężary.

7.

O nienakładaniu nowych służb, podatków, ciężarów na miasto bez podpisu JMPERATORSKIEGO.

Władzą maiące urzędy, lub osoby niemaią nakładać na miasto nowych podatków, albo ciężarów; i ieżeli kto od miasta wyciągać będzie, co przeciwi się prawu, lub co dla miasta trudną iest, i uciążliwą rzeczą; tedy Magistrat miéyski winien iest skarżyć się o to Magistratowi guberskiému, również donosić o tym Senatowi, który nié ma nakładać podatków, czyli służb, czyli ciężarów, bez podpisu ręki JMPERATORSKIEY.

8.

W niedostatku po-

Miéyski magistrat dostrzegłszy w mieście

нужнаго городовому Магистрату куда представлять.

внутри города какихъ нуждъ или недостатковъ имѣетъ о томъ представить губернскому Магистрату и губернскому Правленїю заблаговремянно, которое то обстоятельство разсмотря, буде Губернаторъ самъ не властенъ, въ силу его наказа, представитъ, гдѣ надлежитъ.

9.

О городовой книгѣ, въ коей городовые домы и проч: вписаны.

Городовому Магистрату имѣть книгу съ описанїемъ домовъ, строенїй, мѣстъ и земель городскихъ подъ нумерами, дабы желающїе дать въ заемъ деньги, на закладъ дома, или же кто домъ, строенїе, мѣсто, или землю купить или нанять хочетъ, съ тою книгою справясь давать деньги могъ съ надежностїю.

10.

Мѣщанскимъ промысломъ промышляющїй повиненъ нести мѣщанскїя подати, службы и тягости.

Мѣщанскїя подати, службы и тягости, какъ личныя такъ и вещественныя всякъ въ городѣ мѣщанскимъ торгомъ, ремѣсломъ или промысломъ промышляющїй повиненъ нести наравнѣ съ мѣщанствомъ, развѣ особою статьею освобожденъ отъ оныхъ.

11.

Кому мѣщанскимъ промысломъ не промышлять.

Кто въ городѣ въ мѣщанство не записанъ, мѣщанскимъ промысломъ да не промышляетъ подъ опасенїемъ, что за то въ законѣ написано.

Ино-

trzeb, gdzie ma udawać się Magistrat miéyski.

jaką potrzebę, czyli niedostatek ma, o tym donosić wcześnie Magistratowi guberskiému, i guberskiému rządowi, który okoliczność tę rozważywszy, jeżeli Gubernator nie iest mocen, tedy na mocy iego nakazu reprezentuje gdzie należy.

9.

O księdze miéyskiéy w któréy domy i t. d. zapisane.

Miéyski magistrat winien iest miéć księgę z opisaniem domów, budowli, placów, i gruntów miéyskich pod numerami, ażeby chcący dadź pieniądze na dług, na zastaw domu, lub ieśli kto dom, budowle, plac, czyli grunt kupić, lub naiąć zechce, zainformowawszy się z téy księgi mógł to czynić z pewnością.

10.

Bawiący się miészczańskim przemysłem, winien iest znosić miészczańskie podatki, służby i ciężary.

Miészczańskie podatki, służby, i ciężary, jako z osób, tak z maiątku każdy w mieście miészczańskim targiem, przemysłem, lub rzemiosłem bawiący się, winien iest znosić równie z miészczaństwem, chyba że osobnym punktem prawa jest od nich uwolniony.

11.

Kto miészczańskim przemysłem bawić się nié ma.

Kto w mieście do miészczaństwa zapisanym nié iest, miészczańskim przemysłem bawić się niéma pod karą prawami przepisaną.

Mié-

12.

Иногороднымъ Мѣщанскимъ торгомъ и промысломъ пользующимся нѣсти мѣщанскія тягости, службы и подати.

Иногородные въ городѣ для жительства поселившіеся, торгъ и промыслъ имѣющіе, и пользующіеся мѣщанскою городовою, выгодою, судомъ и разправою по торгу и промыслу состоятъ подъ вѣдомствомъ городоваго Магистрата, и повиноватися имѣютъ городовымъ личнымъ и вещественнымъ тягостямъ, службамъ и податямъ.

13.

О дворянахъ, кои домы, сады, мѣста и землю имѣютъ въ городѣ или предмѣстіи.

Дворяне, кои имѣютъ собственные свои домы, или сады, или землю, или мѣста въ городѣ или предмѣстіи, хотя сами въ нихъ живутъ, или въ наемъ отдаютъ, отъ мѣщанскихъ тягостей не освобождаются, но за такіе домы, или сады, или мѣста, или землю, въ городскомъ вѣдомствѣ находящіеся долженствуютъ нести гражданскія тягости равно прочимъ мѣщанамъ. Ради же дворянскаго достоинства благородные освобождаются отъ личныхъ податей и службъ. Буде же кто изъ таковыхъ домъ, или садъ, или мѣсто, или землю въ городѣ или предмѣстіи захочетъ продать, да объявитъ о томъ въ городовомъ Магистратѣ.

14.

Кому въ городѣ быть свободну отъ мѣщанскихъ личныхъ тягостей и податей.

ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА въ военной или гражданской службѣ находящіеся люди, кои по должности или же по собственнымъ нуждамъ въ городѣ

на

12.

Mieszczanie z innego miasta cieszący się przemysłem i targiem w tym mieście, niosą ciężary, służby, podatki.

Miészczanie drugiégo miasta osiedli w mieście, targ, i przémysł maiący, i cieszący się miészczańskiémi miasta tego dobrodziéystwy, sądem, i rozprawą, z powodu targu i przémysłu, należą do miéyskiego Magistratu, i podlegać powinni miéyskim z osoby i maiątku ciężarom, służbom i podatkom.

13.

O szlachcie maiącéy domy, ogrody, place, grunta w mieście, lub na przedmieściu.

Szlachta majacy swoje własne domy, lub ogrody, lub grunt, lub place w mieście czyli na przedmieściu, czyli sami w nich miészkaią, czyli też naymuią, od miészczańskich ciężarów nieuwalniaią się; ale winni są za takowe domy, lub ogrody, lub place, lub grunt, w miéyskiéy iuryzdykcyi zostaiące, znosić miészczańskie powinności zarówno z innemi miészczaninami. Z przyczyny zaś dostoyności szlacheckiéy, szlachta wolni są od podatków i służb z osoby. Jeżeli zaś kto z takowych dom, lub ogród, lub plac, lub grunt w mieście czyli na przedmieściu przedadź zechce; tedy oznaymi o tym do Magistratu miéyskiego.

14.

Kto w mieście wolen iest od mieszczańskich osobistych ciężarów, i podatków.

Osoby w służbie wojennéy JMPERATORSKIEY lub cywilnéy zostaiące, które z obowiązku lub też dla swoich interessów w mieście znayduią się, albo mieszkaią, lub przy-

cho-

находятся или живутъ, или приходятъ или приѣзжаютъ на время, и мѣщанскимъ промысломъ не промышляютъ; всѣмъ таковымъ отъ мѣщанскихъ тягостей, податей и службъ быть свободнымъ.

15.

Какіе домы въ городѣ свободны суть од постоя.

Домъ; въ которомъ живетъ Бургомистръ, Ратманъ и городской Глава (кромѣ самыхъ нужнѣйшихъ случаевъ) свободны суть отъ постоя.

16.

Какъ защищать и подкрѣплять мѣщанскіе промыслы.

Мѣщанскіе промыслы да защищаются правосудіемъ, и да подкрѣпляются порядкомъ благочинія.

17.

О народныхъ школахъ.

Предписывается въ городѣ учредить, и имѣть школы на точномъ основаніи 384 статьи Учрежденій 7 Ноября 1775 года, и другихъ изданныхъ о томъ отъ ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА установленій.

18.

О постройкѣ водяныхъ и вѣтреныхъ мѣльницъ.

Городу дозволяется, гдѣ удобно, на городскихъ земляхъ завести, построить и содержать мучныя или пильныя, или иныя водяныя или вѣтреныя мѣльницы.

chodzą, lub przyieżdżaią na czas, i miéſzczańſkim przemyſłem nie bawią ſię; wſzyſcy takowi od miéſzczańſkich ciężarów, podatków, i ſłużb wolni ſą.

15.

Które domy w mieście wolne ſą od kwaterunku.

Dóm, w którym miéſzka Burmiſtrz, Rayca, i miéyſki Głowa (prócz przypadków koniécznéy potrzeby) wolny ieſt od kwaterunku.

16.

Jak ochraniać i utrzymać przemyſły miéſzczańſkie.

Miéſzczańſkie przemyſły maią bydź ochraniane ſądową ſprawiédliwością, a utrzymywane policyyſkim porządkiem.

17.

O ſzkołach narodowych.

Zaleca ſię uſtanowić w miéście, i utrzymywać ſzkoły punktualnie według przepiſu 384. punktu uſtawy 1775. roku, Liſtopada 7. dnia i innych wydanych w téy materyi Monarſzych uſtaw.

18.

O wolności budowania wodnych i wietrznych młynów.

Pozwala ſię miaſtu, gdzie miéyſce pozwoli na miéyſkim gruncie zaprowadzić, wyſtawić, i utrzymać młyny, i tartaki, tak wodne jako i wiétrzne,

19.

О корчмахъ и прочемъ на городской землѣ.

На городской землѣ по дорогамъ дозволяется городу построить и содержать и въ наемъ отдать харчевни, корчмы, или герберги, или трактиры.

20.

О гостиномъ дворѣ и о лавкахъ по домамъ.

Мѣщанамъ отдается на волю въ городѣ имѣть или строить, или чинить для храненія или продажи товаровъ гостиной дворъ, или же имѣть по домамъ лавки и анбары для продажи и поклажи товаровъ.

21.

О клейменыхъ вѣсахъ и мѣрахъ.

Въ городѣ имѣть клейменыя вѣсы и мѣры, и съ оными поступать по установленіямъ.

22.

О бракованіи товаровъ.

Городу дозволяется установить для подкрѣпленія въ торгу довѣрія товарамъ бракъ, и въ томъ поступать по установленіямъ.

23.

О возкѣ товаровъ по всякому пути.

Городовымъ мѣщанамъ имѣть и пользоваться кораблеплаваніемъ въ привозѣ и отвозѣ товаровъ сухимъ и водянымъ путемъ, гдѣ, куда и какъ удобно.

24.

Уѣздные жители

Уѣзднымъ жителямъ да будетъ своимъ-

19

O karczmach i t. d. na gruncie miéyſkim,

Na gruncie miéyſkim przy trakcie, wolno jeſt miaſtu poſtawić, i utrzymywać, i naymować auſterye, karczmy, czyli oberże, i traktyery.

20.

O ſklepach publicznych, i o ſklepach po domach.

Oddaje ſię do woli miéſzczańſtwa w miéście utrzymywać, lub wybudować, lub reparować publiczne ſklepy, albolıteż miéć po domach ſklepy, i ſzpichlerze, dla przedaży i ſkładu towarów.

21.

O pieczętowanych miarach, i wagach.

W miéście utrzymywać piątnowane miary, i wagi, i z niémi poſtępować według uſtaw.

22,

O brakowaniu towarów.

Wolno ieſt miaſtu uſtanowić dla ugruntowania rzetelności handlu, brakowanie towarów, i w tym poſtępować według uſtaw.

23.

O przewozie towarów wſzelką drogą.

Obywatele miaſt, maią, i używać mogą prawa marynarſtwa kupieckiego, co do przywozu, i odwozu towarów, lądem i wodą gdzie, dokąd, i jak podoba ſię.

24.

Powiatowi mie-

Powiatowemu obywatelſtwu wolno, i ubeſpie-

имѣютъ безпрепятственный привозъ въ городъ, и вывозъ изъ онаго.

бодно и безопасно свои произрастенія, рукодѣлія и товары въ городъ возить, и потребное для нихъ изъ города вывозить безпрепятственно, и съ уѣздныхъ жителей при привозѣ произрастеніи, рукодѣлія и товаровъ въ городъ, или вывозѣ потребнаго для нихъ изъ города, не требовать явленія, или записанія паспорта въ здоровое время.

25.

О еженедѣльныхъ торговыхъ дняхъ въ городѣ.

Въ городѣ назначить еженедѣльные торговые дни и часы во днѣ, и для того назначить въ городѣ мѣсто куда, и время когда привозить, продавать и покупать удобно, что кому потребно, и на томъ мѣстѣ городовый Магистратъ велитъ поднять разпущенное знамя, и въ тѣ часы, пока знамя поднято, запрещается продавать, или покупать, или закупать оптомъ припасы; со спущеніемъ же знамя запрещеніе таковое снимается Непроданное же кѣмъ не запрещается паки отвозить за городъ.

26.

О городовой ярманкѣ.

Въ городѣ учредить ежегодно одну ярманку или болѣе, смотря по обстоятельствамъ и удобности; и для того назначить время и мѣсто, въ которое бы иногородные люди всякіе товары безпрепятственно привозить, торги, покупки и продажи проозводить могли; непроданное же не запрещается паки за городъ отвозить.

ſzkańce maią niezaprzéczony przywoz do miaſta i wywoz z niego.

beſpiéczono bydź ma produkta ſwoje, rękodzieła, i towary przywozić do miaſta, i co im potrzeba z miaſta wywozić nié bronno, i bez przeſzkod, a od miéſzkańców powiatowych przy przywozie produktow, rękodzieł, lub towarów do miaſta, lub wywozie z miaſta co im potrzeba niewymagać meldowania-ſię, lub zapiſania paſzportow w czaſie zdrowym.

25.

O tygodniowych targowych dniach w miéście.

W miéście naznaczyć tygodniowe targowe dni, á w dniach godziny; i dla tego wyznaczyć w miéście miéyſce gdzie, i kiédy wygodniéy przedawać, lub kupować czego komu potrzeba, i na tym miéyſcu Magiſtrat miéyſki każe wywiéſić rozwiniętą chorągiew, a w tym czaſie póki chorągiéw rozwinięta, zabrania ſię przedawać, lub kupować, lub odkupować ogółem prowizye, po zwinięciu zaś chorągwi takowe zabroniénie uſtaje. Kto zaś czego nie przedał, niebronno jému nazad wywozić z miaſta.

26.

O miéyſkim jarmarku.

W miéście uſtanowić coroczny iéden jarmark lub więcéy, uważaiąc na okoliczności, i położenia miéyſca, i dla tego naznaczyć miéyſce na któreby ź innego miaſta ludzie wſzelkie towary bez przeſzkody przywozić mogli, targi, kuple, i przedaże czynić; niéprzedane zaś wolno wywozić z miaſta.

O

27.

О строенїи, или выписыванїи судовъ и кораблей для торговли.

Не возбраняется городовымъ жителямъ строить или выписывать изъ иныхъ мѣстъ и странъ для торговли суда и корабли; оные нанимать, содержать и паки въ ходъ и плаванїе отпускать съ грузомъ и безъ груза.

28.

О городовомъ гербѣ.

Городу имѣть гербъ утвержденный рукою ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА, и оный гербъ употреблять во всѣхъ городовыхъ дѣлахъ.

ПРИМѢЧАНIЕ.

Примѣчанїе.

Въ жалованныхъ грамотахъ включается въ семъ мѣстѣ настоящїй гербъ того города красками изображенный, а внизу описанїе герба.

Б.

О ГОРОДОВЫХЪ ОБЫВАТЕЛЯХЪ.

Установленїе общества градскаго, и о выгодахъ общества градскаго.

29.

О дозволенїи собираться городовымъ обывателямъ

Городовымъ обывателямъ каждаго города жалуется дозволенїе собираться въ томъ городѣ, и составить общество градское, и пользоватися нижеписанными правами и выгодами.

О

27.

O budowaniu, lub sprowadzeniu statków i okrętów handlowych.

Niezabrania się obywatelom miast budować, czyli sprowadzać z innych mieysc, i krajów statki handlowe, i okręta; one naymować, utrzymywać, i znowu na wodę wyprawić ładowne, lub niéładowne.

28.

O herbie mieyskim.

Miasto ma miéć herb potwiérdzony podpisem ręki JMPERATORSKIEY, i onego używać we wszystkich mieyskich dziéłach.

Uwaga.

U W A G A.

W przywilejach na tym mieyscu kładzie się aktualny herb tego miasta kolorami wyrażony, a u dołu opisanie herbu.

B.

O OBYWATELACH MIEYSKICH.

Ustanowiénie zgromadzenia miészczańskiego, i o dobrodzieystwach miészczańskiego zgromadzenia.

29.

O wolności zbiérania się miészczanom.

Obywatelom mieyskim każdego miasta daie się wolność zbiérania się w tym miéscie, i uformowania zgromadzenia miészczańskiego, i cieszenia się niżéy opisanémi prawami, i dobrodzieystwami,

30.

О собраніи городовыхъ обывателей всякіе три года.

Городовые обыватели собираются по приказанію и дозволенію Генерала-Губернатора или Губернатора, какъ для дозволенныхъ городовымъ обывателямъ выборовъ, так и для выслушанія предложеній Генерала-Губернатора, или Губернатора всякіе три года въ зимнее время.

31.

Городской Глава, Бургомистри, Ратманы, старосты и судьи словеснаго Суда выбираются обществомъ и проч:

По силѣ 72й статьи Учрежденій по городамъ и посадамъ городской Глава, Бургомистры и Ратманы выбираются обществомъ городскимъ чрезъ всякіе три года по баламъ; старости же и судьи словеснаго Суда выбираются тѣмъ же обществомъ всякой годъ по баламъ.

32.

Засѣдатели губернскаго Магистрата, и мѣщанскіе Засѣдатели совѣстнаго Суда выбираются губернским городомъ и проч:

По силѣ 73й статьи Учрежденій губернскаго Магистрата Засѣдатели, и Засѣдатели совѣстнаго Суда выбираются губернскимъ городомъ изъ купцовъ и мѣщанъ того губернскаго города чрезъ всякіе три года по баламъ, и представляются Правителю или Дубернатору; и буде за ними нѣтъ явнаго порока, то Губернаторъ дозволяетъ им засѣданіе.

33.

О выборѣ мѣщанствомъ Засѣдате-

Засѣдатели въ суды выбираются мѣщанствомъ изъ мѣщанъ на мѣстѣ жыву-

лей

30.

O zbiéraniu ſię miéſzczan co trzy lata.

Miéſzczanie zbiérają ſię za rozkazem i pozwoleniem Generał-Gubernatora, czyli Gubernatora, jako dla pozwolonych obywatelſtwu miéſzczańſkiemu wyborów, tak też i dla wyſłuchania przełożeń od Generał-Gubernatora, lub Gubernatora co trzy lata w czaſie zimowym.

31.

Miéyſki Głowa, Burmiſtrz, Rayce, Staroſty, Sędziowie słownego ſądu wybierają ſię od zgromadzenia, i t. d.

Na mocy 72. punktu Uſtaw po Miaſtach i poſadach, miéyſki Głowa, Burmiſtrze, i Rayce, wybierają ſię od miéſzczańſkiego zgromadzenia co trzy lata przez kałkuły, Staroſty zaś, i Sędziowie słownego ſądu wybierają ſię od tegoż zgromadzenia co rok przez kałkuły.

32.

Zaſiadający guberſkiego Magiſtratu, i Zaſiadający od Miéſzczan ſumiennego ſądu wybierają ſię od guberſkiego Miaſta i t. d.

Na mocy 73. punktu Uſtaw Guberſkiego Magiſtratu Zaſiadający, i Zaſiadający ſumiennego ſądu, wybierają ſię od guberſkiego Miaſta co trzy lata przez kałkuły, i prezentują ſię Gubernatorowi; a jeżeli nie podpadają żadnéy publicznéy nocie, tedy Gubernator dozwala im zaſiadać.

33.

O wyborze od mieſzczańſtwa Zaſiada-

Zaſiadający u ſądow wybierani bywają od Miéſzczańſtwa z Miéſzczan na mieyſcu ży-

лей въ суды изъ мѣщанъ на мѣстѣ живущихъ.

щихъ, или изъ тѣхъ, кои въ городовой обывательской книгѣ того города написаны суть, но неотлучны по торгу и промыслу бываютъ.

34.

О засѣданіи двумъ Ратманамъ въ Управѣ благочинія.

По силѣ 2й статьи Устава благочинія или полицейскаго, въ Управѣ благочинія съ Городничимъ и Приставами уголовныхъ и гражданскихъ дѣлъ засѣдаютъ два Ратмана городовые.

35.

О дозволеніи представить къ балотированію кандидатовъ.

Буде выборъ всего мѣщанства по баламъ продолжителенъ и неудобенъ окажется, тогда дозволяется обществу градскому каждой городовой части собираться и представить кандидатовъ, изъ коихъ балотировать.

36.

О представленіи общественныхъ нуждъ и пользъ.

Обществу градскому дозволяется представить Губернатору о своихъ общественныхъ нуждахъ и пользахъ.

37.

Запрещеніе о дѣланіи положеній въ противность законамъ, и требованій въ нарушеніе узаконеній.

Обществу градскому запрещается дѣлать положеніи противныя законамъ, или требованіи въ нарушеніе узаконеній, подъ опасеніемъ за первой случай (то есть за положеніи противныя законамъ) сверьхъ уничтоженія положеній противныхъ

jących w ſądach z Miéſzczan na miéyſcu żyjących.

jących, czyli z tych, którzy w mieſzczańſkiéy kſiędze tego Miaſta napiſani ſą; a dla targu i przemyſłu nie oddalają ſię z Miaſta.

34.

O zaſiadaniu dwuch Rayców w policyi.

Na mocy 2. punktu uſtawy policyyſkiego w urzędowym policyyſkim miéyſcu (zwanym: uprawa błahoczynia, (to jeſt urządzenie, czyli dozór dobrego porządku) z Horodniczym i przyſtawami kryminalnych i cywilnych dzieł zaſiadają dway Rayce Miéyſcy.

35.

O pozwoleniu prezentowania kandydatow do kałkułow.

Jeżeli wybor przez kałkuły z całego Miéſzczańſtwa zda ſię bydź zbyt długi i mitrężny, tedy dozwala ſię zgromadzeniu Miéſzczańſkiému każdéy części Miaſta zebrać ſię, i wybrawſzy kandydatów prezentować, a potym rzucać kałkuły.

36.

O remonſtrowaniu powſzechnych potrzeb i pożytków.

Zgromadzeniu Miéſzczańſkiému wolno jeſt czynić remonſtracye potrzeb ſwoich powſzechnych Gubernatorowi.

37.

Zabronienie czynić uchwały przeciwne prawom, i domagać ſię naruſzenia praw.

Zgromadzeniu Miéſzczańſkiému zabrania ſię czynić jakową bądź uchwałę przeciwną prawom; alboli też domagać ſię naruſzenia praw pod karą w piérwſzym przypadku (to jeſt za uchwałę przeciwną prawom) prócz znieſienia uchwały przeciwnéy prawom, na-

вныхъ законамъ, наложенія и взысканія съ общества пени двѣсти рублей, а за второй случай (то есть за требованіи въ нарушеніе узаконеній) уничтоженія недѣльныхъ требованій, что поручается бдѣнію и иску губернскихъ Стряпчихъ по силѣ втораго предмѣта ихъ должности.

38.

Обществу градскому какъ поступать съ предлогомъ

Буде Генералъ-Губернаторъ или Губернаторъ обществу градскому учинитъ предлогъ, то общество градское оный беретъ во уваженіе, и чинитъ по случаю пристойные отвѣты, сходственные какъ узаконеніямъ, такъ и общему добру.

39.

О домѣ для городоваго общества и архивы.

Обществу градскому дозволяется имѣть домъ для собранія общества того города и архивы.

40.

О печати городоваго общества.

Обществу градскому дозволяется имѣть печать съ городовымъ гербомъ.

41.

О писарѣ городоваго общества.

Обществу градскому дозволяется имѣть своего собственнаго писаря.

42.

О казнѣ городоваго общества.

Обществу градскому дозволяется составить особливую казну своими добро-

воль-

łożenia i odebrania od zgromadzenia win dwieście rublów, a w przypadku drugim (to jest za domaganie się naruszenia praw) uchylenia nieprzystoynych żądań, co poleca się baczeniu, i dochodzeniu guberskich Adwokatów, jako to jest drugim ich powinności punktem.

38.

Jak zgromadzenie Mieszczańskie postąpić ma z propozycyą.

Jeżeli Generał-Gubernator, lub Gubernator zgromadzeniu Mieszczańskiemu uczyni propozycyą, tedy zgromadzenie Mieszczańskie bierze onę na uwagę, i daje słowne do okoliczności odpowiedzi, zgodne jako z prawami, tak z dobrem powszechnym.

39.

O domie dla Mieszczańskiego zgromadzenia i archiwy.

Zgromadzeniu Mieszczańskiemu wolno jest mieć dom, dla zgromadzenia się i archiwy.

40.

O pieczęci zgromadzenia Mieszczańskiego.

Zgromadzeniu Mieszczańskiemu pozwala się mieć pieczęć z herbem Mieyskim.

41.

O pisarzu Mieszczańskiego zgromadzenia.

Zgromadzeniu Mieszczańskiemu pozwala się mieć swego własnego pisarza.

42.

O kassie Mieszczańskiego zgromadzenia.

Zgromadzeniu Mieszczańskiemu pozwala się uformować kassę z dobrowolnych swoich

skła-

вольными складками, и оную казну употреблять имъ по общему ихъ согласїю.

43.

Личное преступленїе мѣщанина не взыскивать на мѣщанствѣ.

Да не взыщется на обществѣ градскомъ личное преступленїе гражданина.

44.

Мѣщанство въ судѣ защищается Стряпчимъ.

Общество градское на судъ да не предстанетъ, но да защищается своимъ Стряпчимъ.

45.

Какїя дѣла непосредственно вносятся въ губернскїй Магистратъ.

По силѣ 315й статьи Учрежденїй, въ губернскїй Магистратъ вносятся всѣ дѣла до привилегїй, спорныхъ владѣнїй, или прочїя дѣла до цѣлаго города, или до права Стряпчихъ касающїяся. Сїи дѣла и переносы или апелляцїи на городовые Магистраты, сиротскїе Суды и Ратуши непосредственно до губернскаго Магистрата принадлежатъ.

46.

Учрежденїе городоваго сиротскаго Суда.

По силѣ 30 и 293й статьи Учрежденїй, при каждомъ городовомъ Магистратѣ учреждается городовый сиротскїй судъ для купеческихъ и мѣщанскихъ вдовъ и малолѣтныхъ сиротъ.

О

składek, i z oney szafować według postanowienia zgromadzenia.

43.

Za partykularne wykroczenie Mieszczanina nie pokutuje zgromadzenie.

Nie ma się poszukiwać na zgromadzeniu Mieszczańskim partykularne wykroczenie Mieszczanina.

44.

Mieszczańskie zgromadzenie u sądu sprawuje się przez Adwokata.

Zgromadzenie Mieszczańskie u sądu oczywiście niestawa, ale sprawuje się przez Adwokata.

45.

Jakie sprawy prosto idą do guberskiego Magistratu.

Na mocy 315. punktu Ustaw, do guberskiego Magistratu wnoszą się wszystkie sprawy tyczące się przywilejów, wątpliwey possessyi, i inne do całego Miasta, lub prawa Adwokatów należące. Te sprawy, i przeniesienia, czyli appellacye od Miéyskich Magistratów, sierockich sądów, i Ratuszów prosto do Magistratu guberskiego należą.

46.

Ustanowienie Miéyskiego siérockiego sądu.

Na mocy 80 i 293. punktu Ustaw przy każdym Miéyskim Magistracie, ustanawia się Miéyski siérocki sąd dla kupieckich, i Mieszczańskich wdów, i małoletnich siérot.

47.

О присудствующихъ въ городовомъ сиротскомъ судѣ.

По силѣ 31 и 294 й статьи Учрежденій, въ городовомъ сиротскомъ судѣ председаетъ городскій Глава, и засѣдаютъ два члена городоваго Магистрата и городовый староста.

48.

Городовому сиротскому суду поручается попеченіе о вдовахъ и сиротахъ, и имѣніи и дѣлахъ ихъ.

По силѣ 297 й статьи Учрежденій, городовому сиротскому суду поручается попеченіе не токмо о оставшихъ въ томъ городѣ послѣ всякаго званія жителей малолѣтныхъ сиротахъ и ихъ имѣніи, но и о вдовахъ и ихъ дѣлахъ.

49.

Не выбирать мѣщанина неимѣющаго капітала, съ котораго проценты ниже пятидесяти рублей, и моложе двадцати пяти лѣтъ.

Обществу градскому запрещается избирать для тѣхъ должностей, кои по силѣ Учрежденій выборомъ наполняются, мѣщанина, который въ томъ городѣ не имѣетъ капитала, съ котораго проценты ниже пятидесяти рублей, и который моложе двадцати пяти лѣтъ,

50.

Мѣщанинъ безкапитальний голоса не имѣтъ.

Въ обществѣ градскомъ мѣщанинъ, который капитала не имѣетъ, съ котораго проценты ниже пятидесяти рублей и моложе двадцати пяти лѣтъ, присутствовать можетъ, но голоса не имѣетъ.

ПРИ-

47.

O Zasiadających w Miéyskim siérockim sądzie.

Na mocy 31 i 294. punktu Ustaw, w Miéyskim siérockim sądzie prezyduje Miéyski głowa, i zasiadają dwa członki Miéyskiego Magistratu, i Miéyski Starosta.

48.

Miéyskiemu sierockiemu sądowi poleca się piécza o wdowach, i siérotach, i ich interessach.

Na mocy 297. punktu Ustaw, Miéyskiemu siérockiemu sądowi poleca się piécza nietylko o pozostałych w tym Mieście po rodzicach wszelkiéy professyi małoletnich siérotach, i ich majątku, ale i o wdowach, i ich interessach.

49.

Nie wybiérać Mieszczanina niemającego kapitału, z którego procentów mniéy 50 rublów, i który nie ma lat 25.

Zgromadzeniu Mieszczańskiemu zabrania się wybiérać do tych powinności, do których wybor im zlecony, Mieszczanina, który w tym Mieście nie ma kapitału na pięćdziésiąt rublów procentu, i który wiéku nie ma lat dwudziéstu pięciu.

50.

Mieszczanin niemający kapitału, nie ma głosu.

W zgromadzeniu Mieszczańskim Mieszczanin, któren kapitału nie ma, z którego procentów mniéy pięciudziésiąt rublów, i młodszy od dwudziéstu pięciu lat, przytomnym bydź może, ale głosu nié ma.

ПРИМѢЧАНІЕ.

Примѣчаніе.

Запрещеніе въ статьяхъ 49й и 50й о неизбираніи мѣщанамъ неимѣющимъ капитала, съ котораго проценты ниже пятидесяти рублей, и мѣщанъ неимѣющихъ таковыхъ капиталовъ, разумѣется о тѣхъ городахъ, въ которыхъ такіе капиталы въ гильдіяхъ находятся; а гдѣ оныхъ нѣтъ, тамъ дозволяется и меньше капиталъ имѣющимъ голосъ имѣть и таковыхъ же избирать.

51.

Мѣщанинъ безъ дома, капитала или ремесла, и моложе двадцати пяти лѣтъ, въ обществѣ градскомъ ни сидѣть, ни голоса имѣть, ни выбранъ быть не можетъ.

Въ обществѣ градскомъ мѣщанинъ быть можетъ безкапитальный и моложе двадцати пяти лѣтъ, но сидѣть не долженъ, ни голоса имѣть, ни выбранъ быть неможетъ, для тѣхъ должностей, кои наполняются обществомъ градскимъ.

52.

О изключеніи за явный порокъ изъ общества градскаго.

Обществу градскому дозволяется изключить изъ общества градскаго гражданина, который опороченъ судомъ, или котораго явный и довѣріе нарушающій порокъ всѣмъ извѣстенъ, хотя бы и судимъ еще не былъ, пока оправдается.

53.

Въ городѣ составить городовую

Въ городѣ составить городовую обывательскую книгу, въ коей вписать обы-

UWAGA.

Uwaga.

Zabroniénié w punktach 49. i 50. o niewybiéraniu przez miéſzczan niémaiących kapitału, od którego procentu mniéy pięciudziesiąt rublów, i miéſzczan niémaiących takowych kapitałów, rozumié ſię o tych miaſtach, w których takowe kapitały w giełdach znayduią ſię; a gdzié onych nié ma, tam wolno ieſt i mniéyſzy kapitał maiącym miéć głos, i takich wybiérać.

51.

Miéſzczanin béz domu, kapitału, i rzémiosła, i młódſzy od 25. lat w zgromadzeniu miéſzczańſkim, ani zaſiadać, ani głoſu miéć, ani wybranym bydź nie może.

W zgromadzeniu miéſzczańſkim, może bydź niekapitalny miéſzczanin, i młodſzy od dwudzieſtu pięciu lat, ale zaſiadać nie może, ani głoſu nie ma, ani wybranym bydź może do tych powinności, do których miéſzczańſtwo wybiéra.

52.

O ruſzeniu za publiczne wykroczenie ze zgromadzenia miéſzczańſkiégo.

Zgromadzeniu miéſzczańſkiemu wolno ieſt ruſzyć ze zgromadzenia miéyſkiégo obywatela, który ſądem wſkazany ieſt, lub którego wykroczenie publiczne, i kredyt pſuiące wiadome jeſt wſzyſtkim, choćby ieſzcze ſądzonym nié był, aż póki nieuſprawiédliwi ſię.

53.

W mieście ułożyć miéyſką obywatelſką

W mieście ułożyć, miéſzczańſką obywatelſką xięgę, do któréy zapiſać obywatelów tego

X2

обывательскую книгу.

вателей того города, дабы доставить каждому гражданину свое достоянiе отъ отца къ сыну, внуку, правнуку и ихъ наслѣдiю.

54.

О выборѣ въ городѣ депутатовъ для составленiа городовой обывательской книги.

Для сочиненiя въ городѣ городовой обывательской книги, общество градское избираетъ чрезъ три года старостъ и депутатовъ, кои должны имѣть попеченiе о дѣйствительномъ сочиненiи и продолженiи городовой обывательской книги по данному ниже сего для того наставленiю.

55.

Въ городовой обывательской книгѣ вписать имяна гражданъ, имѣющихъ домы и имѣнiе, и въ гильдiи и въ цѣхи записанныхъ.

Въ городовой обывателской книгѣ вписать имя и прозванiе всякаго гражданина въ томъ городѣ домъ или строенiе, или землю имѣющаго, или въ гильдiи или въ цѣхъ записаннаго, или мѣщанскимъ промысломъ промышляющаго.

56.

Кто не внесенъ въ городовую мѣщанскую книгу, тотъ не принадлежитъ къ обществу градскому того города.

Буде кто не вписанъ въ городовую обывательскую книгу того города, тотъ не только не принадлежитъ къ гражданству того города, но да и не пользуется мѣщанскою выгодою того города.

57.

О жалованной грамотѣ.

Городу дать жалованную грамоту за подписанiемъ ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА руки, и съ приложенiемъ

Го-

Księgę.

go miasta, ażeby tym sposobem upewnić każdemu obywatelowi miéyskiému jego dziédzictwo od oyca do syna, wnuka, prawnuka, i ich sukcessorów.

54.

O wyborze deputatów w mieście dla ułożenia miéyskiéy obywatelskiéy Księgi.

Dla ułożénia w miéście miéyskiéy obywatelskiéy Księgi, zgromadzenie miészczańskie co lat trzy wybiéra Starostów i Deputatów, którzy winni są miéć staranie o aktualnym ułożéniu i kontynuacyi miészczańskiéy obywatelskiéy Księgi, według niżéy opisanéy na to instrukcyi.

55.

W Księdze miészczańskiéy obywatelskiéy zapisać imiona obywatelów maiących domy, i maiątek i w giéłdzie, lub cechu zapisanych

W miéyskiéy obywatelskiéy Księdze zapisane bydź ma imié, i nazwisko każdego obywatela mającego w tym miéście dom, albo budowle, albo place, albo w giéłdzie, albo w cechu zapisanego, albo miészczańskim przemysłem bawiącego się.

56.

Kto nie wpisany do Księgi obywatelskiéy ten nienależy do obywatelstwa tego miasta.

Jeżeli kto nié zapisany do miészczańskiéy obywatelskiéy Księgi tego miasta, ten niétylko nienależy do obywatelstwa tego miasta, ale ani ma użytkować z miészczańskich dobrodziéystw tego miasta.

57.

O przywileju.

Miastu ma się dadź przywiléy za podpisem ręki IMPERATORSKIEY, i przyłożéniem krajowéy pieczęci, w którym wypisane bydź

ma.

Государственной печати, въ которой прописать отъ слова до слова сїй здѣсь выше и ниже сего прописанныя общественныя и личныя выгоды.

В.

НАСТАВЛЕНІЕ ДЛЯ СОЧИНЕНІЯ И ПРОДОЛЖЕНІЯ ГОРОДОВОЙ ОБЫВАТЕЛЬСКОЙ КНИГИ.

58.

О сочиненїи старостамъ обывательскаго списка.

Старосты имѣютъ сочинить по приложенной формѣ списокъ по алфавиту городовымъ обывателямъ въ томъ городѣ старожиламъ, родившимся или вновь поселившимся, отличая особо: 1) кто женатъ и на комъ, 2) много ли дѣтей мужескаго или женскаго пола, и ихъ имяна, 3) холостъ ли, или вдовъ, 4) за кѣмъ домъ, или иное строенїе, или мѣсто, или земля, имъ ли построено или наслѣдственно, или куплено, или въ приданое получено, и въ какомъ мѣстѣ въ городѣ, 5) въ городѣ ли живетъ или въ отлучкѣ, 6) какого промысла, 7) въ какихъ городскихъ или иныхъ службахъ былъ или есть.

Примѣчанїе.

ПРИМѢЧАНІЕ.

Понеже о дворянскихъ родахъ явствуетъ дворянская родословная книга, и того для, буде дворянинъ, или дворянка домъ,

maią od słówa do słowa te wyrażone wyżéy, i niżéy wyrażić się maiące powszechne i osobiste dobrodziéystwa.

C.

INSTRUKCYA DLA UŁOŻENIA I KONTYNUACYI MIESZCZANSKIEY OBYWATELSKIEY KSIĘGI.

58.

O ułożeniu przez Starostów rejestru Miészczan.

Starosty powinni ułożyć według podanego wzoru rejéstr porządkiém abecadła obywatelów w tym mieście od dawna zamiészkałych, urodzonych, abo niedawno osiadłych dystyngwuiąc osobno: 1. Kto żonaty i z kim? 2. Wiele męskiéy i niewieściéy płci, i ich imiona? 3. Jeśli bezżenny czyli wdowiec? 4. Kto ma dóm, lub inną budowlą, lub plac, lub grunt, przez niégo zbudowane, czyli dziedziczne, lub kupione, lub w posagu wzięte, i w którym miéyscu miasta? 5. Jeśli miészka w mieście czyli gdzie indziéy? 6. Jakim się bawi przemysłem? 7. W jakich miéyskich lub innych bywał powinnościach lub iést dotąd?

UWAGA

Uwaga

Ponieważ o szlachetności imion świadczy Księga szlachecka, a zatym jeśli szlachcic lub szlachcianka dom, albo inną budowlą lub

plac

домъ, или иное строенїе, или мѣсто, или землю въ городѣ имѣетъ, то въ городовый обывательскїй списокъ внести единственно имя, прозванїе и чинъ (буде имѣетъ) того дворянина, или дворянки, за кѣмъ который нумеръ.

59.

Форма списка.

Форма списка обывательской семьи въ томъ городѣ живущей.

Имя и прозванїе обывателя въ томъ городѣ старожила, родившагося, или вновъ поселившагося, и его лѣта.	Холостъ или женатъ и на комъ, или вдовъ	Много ли дѣтей мужескаго или женскаго пола, и ихъ имяна и лѣта.	Есть ли въ городѣ за нимъ домъ или иное строенїе, или мѣсто, или земля, имъ ли построено, или наслѣдственно, или куплено, въ какомъ мѣстѣ въ городѣ и которой нумеръ.	Въ городѣ ли живетъ томъ обыватель, или въ отлучкѣ.	Какого онъ промысла.	Въ какихъ градскихъ или иныхъ службахъ былъ или есть.

plac, lub grunt, w mieście posiada, tedy w Księgę obywatelską miészczańską tylko imie, nazwisko, i rangę (jeśli ią ma) zapisać tego szlachcica lub szlachcianki pod numerem z porządku.

59.

Wzór regestru. Wzór regestru obywatelskich familii w tym mieście miészkaiących.

Imie i nazwisko mieszczanina w tym mieście od dawna zamieszkałego, urodzonego, lub niedawno osiadłego, i jego lata.	Jeśli kawaler lub żonaty, i z kim, czyli też wdowiec,	Wiele dziéci męskiéy i niewiéściéy płci, ich imiona i lata.	Jéżeli w mieście ma dóm, lub budowlę, lub plac, lub grunt, ieśli od niego zabudowano, lub dziédziczne, lub kupione, lub w posagu wzięte, w którym miéyscu miasta, i pod którym numerem,	Jeśli ten obywatel żyie w mieście, lub gdzie indziéy.	Jakim się przemysłem bawi.	W iakich miéyskich czyli innych iakich powinnościach zostawał lub zostaie.

60.

Староста списокъ доставитъ городскому Главѣ.

Староста списокъ таковый за своимъ подписанїемъ доставитъ городскому Главѣ того города, копїю же у себа оставитъ.

61.

Городский Глава съ депутатами составитъ городовую обывательскую книгу.

Городскїй Глава того города съ выбранными отъ города депутатами отъ каждой городовой части, изъ списка старосты составитъ городовую обывательскую книгу того города.

62.

О шести частяхъ городовой обывательской книги.

Городовую обывателскую книгу раздѣлить на шесть частей.

63.

Настоящїе обыватели.

Въ первую часть городовой обывательской книги внесутъ состоянїе и имяна настоящихъ городовыхъ обывателей по алфавиту.

Толкованїе.

ТОЛКОВАНIЕ.

Настоящїе городовые обыватели суть тѣ, кои въ томъ городѣ домъ, или иное строенїе, или мѣсто, или землю имѣютъ.

Примѣчанїе.

ПРИМѢЧАНIЕ.

Каждый домъ, или иное строенїе, или мѣсто, или земля въ городѣ да означится нумеромъ.

Еиль-

60.

Starosta rejestr od daje miéyskiému Głowie.

Starosta rejestr takowy od siébie podpisany poda miéyskiému Głowie tego miasta, kopiję zaś zostawi u siébie.

61.

Miéyski Głowa z Deputatami ułoży Księgę mieszczańską.

Miéyski Głowa tego miasta z wybranémi od miasta Deputatami od każdéy miéyskiéy części z rejestru Starosty ułoży obywatelską miészczańską Księgę tego miasta.

62.

O szésciu częściach Księgi miészczańskiéy.

Miészczańską Księgę rozdziélić na szésć części.

63.

Aktualni miészczanie.

Do piérwszéy części miészczańskiéy księgi wniosą imiona i stan aktualnych miéyskich obywatelów porządkiém abecadła,

Objaśniénie.

OBJASNIENIE.

Aktualni obywatele miasta są ci, którzy w mieście tym dóm, lub inną jaką budowlę albo place, albo grunt maią.

Objaśniénie drugie.

OBJASNIENIE DRUGIE.

Każdy dóm, lub inna budowla, lub plac, lub grunt w mieście ma się oznaczyć numerem.

 Giel-

64.

Гильдїи.

Во вторую часть городовой обывательской книги внесутъ вписавшихся въ гильдїи, первую, вторую и третью по алфавиту.

ТОЛКОВАНIЕ.

Толкованїе.

Вписавшїеся въ гильдїи суть всѣ тѣ (какого кто бы ни былъ рода, или поколѣнїя, или семьи, или состоянїя, или торга, или промысла, или рукодѣлїя, или ремесла) кои за собою объявятъ капиталъ, а имянно: 1, кто объявитъ за собою капиталъ отъ десяти тысячь рублей и до пятидесяти тысячь рублей, того вписать въ первую гильдїю. 2, кто объявитъ за собою капиталъ отъ пяти тысячь рувлей до десяти тысячь рублей, того вписать во вторую гильдїю. 3, кто объявитъ за собою капиталъ отъ тысячи рублей до пяти тысячь рувлей, того вписать въ третью гильдїю.

ПРИМѢЧАНIЕ.

Примѣчанїе.

Разчисленїе гильдїй по капиталамъ долженствуетъ быть отъ одной въ Государствѣ общей переписи до другой таковой же, и по волѣ ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА подтверждаемо или исправляемо.

65.

Цѣхи.

Въ третью часть городовой обывательской книги внесутъ вписавшихся въ цѣхи по алфавиту.

Тол-

Giełdy

64.

Do drugiéy części miéſzczańſkiéy obywatelſkiéy księgi wniosą tych, co się zapisali do giełdy piérwszéy, drugiéy, i trzeciéy porządkiém abecadła.

Objaśniénie.

OBJASNIENIE.

Zapisani do giełdy są wszyscy ci (jakiégo bądź kto rodu, pokolenia, familii stanu, professyi, handlu, rękodzieła, rzemiésła którzy jawią u siebie kapitał, a mianowicie: 1 Kto objawi u siebie kapitału od dziesięciu do pięciudziesiąt tysięcy rublów, tego zapisać do piérwszéy giełdy 2. Kto objawi u siebie kapitału od pięciu do dziesięciu tysięcy rublów, tego zapisać do drugiéy giełdy. 3. Kto obiawi u siebie kapitału od tysiąca do pięciu tysięcy rublów, tego zapisać do trzeciéy giełdy.

UWAGA

Uwaga.

Obrachowanie giełd z kapitałów ma bydź od jednego w państwie powszechnego popisu do drugiégo takiégoż, i wolą JMPERATORSKĄ potwiérdzane, lub poprawiane.

65.

Céchy.

Do trzeciéy części miéſzczańſkiéy obywatelſkiéy ksjęgi wniosą się imiona zapisanych w cechach porządkiém abecadła.

OBJA-

ТОЛКОВАНІЕ.

Толкованіе.

Вписавшіеся въ цѣхъ суть тѣ мастера, подмастерья и ученика различныхъ ремеслъ, кои вписалися въ цѣхъ своего ремесла.

66.

Иногородные и иностранные гости.

Въ четвертую часть городовой обывательской книги внесутъ иногородныхъ и иностранныхъ гостей по алфавиту.

Толкованіе.

ТОЛКОВАНІЕ.

Иногородные и иностранные гости суть тѣ иныхъ Россійскихъ городовъ, или иныхъ Государствъ люди, кои ради промысла, или работы, или иныхъ мѣщанскихъ упражненій записалися.

67.

Имянитые граждане.

Въ пятую часть городовой обывательской книги внесутъ имянитыхъ гражданъ по алфавиту.

Толкованіе.

ТОЛКОВАНІЕ.

Имянитые граждане суть тѣ, кои 1, проходя по порядку службу городскую, и получивъ уже названіе степенныхъ, вторично по выборѣ отправили службу мѣщанскихъ Засѣдателей совѣстнаго суда, или губернскаго Магистрата, или Бургомистра, или городскаго Главы съ похвалою 2, Ученые, кои Академическіе

OBJASNIENIE

Objaśniénie.

Zapiſani do cechów ſą ci rzemieślnicy, towarzyſze, i uczniowie rozmaitych rzemioſł, którzy zapiſali ſię do cechu ſwojego rzemiosła.

66.

Z innych miaſt, i innych ſtrón miéſzkaiący w miéście.

Do czwartéy części mieſzczańſkiéy obywatelſkiéy kſięgi wnioſą ſię z innych miaſt i innych ſtron Miéſzkaiący w miéście porządkiém abecadła.

OBJASNIENIE.

Objaśnienie.

Z innego miaſta, i z innych ſtron miéſzkaiący ſą ci i z innych miaſt Roſſyyſkich, lub zagranicznych ludzie, którzy dla przemyſłu, lub roboty, lub innych mieſzczańſkich zabaw zapiſali ſię w tym mieście.

67.

Znamiénici obywatele.

Do piatéy części miéſzczańſkiéy kſięgi wnioſą znamienitych obywatelów tego miaſta porządkiém abecadła,

OBJASNIENIE

Objaśnienie.

Znamiénici obywatele ſą: 1. Którzy przeſzedłſzy porządkiem powinności miéyſkie, i nabywſzy iuż imie poczeſnych, powtóre z wyboru odbyli powinność mieſzczańſkich Zaſiadaiących ſumiénnego ſądu, guberſkiego Magiſtratu, albo Burmiſtrza, albo Głowy miéyſkiego z pochwałą. 2. Uczeni, którzy z akademii albo uniwerſytetu, atte-

или Университетскіе атестаты, или письменныя свидѣтельства о своемъ знаніи, или искуствѣ предъявить могутъ, и таковыми по испытаніямъ Россійскихъ главныхъ Училищъ признаны. 3, Художники трехъ художествъ, а имянно: Архитекторы, Живописцы, Скульпторы и Музыкосочинители, кои суть члены Академическіе, или удостоенія Академическія о своемъ знаніи или искуствѣ имѣютъ, и таковыми по испытаніямъ Россійскихъ главныхъ Училищъ признаны. 4, Всякаго званія и состоянія капиталисты, кои капитала отъ пятидесяти тысячь рублей и болѣе за собою объявятъ. 5, Банкиры, кои деньги переводятъ, и для сего званія капитала отъ ста до двухъ сотъ тысячь рублей за собою объявятъ. 6, Тѣ, кои оптомъ торгуютъ и лавокъ не имѣютъ. 7, Кораблехозяева, кои собственные корабли за море отправляютъ.

68.

Посадскіе. Въ шестую часть городовой обывательской книги внесутъ посадскихъ по алфавиту.

Толкованіе. *ТОЛКОВАНІЕ.*

Посадскіе суть въ томъ городѣ старожили, или поселившіеся, или родившіеся, кои въ другихъ частяхъ городовой обывательской книги не внесены, промысломъ, рукодѣліемъ или работою кормятся въ томъ городѣ.

За-

teſtaty o ſwojéy umiejętności, lub biegłości w jakiéy ſztuce okazać mogą, i za takowych na examinie od głównych Roſſyyſkich ſzkół uznani. 3, Artyści trzech wyzwolonych ſztuk jako to: Architektowie, Malarze, i Skulptory, oraz Kompozytorowie muzyki, którzy ſą członkami Akademii, lub świadectwa od Akademii mają o ſwojéy nauce, i biegłości, i za takowych na examinie od głównych Roſſyyſkich ſzkół uznani. 4, Wſzelkiéy profeſſyi, i ſtanu kapitaliści, którzy na pięćdziéſiąt tyſięcy i więcéy rublów kapitału u ſiébie objawią. 5. Bankierowie, którzy piéniądze wexlują, i na to kapitału od ſtu do dwuch kroć ſto tyſięcy rublów u ſiébie okażą. 6. Ci, którzy ogółem handlują, i ſklepów nie trzymają. 7, Goſpodarze okrętów, którzy właſnémi okrętami za morze handlują.

68.

Poſadzcy ludzie. Do ſzóſtéy części miéſzczańſkiéy obywatelſkiéy kſięgi wnioſą imiona ludzi poſadzkich porządkiem abecadła.

OBJAŚNIENIE.

Objaśnienie. Poſadzcy ludzie ſą od dawna zamieſzkali lub niedawno oſiédli, lub urodzeni w tym miéście a w inne części kſięgi nie wnieſieni, i przemyſłem, rękodziéłem, lub robocizną żywią ſię w tym miéście.

Z   Za-

69.

Запрещенїе о внесенїи въ городовую обывательскую книгу кого безъ доказательства.

Городской Глава и Депутаты да не внесутъ въ городовую обывательскую книгу, буде кто не представитъ доказательства своего состоянїя.

70.

Всякая семья представитъ доказательства.

Всякая семья представить имѣетъ доказательства своего состоянїя въ подлинникѣ, или за свидѣтельствомъ.

71.

О разсмотрѣнїи доказательствъ.

Городской Глава со депутаты представленныя доказательства состоянїя разсматриваютъ; и 1, буде при разсмотрѣнїи доказательствъ единогласно, или двѣ трети находятъ доказательства недостаточными, то отдадутъ оныя доказательства обратно съ таковымъ объявленїемъ, что отлагаютъ внесенїе той семьи въ городовую обывательскую книгу до представленїя имъ неопровергаемыхъ доказательствъ. 2, Будеже при разсмотрѣнїи доказательствъ единогласно, или двѣ трети голосовъ находятъ доказательства достаточными, тогда ту семью внесутъ въ городовую обывательскую книгу того города, и дадутъ той семьѣ листъ за своимъ подписанїемъ и съ приложенїемъ печати общества градскаго, а въ листѣ напишутъ, что по представленнымъ доказателствамъ та

се-

69.

Zabrania ſię pomieścić kogo bez dowodów w mieſzczańſkiéy obywatelſkiéy kſiędze.

Miéyſki Głowa i Deputaty nie mają wnoſić do kſięgi imion tych, którzy nieokażą dowodów ſwego ſtanu.

70.

Każda familija okaże dowody.

Każda familija okaże dowody ſtanu ſwego w oryginale, lub za świadectwem.

71.

O rozpoznaniu dowodów.

Miéyſki Głowa z Deputatami okazane dowody rozpoznawają: i 1, jeżeli przy rozbiorze dowodów jednomyślnie, lub dwie trzécié części znaydują dowody niedoſtatecznémi, tedy oddadzą one dowody nazad z takim na piśmie objaśniéniem, że zoſtawują dalſzemu czaſowi wnieſienie téy familii do Miéſzczańſkiéy obywatelſkiéy kſięgi, aż on pewniéyſze i niewątpliwe dowody okaże. 2. Jeżeli zaś przy rozbiorze dowodów jednomyślnie, lub dwie trzécie części głoſów znaydują dowody doſtatecznémi; tedy familiją tę wnioſą do mieſzczańſkiéy obywatelſkiéy kſięgi tego miaſta, i dadzą téy familii kartę z podpiſem rąk ſwoich, i wyciśnieniem pieczęci zgromadzénia mieſzczańſkiego, a w karcie wyrażą, że za okazaniem dowodów familija ta wnieſiona jeſt do mieſzczańſkiéy obywatelſkiéy kſięgi w takowéy części.

семья внесена въ городовую обывательскую книгу того города въ такой то части.

72.

О внесеніи денегъ въ городовую казну при записаніи семьи въ городовую обывательскую книгу.

При внесеніи семьи въ городовую обывательскую книгу, отдается на волю общества градскаго, имѣетъ ли каждая семья внести и сколько денегъ въ городовую казну, что при каждомъ сходѣ единожды общество градское опредѣлитъ имѣетъ, но не выше ста рублей.

73.

Въ случаѣ неудоволствія просить въ губернскомъ Магистратѣ.

Буде кто недоволенъ разсмотрѣніемъ и разборомъ городскаго Главы со депутаты, тотъ имѣетъ просить и представить свои доказательства въ губернскій Магистратъ.

74.

О прочтеніи городовой обывательской книги обществу градскому.

По сочиненіи городовой обывательской книги, городской Глава со депутаты отъ каждой городовой части внесутъ городовую обывательскую книгу въ общество гражданское, гдѣ оную прочесть должно для общаго свѣденія; и буде общество градское потребуетъ, то прочитать имѣютъ и протоколъ городскаго Главы со депутаты, дабы овщество градское усмотрѣть могло порядочное производство.

75.

Городовую обы-

По прочтеніи городовой обывательской

72.

O wnieſieniu piéniędzy do miéſzczańſkiéy kaſsy przy zapiſaniu familii do kſięgi miéſzczańſkiéy

Przy wnieſieniu każdéy familii do miéſzczańſkiéy obywatelſkiéy Kſięgi, oddaje ſię do woli zgromadzenia miéſzczańſkiégo, jeśli każda familija ma wnoſić jaką kwotę piéniędzy do kaſſy miéyſkiéy, co przy każdym zebraniu ſię raz na zawſze zgromadzenie miéſzczańſkie naznaczyć ma, ale niewięcéy ſta rublów.

73.

W przypadku nie kontentowania ſię udadź ſię do guberſkiégo Magiſtratu.

Jeżeli kto nié ieſt kontent z rozpoznania dowodów przez miéyſkiégo Głowę z Deputatami, ten ma proſić i ſkarżyć ſię w Guberſkim Magiſtracie, i prezentować onemu ſwoje dowody.

74.

O przeczytaniu miéſzczańſkiéy obywatelſkiéy kſięgi zgromadzeniu miéſzczańſkiemu.

Po ułożeniu miéſzczańſkiéy obywatelſkiéy Kſięgi, miéyſki Głowa z Deputatami od każdéy miaſta części wnioſą Kſięgę obywatelſką miéſzczańſką do zgromadzenia miéſzczańſkiego, gdzie ią przeczytać należy dla powſzechnéy wiadomości; a jeżeli zgromadzenie miéſzczańſkie żądać będzie: tedy przeczytać maią i protokuł miéyſkiego Głowy z Deputatami, ażeby zgromadzenie mieſzczańſkie widziéć mogło, jeśli porządnie w poruczonym ſobie obowiązku ſprawili ſię.

74.

Miéſzczańſką o-

Po przeczytaniu miéſzczańſkiéy obywatelſkiéy

пательскую книгу хранить въ архивѣ общества градскаго, одну копїю въ губерскомъ Правленїи, а другую въ казенной Палатѣ.

ской книги обществу градскому, городской Глава со депутаты списавъ съ городовой обывательской книги того города двѣ точныя копїи, городовую обывательскую книгу и обѣ копїи подписываютъ; городовую обывателскую книгу того города отдадутъ въ архиву общества градскаго, обѣ же копїи отсылаютъ въ губернское Правленїе, которое одну копїю оставя у себя, другую копїю отошлетъ въ казенную Палату той Губернїи.

76.

О продолженїи городовой обывательской книги.

Буде кто въ городовой обывательской книгѣ невнесенный получитъ по наслѣдству, или по закладнымъ, или по купчимъ, или инако законно, домъ или иное строенїе, или мѣсто, или землю въ томъ городѣ, то долженъ при первомъ сходѣ общества градскаго просить о внесенїи его въ городовую обывательскую книгу; и буде обществу градскому извѣстно и сомнѣнїя о его состоянїи не имѣетъ, то безъ справокъ да внесется въ городовую обывателскую книгу. Буде же вписанъ въ городовой обывателской книгѣ инаго города, и о томъ листъ за подписанїемъ городскаго Главы со депутаты и за печатью общества градскаго того города предъявитъ обществу градскому, то сїе служитъ ему достаточнымъ доказателствомъ для внесенїя въ городовую обывательскую книгу.

Г.

watelſką Kſięgę chować w archiwie zgromadzenia miéſzczańſkiego, kopiją iednę w rządzie guberſkim, a drugą w izbie ſkarbowéy.

telſkiéy kſięgi zgromadzeniu miéſzczańſkiemu, miéyſki Głowa z Deputatami, uczyniwſzy z mieſzczańſkiéy obywatelſkiéy kſięgi dwie wiérne kopiie, kſięgę miéſzczańſką obywatelſką, i obie kopiie podpiſuią; miéſzczańſką tego miaſta obywatelſką kſięgę oddaią do archiwy miéſzczańſkiego zgromadzenia, a obie kopije odſyłaią do rządu guberſkiégo, któren jednę kopią zoſtawiwſzy u ſiebie, drugą odſyła do izby ſkarbowéy téy gubernii.

76.

O kontynuowaniu miéſzczańſkiéy obywatelſkiéy Kſięgi.

Jeżeli kto nie wnieſiony do miéſzczańſkiéy obywatelſkiéy kſięgi, otrzyma przez ſukceſſyą lub zaſtawę, lub kuplę, lub innym jakim prawnym ſpoſobem dóm, lub jaką budowlę, lub plac, lub grunt w tym mieście; tedy winien jeſt przy piérwſzym zebraniu ſię zgromadzenia miéſzczańſkiego, prośić aby go wniéſiono do miéſzczańſkiéy obywatelſkiéy kſięgi; a jeżeli zgromadzeniu miéſzczańſkiemu wiadomo jeſt, i wątpliwości o nim nié ma: tedy nieformuiąc ſprawy, ma bydź wnieſion do obywatelſkiéy miéſzczańſkiey kſięgi. Jeżeli zaś jeſt wnieſiony do mieſzczańſkiéy obywatelſkiéy kſięgi innego miaſta, i o tym kartę z podpiſem miéyſkiego Głowy i Deputatów, i pieczęcią zgromadzenia mieſzczańſkiego onego miaſta okaże mieſzczańſkiému zgromadzeniu; tedy ta karta ſłuży jemu za dowod doſtateczny do wnieſienia go do mieſzczańſkiéy obywatelſkiéy kſięgi.

Г

ДОКАЗАТЕЛЬСТВА СОСТОЯНІЯ ГОРОДОВЫХЪ ОБЫВАТЕЛЕЙ.

77.

Доказательства городовыхъ обывателей.

Городовыми обывателями разумѣются всѣ тѣ, кои въ томъ городѣ или старожилы, или родились, или поселились, или домы, или иное строеніе, или мѣста, или землю имѣютъ, или въ гильдіи или въ цѣхъ записаны, или службу городскую отправляли, или въ окладъ записаны, и по тому городу носятъ службу или тягость. Доказательства же состоянія многочисленны суть и болѣе зависятъ отъ праводушнаго разсмотрѣнія и непристрастнаго испытанія, нежели отъ предписаній: различные закономъ дозволенные способы къ пропитанію и умноженію имущества сами собою указуютъ путь, и правосудіе не дозволяетъ изключить единаго доказательства состоянія, какъ тутъ, гдѣ слово закона доказательство таковое опровергаетъ; милосердно же утверждаются слѣдующія доказательства состоянія, не уничтожая однако же и сверхъ того иныя неоспоримыя доказательства которой семьи, хотя бы здѣсь и не прописаны были.

78.

Доказательства

Доказательства состоянія суть:

1. Имя

D.

DOWODY STANU MIEYSKICH OBYWATELI.

77.

Dowody mieyſkich obywateli.

POd imiéniem miéyſkich obywateli, rozumiéią ſię wſzyſcy ci, którzy lub od dawna w tym miéście zamiéſzkali, lub ſię porodzili w nim, lub niedawno oſiedli maią w nim domy ſwe, lub inne budowle, lub place, lub grunta, albo zapiſani ſą do giełdy lub céchu, lub urzędy tego miaſta ſprawowali, albo w podatkowanie zapiſani ſą, i z tego miaſta czynią ſłużbę, lub znoſzą ciężary. Dowody zaś ſtanu ſą liczne, i więcéy zależą od rzetelnego rozbioru, i bezſtronnego rozpoznania, niżeli od przepisów; rozmaite ſpoſoby prawnémi dozwolone żywiénia ſię, i pomnażania maiątku, ſame przez ſię pokazuią do tego drogę; a ſprawiédliwość niékaże odmiatać ani jednego dowodu, króm tego, któren ſłowami prawa odrzucony ieſt. Wſzakże potwiérdzaią ſię dobrotliwie naſtępuiące dowody, nie odrzucaiąc iednak niewątpliwych dowodów jakiéy familii, luboby w tym miéyſcu wytknięte nie były.

78.

Dowody ſtanu

Dowody ſtanu ſą:

состоянія городовыхъ обывателей.

Приходская книга. 1. Имя и состояніе въ приходской книгѣ той приходской церкви, гдѣ крещенъ священникомъ записано, и кумовьями подписано въ день своего крещенія, число, мѣсяцъ и годъ.

Свидѣтельство священника и прихожанъ. 2. Свидѣтелство приходскаго священника того прихода, гдѣ живетъ, и двухъ свидѣтелей градскихъ обывателей того же прихода.

Переписи. 3. Прежнихъ лѣтъ переписи.

Ревизія. 4. Послѣдняя ревизія.

Гильдейскій листъ. 5. Гильдейскій листъ за руками гильдейскаго старшины и двухъ человѣкъ въ той же гильдіи вписавшихся свидѣтелей.

Цѣховый листъ. 6. Цѣховый листъ за руками цѣховаго старшины и двухъ человѣкъ въ томъ же цѣхѣ вписавшихся свидѣтелей.

Указы, грамоты и листы. 7. Указы, или грамоты, или листы кому данныя съ прописаніемъ состоянія или промысла.

Опредѣленіе. 8. Опредѣленіе по дѣлу доказующее состояніе.

Судъ. 9. Градскимъ судомъ судился яко городовый обыватель.

Листъ. 10. Похвальный листъ.

Служ-

miéyſkich obywateli.

Parafijalna Kſięga.

1. Imié i ſtan, w parafiialnym Kościele w kſięgze tego Kościoła, w którym krzczony ieſt, zapiſane od Kſiędza, i od kumoſtwa podpiſane w dzień krztu jego z datą dnia, miéſiąca, i roku,

Swiadectwo Plebana i parafijanów.

2. Swiadectwo Plebana téy Parafii, w któréy miéſzka; i dwuch obywatelów miéyſkich z téyże parafii.

Popis.

3. Popiſy dawniéyſze.

Rewizya.

4. Oſtatnia rewizya.

Karta od giéłdy.

5. Karta od giéłdy za podpiſem ſtarſzyny giéłdy, i dwóch osób świadków, zapiſanych w téyże giéłdzie.

Karta od céchu.

6. Karta od céchu za podpiſem céchowego ſtarſzyny, i dwuch osób świadków w tymże céchu zapiſanych.

Ukazy, przywileje, karty.

7. Ukazy, czyli przywileje, czyli karty dane komu, z wyrażeniem jego ſtanu, lub przemyſłu.

Naznaczenie do powinności.

8. Naznaczenie do jakiégo dziéła znamiénuiącego ſtan.

Sąd.

9. Sądził ſię miéſzczańſkim ſądem jako obywatel miéyſki.

Liſt.

10. Liſt pochwalny.

Службы. — 11. Службы какія отправлялъ.

Недвижимое градское имѣніе. — 12. Имѣлъ, или имѣетъ домъ, или иное строеніе, или мѣсто, или землю, имъ построено, или наслѣдственно, или куплено, или въ приданое получено.

Гильдейское, или цѣховое свидѣтельство о капиталѣ. — 13. Свидѣтельство гильдейскихъ, или цѣховыхъ старшинъ и двухъ человѣкъ той же гильдіи, или цѣха о подлинности капитала, которой записалъ.

Атестаты. — 14. Атестаты Академическіе или Университетскіе о знаніи или искуствѣ.

Росписки. — 15. Росписки о неложной выставкѣ по подряду.

Росписки Казначейскія и проч: — 16. Казначейскія и казенныхъ Приставовъ къ магазейнамъ, и иныя росписки о приемѣ, или отдачѣ денегъ, или товаровъ, утверждающія довѣріе въ знатности торга или промысла, или доказующія, или утверждающія объявленіе по совѣсти капитала.

Книги, щеты и разщеты. — 17. Торгующихъ и промышляющихъ книги, щеты и разщеты.

Таможенныя книги и проч: — 18. Таможенныя книги, щеты и разщеты.

Товары. — 19. Товары наличные.

Корабли. — 20. Корабли наличные.

Подряды или откупы. — 21. Исправность подряда или откупа.

Вы-

Służby. 11. Sprawował jakie obowiązki, czyli służby.

Nieruchomy w miéście majątek. 12. Miał, lub ma dóm, lub inną budowlę, lub place, lub grunt, sam zabudował, lub wziął przez sukcessyą, lub kupił, lub w posagu dostał.

Giełdy, lub cechu świadectwo o kapitale. 13. Swiadectwo od giełdy, lub céchowych starszyn, i dwuch osób téyże giełdy, lub céchu, o aktualności kapitału, któren zapisał.

Attestaty. 14. Attestaty Akademickie, albo uniwersytetskie o umieiętności, lub biegłości.

Kwitacye. 15. Kwitacye o regularnym uiszczeniu kontraktów.

Kwity podskarbiowskie. 16. Podskarbskie, i skarbowych przystawów do magazynow, i od innych osób kwity o przyięciu, czyli wniesieniu pieniędzy, lub towarów, upewniaiące o kredycie, i wielkości przémysłu, lub handlu, lub też dowodzące, albo upewniaiące o objawieniu według sumnienia Kapitału.

Księgi, rachunki, i obrachunki. 17. Handluiących i bawiących się przémysłem księgi, rachunki, i obrachunki.

Célne księgi i t. d. 18. Célne księgi, rachunki, i obrachunki.

Towary. 19. Towary aktu znayduiące się.

Okręta. 20. Okręta aktu znayduiące się.

Podrady i arędy. 21. Uiszczenie podradu, lub arędy.

Wexle

Выплаченныя пексели.

22. Вексели выплаченные въ срокъ.

Догопоры и допѣрія.

23. Договоры и довѣрія многихъ.

Отецъ и дѣдъ.

24. Отецъ и дѣдъ жилъ въ городѣ и мѣщанскимъ промысломъ промышлялъ, и свидѣтельство о томъ трехъ человѣкъ безпорочныхъ городовыхъ обывателей того же города.

Купчія и закладныя.

25. Купчія, закладныя и тому подобныя доказательства городоваго имѣнія.

Всякія доказательстпа утперждающія допѣріе, единое же достаточное допольно ко внесенію семьи пъ часть городопой обыпателькой книги.

26. И всякія иныя доказательства утверждающія состояніе, и обнадеживающія капиталъ, изъ которыхъ единое достаточно довѣріе укрѣпляющее, да будетъ довольно ко внесенію семьи въ часть городовой обывательской книги, въ которую сами пожелаютъ быть внесены.

79.

Манифестъ 1775 года Марта 17 дня, статья 46.

Въ милостивомъ Манифествѣ 1775 года Марта 17 дня, статьѣ 46 написано сими словами:

О отпущенныхъ отъ помѣщикопъ.

Всѣмъ отпущеннымъ отъ помѣщиковъ съ отпускными на волю, дозволяемъ какъ нынѣ, такъ и впредь ни за кого не записываться, а при ревизіи должны они объявить, какой родъ НАШЕЙ службы, или въ мѣщанское, или купеческое состо-

яніе

Wexle opłacone.

22. Wypłacone na terminie wexle,

Umowy i kredyt.

23, Umowy, i kredyt wiélu.

Ociec i dziad.

24. Ociec i dziad żyli w miéście, i miéfzczańſkim bawili ſię przémyſłem, i świadectwo o tym trzéch osób ludzi nienotowanych obywatelów Miaſta tego.

Kuple i zaſtowy.

25. Kuple, zaſtawy, i temu podobne dowody maiątku w miéście

Wſzyſtkie dowody zaręczaiące o kredycie, iednego zaś dość ieſt do pomiéſzczenia familii w Kſiędze, miéſzczańſkiéy obywatelſkiéy.

26, I wſzyſtkie inne dowody upewniaiące o ſtanie i zaręczaiące o kapitale, z których iednego dowodu upewniaiącego doſtatecznie kredyt, ma bydź doſyć do wnieſienia familii do téy części obywatelſkiéy mieſzczańſkiéy kſięgi, do któréy ſami wpiſanémi bydź zechcą.

79.

Manifeſt 1775 roku, marca dnia 17. punkt 46.

W łaſkawym manifeście 1775. roku, Marca 17, dnia w punkcie 46. napiſano w te ſłowa:

Wſzyſtkim uwolnionym na wolą od panów ſwoich ludziom za kartą uwalniaiącą dozwalamy, jako téraz, tak i na potym niezapiſywać ſię w poddańſtwo nikomu, a przy rewizyi winni są objawić do jakiego gatunku ſłużby NASZEY, lub do miéſzczańſkie-

go

яніе войти желаютъ по городамъ; и какое они добровольно для себя изберутъ, то по тому уже состоянію и должны они быть поверстаны поборомъ, или отъ оныхъ освобождены. #

что подтверждено указомъ 1823 года Майя 23 дня.

Д.

О ЛИЧНЫХЪ ВЫГОДАХЪ ГОРОДОВЫХЪ ОБЫВАТЕЛЕЙ, СРЕДНЯГО РОДА ЛЮДЕЙ ИЛИ МѢЩАНЪ ВООБЩЕ.

80.

Что есть среднїй родъ людей.

Городовыхъ обывателей средняго рода людей, или мѣщанъ названїе есть слѣдствїе трудолюбїя и добронравїя; чемъ приобрѣли отличное состоянїе.

81.

О пользѣ городовъ, и наслѣдствіи отличнаго состоянія.

Города отъ предковъ НАШИХЪ и НАСЪ САМИХЪ не токмо для живущихъ въ нихъ, но и для общественнаго блага основаны суть, умножая доходы государственные, устройствомъ подаютъ подданнымъ способы къ приобрѣтенїю имущества посредствомъ торговли, промысловъ, рукодѣлїя и ремесла; и для того городовыхъ обывателей средняго рода людей, или мѣщанъ отличное состоянїе да будетъ наслѣдственно, какъ слѣдуетъ.

82.

Въ какомъ случаѣ

Мѣщанинъ сообщаетъ мѣщанское со-

go, lub do kupiéckiego ſtanu zapiſanémi bydź pragną w miéście; i jaki oni dobrowolnie ſtan wybiorą, tedy według tégo maią bydź obłożeni podatkiem, albo od onegó uwolnieni.

E.

O PARTYKULARNYCH DOBRODZIEYSTWACH MIEYSKICH OBYWATELI, SRZEDNIEGO GATUNKU LUDZI, CZYLI O MIESZCZANACH W OGULNOSCI.

80.

Co iéſt ſrzedni gatunek ludzi?

IMie miéyſkich obywateli ſrzédniégo gatunku ludzi, czyli miéſzczan, ieſt ſkutkiem pracowitości, i obyczayności, przez co zyſkali ſobie ſtan oſobny.

81.

O pożytku miaſt i dziedzictwie oſobnego ſtanu.

Miaſta od Przodków naſzych, i od NAS ſamych, nietylko dla miéſzkaiących w nich, ale i dla powſzechnego dobra zaſadzone są; pomnażaiąc dochody państwa, przez urządzenia ſwoje podają poddanym NASZYM sposób ku nabyćiu maiątku handlem, przemyſłem, rękodziéłami, i rzémiosłami, i dla tego miéyſkich Obywateli, ludzi ſrzedniegó gatunku, czyli miéſzczan ſtan oſobny ma bydź dziédziczny w naſtępuiącym porządku.

82.

W jakim przypa-

Miéſzczanin daje miéſzczańſki ſtan żenie

мѣщанинъ сообщаетъ мѣщанское состоянїе женѣ.

стоянїе женѣ своей, буде она породы равной, или нижней.

83.

Мѣщанскїе дѣти получаютъ состоянїе наслѣдственно.

Мѣщанскїе дѣти получаютъ мѣщанское состоянїе наслѣдственно.

84.

Мѣщанина безъ суда не лишить добраго имяни, жизни и имѣнїя.

Мѣщанинъ безъ суда да не лишится добраго имяни, или жизни или имѣнїя.

85.

Мѣщанинъ судится мѣщанскимъ судомъ.

Мѣщанинъ судится мѣщанскимъ судомъ.

86.

Преступленїя, кои у мѣщанина отнимаютъ доброе имя.

Мѣщанинъ лишается добраго имяни, буде учинитъ: 1, нарушитъ присягу. 2, измѣну. 3. разбой. 4, воровство всякаго рода. 5. лживые поступки. 6. преступленїя, закои по законамъ слѣдуетъ тѣлесное наказанїе. 7, буде доказано будетъ, что другихъ научалъ, или уговаривалъ подобныя преступленїя учинить.

87.

Запрещенїе о отнятїи или разоренїи имѣнїя мѣщанина.

Подтверждается и строго запрещается, да не дерзнетъ никто безъ суда и приговора въ силу законовъ тѣхъ судебныхъ мѣстъ, коимъ суды поручены, само-

мо-

dku miészczanin daie miészczaństwo żenie.

swojéy, jeślì ona urodzona w równym, albo niższym stanie.

83.

Miészczańskie dzieci biorą miészczaństwo w dziedzictwie.

Dziéci miészczańskie biorą dziedzicznie stan miészczański.

84.

Miészczaninowi bez sądu nie brać dobrego imiénia, życia, lub maiątku.

Miészczaninowi bez sądu nie brać dobrego imiénia, lub życia, lub maiątku.

85.

Miészczanin sądzi się miészczańskim sądem.

Miészczanin sądzi się sądem miészczańskim.

86.

Wykroczenie, które odéymuią od mieszczanina dobre imie

Miészczanin podlega karze na dobrym imiéniu ieśli popełni: 1. Złamanie przysięgi. 2. zdradę. 3. rozbóy, 4. kradziéż wszelkiego gatunku. 5. szalbiérstwo. 6. wykroczenie, za które prawa każą karać na ciele. 7. jeżeli dowiedziono będzie, że drugich namawiał, lub podusczał uczynić podobne wykroczenia.

87.

Zabronienie odięcia lub pustoszenia maiątku mieszczanina.

Potwiérdza się, i surowie zakazuje się, aby nikt neważył się bez sądu, i dekretu, na mocy praw ferowanego od tych sądowych urzędów, którym sądy poruczone są, swoja

 wo-

мовольно отобрать у мѣщанина имѣніе или оное разорять.

88.

Право первага приобрѣтателя.

Мѣщанинъ бывъ первымъ приобрѣтателемъ его состоянію приличнаго имѣнія, имъ благоприобрѣтенное имѣніе воленъ дарить, или завѣщать, или въ приданое отдать, или передать, или продать, кому за благо разсудитъ; наслѣдственнымъ же имѣніемъ да не разпоряжаетъ инако, какъ законами предписано.

89.

О уничтоженіи преступленій, кои десять лѣтъ остались безъ производства.

Всякаго рода преступленія, (мѣщанина) коимъ десять лѣтъ прошло, и чрезъ таковое долгое время они не сдѣлались гласны. и по онымъ производства не было, всѣ таковыя дѣла повелѣваемъ отъ нынѣ предать, есть ли гдѣ объ оныхъ взыскатели, истцы или доносители явятся, вѣчному забвенію.

90.

Мѣщанинъ имѣетъ станы и рукодѣліе.

Мѣщанинъ воленъ заводить станы всякаго рода, и на нихъ производить всякаго рода рукодѣлія, безъ инаго на то дозволенія или приказанія; ибо сею статьею всѣмъ и каждому дозволяется, добровольно заводить (и имѣть) всякаго рода станы, и рукодѣліи производить, не требуя на то уже инаго дозволенія отъ вышняго или нижняго мѣста.

wolą odebrać od miéſzczanina maiątek, lub puſtoſzyć go.

88.

Prawo piérwſzego nabywcy.

Miéſzczanin będąc piérwſzym nabywcą przyzwoitego ſtanowi ſwemu maiątku, mocen jeſt to nabycie darować, teſtamentem legować, w poſagu oddadź, lub wlewkiém nadadź, lub przedadź komu ſię podoba; dziedzicznym zaś maiątkiém nié ma rozporządzać inaczéy, tylko jak prawa każą.

89.

O niedochodzeniu wykroczenia, któremu dzieſięć lat minęło bez prawnéy prozekucyi.

Wykroczenie wſzelkiégo gatunku (miéſzczanina) któremu dzieſięć lat minęło, i przez czas tak długi niébyło ogłoſzone, i ſądem prozekwowane, wſzelkie takowe wykroczenie rozkazuiémy od dźiś dnia podadź wiécznemu zapomniéniu, jeśliby gdzie z powodu jego znaleźli ſię inſtyguiący, poſzukuiący, donoſzący.

90.

Miéſzczanin miéć może warſtaty, i rękodziéła.

Miéſzczanin mocen jeſt zaprowadzać warſtaty wſzelkiégo gatunku, na nich rękodziéła czynić bez innego na to dozwolenia lub rozkazu; albowiem tym punktem, wſzyſtkim w oguł, i każdému dozwala ſię według ſwéy woli zaprowadzać, i utrzymywać warſtaty wſzelkiego gatunku, i na nich roboty robić, nieproſząc na to już innego dozwolenia od niżſzéy, lub wyżſzéy Zwierzchności.

91.

О безчестiи.

Запрещается мѣщанамъ учинить безчестiе, кто же учинитъ мѣщанину безчестiе словомъ или письмомъ, то обидчикъ повиненъ платить, сколько обиженный какъ казнѣ такъ и городу платитъ тотъ годъ, какого бы то званiя сбора ни было; за единый же ударъ рукою безъ инаго орудiя, обидчикъ обиженному повиненъ платить вдвое.

Женамъ.

Женамъ же обидчикъ повиненъ платить за безчестiе вдвое противъ мужей.

Женѣ платящей подать.

Буде же жена сама платитъ подать, то обидчикъ повиненъ платить безчестiе вдвое противъ ея и мужняго платежа.

Дѣтямъ.

Дѣтямъ женскаго пола обидчикъ повиненъ платить за безчестiе въ четверо противъ родителей. Малолѣтнымъ дѣтямъ обидчикъ повиненъ платить за безчестiе вполы противъ отца, (мужескаго пола дѣтямъ до 17 лѣтъ) совершеннолѣтнему же обидчикъ платитъ столько, сколько обиженный какъ казнѣ такъ и городу платитъ въ тотъ годъ, какого бы то званiя сбора ни было.

91.

O obeldze. Zabrania się czynić miészczanom obelg; kto zaś uczyni miészczaninowi obelgę, słownie, czy pismem, tedy napaśnik ma zapłacić obelżonemu, ile ten płaci skarbowi i miastu w tym roku jakiego bądź podatku; za iedno zaś uderzenie ręką bez innego narzędzia, napaśnik ukrzywdzonemu płacić ma we dwoje.

Kobietom. Kobiétom zaś ma płacić za obelgę we dwoje tego, co się płaci męszczyznie.

Kobiécie płacącéy podatki. Jeżeli zaś kobiéta sama płaci podatki, tedy napaśnik ma płacić we dwoje podatków iéy, i mężowskich.

Dziéciom. Dziéciom płci niewiéściéy napaśnik ma płacić za obelgę we czworo więcéy od rodziców. Małoletnim dziéciom napaśnik ma płacić za obelgę połowę tego, co się płaci oycu (męskiéy płci dziéciom do 17. lat) dozrzałemu zaś płaci tyle, ile ukrzywdzony skarbowi, i miastu w tym roku płaci, jakiego bądź podatku.

Е.

О ГИЛЬДІЯХЪ И ГИЛЬДЕЙСКИХЪ ВЫГОДАХЪ ВООБЩЕ.

92.

Дозволеніе записаться въ гильдіи имѣющимъ капиталъ отъ тысячи рублей до пятидесяти тысячь рублей.

Дозволяется всякому, какого бы кто ни былъ пола, или лѣтъ, или рода, или поколѣнія, или семьи, или состоянія, или торга, или промысла, или рукодѣлія, или ремесла, кто за собою объявитъ капиталъ выше тысячи рублей до пятидесяти тысячь рублей, записаться въ гильдіи.

93.

О срокѣ записанія и платежа съ капитала.

Срокъ записанія въ гильдіи да будетъ съ перваго Декабря по первое Генваря; сей же срокъ означивается и для ежегоднаго платежа въ гильдіи записанныхъ по одному проценту съ объявляемаго ими по совѣсти капитала, а подушное съ нихъ не брать.

94.

Дѣти не въ раздѣлѣ не платятъ особенно.

Записаннаго въ гильдіи дѣти, пока отъ родителей не въ раздѣлѣ, свободны суть отъ особеннаго платежа; ибо капиталъ почитается семейный, но да объявятъ въ какомъ числѣ семья.

95.

Дѣти послѣ роди-

Записавшагося въ гильдіи дѣти послѣ

те-

F.

O GIEŁDACH, I DOBRODZIEYSTWACH GIEŁD W POWSZECHNOSCI.

92.

Pozwolenie zapisywania się do giełd maiącym kapitału tysiąca do pięciudziésiąt tysięcy rublów.

POzwala się każdemu, jakiéy bądź płci, wiéku, rodu, pokolenia, familii, stanu, professyi, czyli się kto bawi handlem, czy przemysłem, czy rękodziéłem, czy rzemiosłem, kto u siébie objawi kapitału wyżéy tysiąca rublów aż do pięciudziésiąt tysięcy rublów, zapisać się może do giéłd.

93.

O terminie zapisania się, i płacy od kapitału.

Termin zapisania się do giełd ma bydź od piérwszego Grudnia do piérwszego Stycznia, tenże sam termin ma bydź do odebrania corocznego podatku od zapisanych do giéłd po jednemu procentu od objawionego według sumienia przez nichże samych kapitału, a podusznego od nich nié brać,

94.

Dziéci nieoddziéleni nie płacą osobno.

Dziéci zapisanych do giéłdy póki nieoddziéleni od rodziców swobodni są od podatku osobnego, albowiem kapitał rozumie się bydź całego domu, wszakże objawić ma z jakiéy liczby składa się dom jego, czyli familija.

95.

Dziéci po Rodzi-

Dziéci zapisanych do giéłd po śmiérci

телей до раздѣла не платятъ особенно.

родителей платятъ съ родительскаго капитала, пока не въ раздѣлѣ и свободны суть отъ особеннаго платежа; ибо капиталъ почитается семейный, но да объявятъ въ какомъ числѣ.

96.

Послѣ умершихъ родственники до раздѣла не платятъ особенно.

Буде у кого дѣтей нѣтъ, то послѣ умершихъ родственники платятъ съ капитала умершаго, пока не въ раздѣлѣ; ибо капиталъ почитается яко компанейской, но да объявятъ въ какомъ числѣ,

97.

О утайкѣ капитала доноса не принимать и слѣдствія не чинить.

Объявленіе капитала оставить на показаніи по совѣсти каждаго; и того для нигдѣ, и ни подъ какимъ видомъ объ утайкѣ капитала доноса не принимать, и слѣдствія не чинить.

98.

О изключеніи изъ гильдіи учиненнаго банкрута.

Буде кто записавшійся по капиталу въ гильдіи учинится банкрутъ его виною, то выключить изъ гильдіи.

99.

О уволненіи записавшихся въ гильдіи отъ личнаго рекрута и работника и о проч.

Записавшимся въ гильдіи подтверждается дозволеніе при рекрутскомъ наборѣ или нарядѣ работниковъ вмѣсто наличнаго рекрута или работника платить по скольку указомъ предписано (есть или будетъ) разполагая деньги по числу

душъ,

cach nie płacą osobno aż do rozdziału.

Rodziców swoich płacą od kapitału Oycowskiego póki się nierozdziélą, i wolni są od płacenia osobnego, albowiem kapitał rozumie się bydź jako jednéy familii; wszakże objawią z jakiéy liczby składa się.

96.

Po zéyściu bezdziétnego, krewni nie płacą osobno aż do czasu rozdziału.

Jeżeli u kogo niéma dziéci, tedy po śmiérci jego krewni płacą do kapitału póki się nierozdziélą; albowiem kapitał rozumie się jako kompanii, wszakże objawią w jakiéy liczbie.

97.

O utajeniu kapitału delacyi nieprzyymować, i nieczynić inkwizycyi.

Objawienie kapitału, zostawuje się każdego rzetelności i sumnieniu; i dla tego nigdzie, i pod żadnym pretextem o utajeniu kapitału nie przyymować delacyi, i inkwizycyi niéczynić.

98.

O wymazaniu z giéłdy bankruta przez winę swoję.

Jeżeli kto zapisawszy się do giełdy, stanie się bankrutem przez swoję winę,. tedy wymazać go z giéłdy.

99.

O uwolnieniu zapisanych do giéłdy od osobistego rekruta, lub robotnika i t. d.

Tym którzy się zapisali do giéłdy, potwiérdza się pozwolenie przy wybiéraniu rekrutów, lub nakazaniu robotników, zamiast rekruta lub robotnika dadź piéniędzmi tyle, ile ukazem przepisano (jest, lub będzie) naznaczając kwotę piéniędzy według liczby

душъ, съ которыхъ наборъ или нарядъ въ тотъ годъ назначенъ. Буде же кто записавшїйся въ гильдїи добровольно самъ пойдетъ или сына запишетъ въ военную службу, то оное не запрещается, но обществу, градскому зачесть онаго за рекрута при первомъ наборѣ.

100.

Дозволенїе гильдейскимъ вступать въ казенные подряды и откупы по мѣрѣ объявленнаго въ гильдїи капитала.

Записавтимся въ гильдїи потверждается дозволенїе вступать въ казенные подряды и откупы, въ которыхъ казенныхъ подрядахъ и откупахъ повелѣвается каждому чинить довѣрїе по мѣрѣ объявленнаго имъ по совѣсти капитала, а не болѣе.

101.

Записавшихся въ гильдїи не избирать 1, къ продажѣ, 2, къ смотрѣнїю, 3, въ разныя должности: 4, къ сборамъ и сбереженїю: 5, къ приготовленїю дворцоваго или казеннаго.

Записавшихся въ гильдїи не избирать къ слѣдующимъ казеннымъ службамъ, гдѣ оныя еще суть, а имянно: 1, Къ продажѣ соли или вина, или инаго чего казнѣ принадлежащаго. 2. Къ смотрѣнїю казнѣ принадлежащаго. 3. Въ разныя должности извѣстныя подъ названїемъ ларѣчныхъ, цѣловальниковъ, носильщиковъ, дрягилей, щетчиковъ и караульщиковъ казнѣ принадлежащаго. 4. Къ приуготовленїю дворцоваго или казнѣ принадлежащаго; а вмѣсто того платить гильдїямъ вообще, по скольку указомъ предписано есть, или будетъ.

dusz, z któréy pobor rekrutów, lub robótników w tym roku nakazany. Jeżeli zaś kto zapisawszy się do giełdy, sam z dobréy woli póydzie, lub syna poszle do służby woiennéy, tedy to jemu bronno bydź nie ma, ale zgromadzenie Mieszczańskie policzy go za rekruta przy piérwszym poborze.

100.

Dozwolenie zapisanym do giełdy wchodzić w kontrakty, i arędy ze skarbem w miarę objawionego kapitału.

Tym, którzy się zapisali do giełd potwiérdza się pozwolenie wchodzić w kontrakty ze skarbem i arędy, w których to skarbowych kontraktach, i arędach, czynić im kredytu tyle ile kapitału objawili, a nie więcéy.

101.

Zapisanych do giełd nie wybiérać: 1. do przedaży. 2. do dozoru. 3. do różnych powinności. 4. do poborów, i straży. 5. do przygotowania zamkowego lub skarbowego.

Tych którzy się zapisali do giełd, nie wybiérać do następujących skarbowych posług, gdzie one są ieszcze, to iest: 1, do przedaży soli, wódki, lub innego czego należącego do skarbu. 2, do dozoru skarbowych rzeczy 3, do rozmaitych powinności znajomych pod imiéniem: skrzynkowych, szynkarzów, roznoszczyków, dragarzów, rachmistrzów, i stróżów należących skarbowi rzeczy. 4, do przygotowania zamkowego czyli skarbowi należącego, a zamiast tego, mają płacić do giełd w powszechności, ile ukazem rozkazano iest, lub będzie.

Ж.

О ПЕРВОЙ ГИЛЬДІИ.

102.

Кого вписать въ первую гильдію.

ВЪ первую гильдію вписать всякаго пола и лѣтъ, кто объявитъ капиталъ выше десяти тысячь рублей и до пятидесяти тысячь рублей.

103.

Въ гильдіи дается мѣсто по мѣрѣ капитала.

Въ первой гильдіи кто объявитъ болѣе капиталъ, тому дается мѣсто предъ тѣмъ, кто менѣе объявилъ капитала.

104.

О торгѣ первой гильдіи.

Первой гильдіи не токмо дозволяется, но и поощряется производить всякіе внутри и внѣ Имперіи торги, товары выписывать и отпускать за море, оные продавать, вымѣнивать, и покупать оптомъ или подробно на основаніи законовъ.

105.

О фабрикахъ, заводахъ и морскихъ судахъ.

Первой гильдіи не запрещается имѣть или заводить фабрики, заводы и морскія всякія суда.

106.

Дозволеніе ѣздить въ каретѣ парою.

Первой гильдіи дозволяется ѣздить по городу въ каретѣ парою.

Пер-

G.

O PIERWSZEY GIEŁDZIE.

102.

Kogo zapisywać do piérwszéy giełdy.

Do piérwszéy giełdy wpisać każdego jakiéy bądź płci, i wieku, kto objawi kapitału nad dziésięć tysięcy rublów do pięciudziésiąt tysięcy.

103.

W giełdzie daje się miéysce w miarę kapitału.

W piérwszéy giełdzie kto objawi więcéy kapitału, ten ma miéysce wyższe przed tym, kto objawi mniéy.

104.

O handlu piérwszéy giełdy.

Piérwszéy giełdzie nietylko dozwala się, ale i zachęca się prowadzić wszelki handel w kraju, i za granicą, towary sprowadzać, i posyłać za morze, one przedawać, wymiéniać, i kupować ogułem, lub częściami według przepisu praw.

105.

O fabrykach, zaprowadzeniach, i morskich statkach.

Piérwszéy giełdzie niezabrania się mieć i zaprowadzać fabryki, zaprowadzenia, i wszelkie morskie statki.

106.

Pozwolenie jeżdżenia w karecie parą koni.

Piérwszéy giełdy kupcowi dozwala się jeździć po mieście w karécie parą koni.

Piérw-

107.

Первая гильдія свободна отъ тѣлеснаго наказанія.

Первая гильдія освобождается отъ тѣлеснаго наказанія.

3.

О ВТОРОЙ ГИЛЬДІИ.

108.

Кого вписать во вторую гильдію.

Во вторую гильдію вписать всякаго пола и лѣтъ, кто объявитъ капиталъ выше пяти тысячь рублей и до десяти тысячь рублей.

109.

Въ гильдіи дается мѣсто по мѣрѣ капитала.

Во второй гильдіи кто объявитъ болѣе капиталъ, тому дается мѣсто предъ тѣмъ, кто менѣе объявилъ капитала.

110.

О торгѣ второй гильдіи.

Второй гильдіи не токмо дозволяется, но и поощряется производить всякіе внутри Имперіи торги, и товары возить водою и сухимъ путемъ по городамъ и ярманкамъ, и по оньмъ продавать, вымѣнивать, и покупать потребное для ихъ торгу оптомъ или подробно на основаніи законовъ.

111.

О фабрикахъ, заводахъ и рѣчныхъ судахъ.

Второй гильдіи не запрещается имѣть или заводить фабрики, заводы и рѣчные всякія суда. До-

107.

Piérwsza giełda uwalnia się od kar ciélesnych.

Piérwszéy giełdy kupcy niepodlegają karom ciéléśnym.

H.

O DRUGIEY GIEŁDZIE.

108.

Kogo zapisać do drugiéy giełdy.

DO drugiéy giełdy wpisywać każdego jakiéy bądź płci, i wiéku, kto objawi kapitału u siébie nad pięć do dziésięciu tysięcy rublów.

109.

W giełdzie daje się miéysce w miarę kapitału.

W drugiéy giełdzie kto objawi więcéy kapitału, ten ma miéysce przed tym, kto objawi mniéy.

110.

O handlu drugiéy giełdy.

Drugiéy giełdzie nietylko dozwala się, ale i zaleca się prowadzić wszelkie w Imperyi handle, i towary przewozić, wodą i lądem po miastach i jarmarkach, i w onych przedawać, wymiéniać, i kupować potrzebne do handlu towary ogółem, lub częściami według przepisów praw.

111.

O fabrykach, zaprowadzeniach i statkach rzecznych.

Drugiéy giełdzie niebronno jest miéć, lub zaprowadzać fabryki, zaprowadzenia, i statki rzeczne.

112.

Дозволенie ѣздить въ колякѣ парою,

Второй гильдiи дозволяется ѣздить по городу въ коляскѣ парою.

113.

Вторая гильдiя свободна отъ тѣлеснаго наказанiя.

Вторая гильдiя освобождается отъ тѣлеснаго наказанiя.

И.

О ТРЕТЕЙ ГИЛЬДИИ.

114.

Кого вписать въ третью гилдiю.

Въ третю гильдiю вписать всякаго пола и лѣтъ, кто объявитъ капиталъ выше тысячи рублей и до пяти тысячь рублей.

115.

Въ гильдiи дается мѣсто по мѣрѣ капитала.

Въ третей гильдiи кто объявитъ болѣе капиталъ, тому дается мѣсто предъ тѣмъ, кто менѣе объявилъ капитала.

116.

О мѣлочномъ торгѣ третей гильдiи.

Третей гильдiи не токмо дозволяется но и поощряется производить мѣлочный торгъ по городу и по уѣзду, продавать мѣлочный товаръ въ городѣ и въ округѣ, и тотъ мѣлочный товаръ возить водою и сухимъ путемъ по селамъ, селенiямъ, и сельскимъ торжкамъ, и на

онызъ

112.

Pozwolenie jeździć kolaską parokonną.

Drugiéy giełdzie kupcom dozwala się jeździć po mieście kolaską parokonną.

113.

Druga giełda nie podlega karom ciéléſnym.

Drugiéy giełdy kupcy niepodlegają karom ciéléſnym.

I.

O TRZECIEY GIEŁDZIE.

114.

Kogo wpiſać do trzéciéy giełdy.

DO trzéciéy giełdy zapiſać każdego jakiéykolwiek bądź płci, lub wieku, kto objawi kapitału u ſiebie nad tyſiąc do pięciu tyſięcy rublów.

115.

W giełdzie miéyſce daje ſię w miarę kapitału.

W trzéciéy giełdzie kto objawi więcéy kapitału, ten ma miéyſce przed tym, który mniéy objawi.

116.

O małym handelku trzéciéy giełdy.

Trzéciéy giełdzie nietylko dozwala ſię ale i zachęca ſię prowadzić mały handelek w mieście, i powiécie, przedawać mały towar, przewozić wodą i lądem po wſiach, oſadach, i wiéyſkich kiermaſzach, i na tych kiermaſzach przedawać, wymiéniać, i kupować co

онныхъ торжкахъ продавать, вымѣнивать, и покупать потребное для мѣлочнаго торгу оптомъ или подробно въ городѣ или округѣ.

117.

О рукодѣлiи и рѣчныхъ малыхъ судахъ.

Третей гильдiи не запрещается имѣть станы, производить рукодѣлiя и имѣть и содержать малыя рѣчныя суда.

118.

О дозволенiи третей гильдiи имѣть трактиры.

Третей гильдiи дозволяется имѣть трактиры, герберги, торговыя бани и постоялые дворы для проѣзжихъ и прохожихъ людей.

119.

Запрещенiе ѣздить инако по городу какъ на одной лошади.

Третей гильдiи запрещается по городу ѣздить въ каретѣ, и впрягать зимою и лѣтомъ болѣе одной лошади.

I.

О ВЫГОДАХЪ ЦѢХОВЫХЪ.

120.

Кого написать въ цѣхи или управы.

Въ цѣхи или ремесленныя управы написать всякаго, кто въ городѣ ремесло или рукодѣлiе производить желаетъ, и кого по городовому положенiю въ мѣщанское общество причесть можно.

mu potrzeba do jego handlu, ogółem, lub częściami, w miéście, lub powiécie.

117.

O rękodziéłach, i małych rzecznych ſtatkach.

Trzéciéy giełdy kupcom niebroni ſię miéć warſztaty, robić rękodziéła, tudzież miéć, i utrzymywać małe na rzékach ſtatki.

118.

O pozwoleniu trzéciéy giełdzie miéć traktyery.

Trzéciéy giełdy kupcom wolno jeſt miéć traktyery, oberże, miéyſkie łaźnie, i domy zajezdne dla przejeżdżających, i przechodzących ludzi.

119.

Zabrania ſię jeździć po miéście więcéy niż jednym koniem.

Trzéciéy giełdy kupcom zabrania ſię po miéście jeździć karétą, i zaprzęgać zimą, czy latem, więcéy nad jednego konia.

K.

O DOBRODZIEYSTWACH CECHOWYCH.

120.

Kogo napiſać w céchy.

DO céchów, czyli do rzemiéślniczego porządku zapiſać każdego, kto w miéście rzemiosłem, lub rękodziéłem bawić ſię pragnie, i kogo według miéyſkiego położenia do zgromadzenia mieſzczańſkiego przypiſać można.

Po-

121.

Дозволеніе цѣховымъ объявлять за собою капиталы и пользоваться по онымъ выгодами.

Дозволяется цѣховымъ объявлять за собою капиталы, и каждый по таковому капиталу считяяся въ гильдіи, и платя съ онаго, пользуется тѣми выгодами, кои каждой гильдіи присвоены.

122.

О работѣ цѣховыхъ.

Цѣховымъ не токмо дозволяется, но и поощряется производить всякія работы по ихъ мастерствамъ, и оными доставлять себѣ пропитаніе, поступая въ томъ по ремесленному положенію, ниже сего изображенному.

123.

Ремесленное положеніе.

1.

Кому установлять цѣхи или управы.

Городовому Магистрату, или Ратушѣ ремеслы раздѣлитъ на цѣхи, или ремесленныя управы.

2.

Управы или цѣхи подчинены городовому Магистрату или Ратушѣ.

Управы или цѣхи повиноватися имѣютъ городовому Магистрату, или Ратушѣ, и долженствуютъ въ городѣ жить мирно, и сохранять между собою тишину и доброе поведеніе.

3.

Управы или цѣхи одинакаго ремесла.

Управы или цѣхи установить изъ одинакаго ремесла.

Не

121.

Pozwolenie céchowym objawiać u śiébie kapitał, i ciészyć śię z tego powodu dobrodziéystwami.

Pozwala śię céchowym objawić u śiébie kapitały, i każdy według takowego kapitału licząc śię w giéłdzie, i płacąc od onego, ciészy śię wszystkiémi dobrodziéystwami właściwémi każdéy giéłdzie.

122.

O robocie céchowych.

Céchowym nietylko pozwala śię, ale i zachęca śię robić wszelkie roboty, według ich rzémiosła, i przez nié zyskiwać sobie wyżywiénie, postępując w tym według rzémieślniczego postanowienia niżéy wyrażonego.

123.

Rzémieślnicze postanowienie.

1.

Kto ma ustanawiać céchy, lub rzemieślnicze porządki.

Miéyski Magistrat, lub Ratusz może rozdziélić rzemiosła na céchy, lub rzemieślnicze porządki.

2.

Céchy podlegają miéyskiemu Magistratowi lub Ratuszowi.

Céchy winne są słuchać Miéyskiego Magistratu, lub Ratusza, i winne są żyć w mieście spokoynie, i utrzymywać między sobą zgodę, i dobre zachowanie śię.

3.

Céchy czyli porządki z jednego rzemiosła.

Céchy, czyli porządki rzemieślnicze, ustanowić z jednakowego rzémiosła.

Nie-

4.

Не установлять управы или цѣха одинакаго ремесла, гдѣ менѣе пяти мастеровъ.

Не установлять управы или цѣха, пока менѣе пяти мастеровъ того ремесла въ городѣ.

5.

Управѣ имѣть ремесленное положенїе, мѣсто для схода и проч.

Управѣ дать ремесленное положенїе, ремесленной значикъ и управную печать, и дозволяется управѣ или цѣхы имѣть мѣсто для схода ремесленниковъ, гдѣ хранить ремесленное положенїе, ремесленной значикъ, управную печать, ремесленную казну и щеты прихода и расхода.

6.

О маклерѣ.

При всякомъ собранїи управы и схода долженъ быть присяжный маклеръ, которому вести писменныя дѣла и вносить все произходящее въ собранїи въ особливый протоколъ, хранимый въ управномъ ящикѣ. За таковые маклера труды должно ему опредѣлить нѣкоторое особливое награжденїе по приговору ремесленнаго схода изъ ремесленной казны, не отягощая ее излишно.

7.

Управа и сходъ да не перемѣнятъ ремесленное положенїе.

Управѣ и сходу запрещается самимъ собою перемѣнить ремесленное положенїе.

4.

Nieuſtanawiać céchu czyli porządku iédnego rzémioſła gdzie mniéy od pięciu mayſtrow.

Nié uſtanawiać céchu czyli porządku, póki mniéy od pięciu mayſtrów w mieście tego rzémiosła znayduie ſię.

5.

Céch ma miéć rzemiéślnicze poſtanowiénie, miéyſce dla zbiérania ſię, i t. d.

Céchom lub rzemiéślniczym porządkom dadź rzemiéślnicze poſtanowiénie, rzemiéślniczą chorągiéw, i céchową piéczęć, i pozwala ſię céchom miéć miéyſce dla zbierania ſię rzemiéślników, gdzie chować rzemiéślnicze poſtanowiénie, rzemiéślniczą chorągiew, i cechową piéczęć, rzemieślniczą kaſſę, i rachunki przychodu, i rozchodu.

6.

O maklerze.

Przy każdym zebraniu ſię cechowéy zwiérzchności, lub całego zgromadzenia cechowego powinien bydź przytomny przyſięźny Makler (Piſarz) który ma pióro i zapiſuje wſzyſtko co ſię dziéje przy zebraniu ſię do oſobnego Protokułu, któren zachowuje ſię w céchowéy ſkrzyni. Za takowe prace Maklera należy jemu naznaczyć pewną oſobną nagrodę, według uradzenia przy zebraniu ſię mayſtrów z kaſſy rzemiéślniczéy, nieobciążaiąc iéy iédnak zbytecznie.

7.

Zwiérzchność, i zgromadzenie céchowe nié odmiéniaią rzemiéślniczego poſtanowienia.

Cechowéy zwiérzchności, jako też cechowemu zgromadzeniu zabrania ſię władzą ſwoją odmiénić rzemiéślnicze poſtanowienie.

8.

Не вступать въ управы или цѣхи, или гильдіи иныхъ Государствъ.

Всѣмъ ремесленникамъ подъ строгимъ наказаніемъ запрещается вступать въ управы или цѣхи, или гильдіи иныхъ Государствъ, вносить въ оныя свои деньги, вписывать въ оныя своихъ учениковъ, или производить ихъ посредствомъ чужестранныхъ цѣховъ или гильдій въ подмастерьи.

9.

Одинакаго ремесла мастерамъ избрать управныхъ старшинъ и старшинскихъ товарищей погодно.

Одинакаго ремесла мастерамъ собравшись вмѣстѣ погодно избрать по баламъ изъ числа наличныхъ мастеровъ въ управѣ записанныхъ, управнаго старшину и двухъ старшинскихъ товарищей, и представить городовому Магистрату или Ратушѣ; и буде за ними нѣтъ явнаго порока, то городовый Магистратъ или Ратуша дозволяетъ имъ засѣданіе.

10.

Управный старшина засѣдаетъ въ городской думѣ и проч:

Управный старшина засѣдаетъ въ городской думѣ на управной старшинской лавкѣ, и предлагаетъ о нуждахъ и недостаткахъ ремеслъ. Въ управѣ же управный старшина со старшинскими товарищами имѣетъ слушать, рѣшить и поступать какъ ниже сего предписано.

11.

О ремесленномъ Главѣ.

Всѣ ремесленныя управы вообще избираютъ погодно ремесленнаго Главу по ба-

8.

Niéwchodzić do céchów czyli porządków rzemiéślniczych lub giéłd innych Państw.

Wszystkim rzemiéślnikom pod surową karą zabrania się wchodzić do porządków, czyli céchów, lub giéłd, drugich państw, wnosić tam swoje piéniądze, zapisywać tam swoich uczniów, albo stanowić ich za pośrzednictwem zagranicznych cechów, lub giéłd, podmaystrami.

9.

Jednego rzemiosła maystrowie wybiérać maią cechowego starszynę, i starszyńskich towarzyszów corocznie.

Jédnego rzemiosła maystrowie, zebrawszy się na iedno miéysce, corocznie wybiérać maią przez kałkuły, z liczby przytomnych, maystrów zapisanych w céchu céchowego starszynę, i dwóch starszyńskich towarzyszów, i przedstawić miéyskiemu Magistratowi, czyli Ratuszowi; a jeżeli oni żadnéy publicznéy niepodpadaią nocie, tedy Magistrat miéyski, albo Ratusz pozwala im zasiadać.

10.

Starszyna céchowy zasiada w radzie miéyskiéy i t. d.

Céchowy starszyna zasiada w miéyskiéy radzie na starszyńskiéy céchowéy ławie, i przekłada o potrzebach, i niedostatkach rzemiosł. W céchu zaś céchowy starszyna tego céchu z towarzyszami starszyńskiémi ma słuchać, decydować, i postępować jako niżéy przepisuie się.

11.

O rzemiéślniczym głowie.

Wszystkie rzémiéślnicze céchy, wespół wybiéraią corocznie rzemiéślniczego głowę

баламъ, и представятъ городовому Магистрату или Ратушѣ; и буде за нимъ нѣтъ явнаго порока, то городовой Магистратъ или Ратуша дозволяетъ ему засѣданіе.

12.

О почтеніи и послушаніи къ ремесленному Главѣ.

Управному старшинѣ, старшинскимъ товарищамъ, подмастерскому выборному и повѣреннымъ быть почтительными къ ремесленному Главѣ, и послушными ему во всемъ томъ, что сходственно законамъ и ремесленному положенію онъ имъ наставительное скажетъ.

13.

О голосѣ ремесленнаго Главы въ шестигласной думѣ.

Ремесленный Глава имѣетъ голосъ управъ, и засѣдаетъ въ градской шестигласной думѣ, и предлагаетъ о нуждахъ и недостаткахъ управъ.

14.

Ссоры или споры одной управы съ другою, или со старшинами рѣшитъ ремесленной Глава.

Въ случаѣ ссоръ или споровъ между управами различныхъ ремеслъ, или между управнымъ старшиною со товарищи и ремесленными одной управы, приносить дѣло къ ремесленнуму Главѣ, да приложитъ стараніе къ примиренію, или да учинитъ решеніе.

15.

Изъ управы не исключать безъ ремесленнаго Главы.

Не выгонять никого изъ управы безъ дозволенія ремесленнаго Главы.

przez kałkuły i przedstawiaią miéyskiemu Magistratowi, lub Ratuszowi; a jeżeli on niepodlega publiczney nocie, tedy miéyski Magistrat, lub Ratusz dozwala jemu zasiadać.

12.

O poszanowaniu, i posłuszeństwie ku głowie rzemieślniczemu.

Starszyna céchowy, starszyńscy towarzysze, wyborny podmayster ski, i przystawy maią bydź z uszanowaniem dla rzemieślniczego głowy, i słuchać jego we wszystkim tym, co on stosownie do praw, i rzemieślniczego postanowienia informuiącego powie.

13.

O głosie rzemieślniczego głowy w radzie sześciogłosowéy.

Rzemieślniczy głowa ma głos céchów, i zasiada w miéyskiéy sześciogłosowey radzie, i przekłada o potrzebie, i niedostatkach cechow.

14

Spory i kłótnie iednego cechu z drugim, lub między starszynami, decyduje rzemieślniczy głowa

W przypadku sporów, i kłótni między cechami rozmaitych rzemiosł albo między cechowym starszyną, i towarzyszami, i rzemieślnikami jednegoż cechu, przynosić sprawę do rzemieślniczego głowy, ażeby przyłożył starania do pogodzenia, albo ażeby decydował.

15.

Z cechu niewyganiać bez rzemieślniczego głowy.

Nié wyganiać nikogo z cechu bez pozwolenia rzemieślniczego głowy:

O

16.

О присягѣ.

Ремесленный Глава управныхъ старшинъ и старшинскихъ товарищей приводитъ къ присягѣ при вступленіи въ должности.

17.

Формуляръ присяги.

Формуляръ присяги управныхъ старшинъ и старшинскихъ товарищей.

Я нижеименованный обѣщаюся Всемогущему Богу предъ Святымъ его Евангеліемъ въ томъ, что хощу и долженъ по чистой моей совѣсти въ должности мнѣ препорученной, колико силы и возможности есть, поступать справедливо и безпристрастно, какъ во всѣхъ дѣлахъ, такъ и въ тщательном стараніи о благоуспѣшномъ состояніи ремесла, о приращеніи искуства въ ремеслѣ, о добромъ порядкѣ и о согласіи ремесленныхъ, отвѣтствуя за всякія упущенія, злоупотребленія или неисполненія ремесленнаго положенія. Естьли же инако поступлю, то подвергаю себя въ нынѣшней жизни законному осужденію, въ будущей же предъ Богомъ и судомъ его страшнымъ отвѣту и отчету, Въ заключеніи же сея моея присяги цѣлую слова и Крестъ Спасителя моего, Аминь.

Примѣчаніе.

ПРИМѢЧАНІЕ.

Всякъ да присягаетъ по своей вѣрѣ и закону.

16.

O Przysiędze.

Rzemieślniczy głowa starszyny cechowe, i starszyńskich towarzyszow przywodzi do przysięgi przy weyściu ich w obowiązki.

17.

Forma przysięgi.

Forma przysięgi céchowych starszyn, i starszyńskich towarzyszów.

Ja niżéy wyrażony obowiązuję się Wszechmogącemu Bogu przed świętą Jego Ewangélią w tym, że chcę, i winién iestém według sumniénia mojego w obowiązku mnie poruczonym, ile siły, i możności mojéy, postępować sprawiédliwie, i nieinteressowanie, jako we wszystkich dziéłach, tak w troskliwym staraniu o pomyślnym stanie rzémiosła, i pomnożeniu doskonałości w rzémieśle o dobrym porządku, i zgodzie rzémieślników, maiący odpowiédzieć za wszelkie opuszczenie, złe użycie, lub niewypełniénie, rzemieślniczego postanowienia. Ieżeli zaś inaczéy postąpię, tedy poddaię się w tym życiu pod sąd prawami przepisany, w przyszłym zaś przed Bogiem i straszliwym Jego sądem odpowiédzi, i daniu rachunku. Na umocniénie téy moiéy przysięgi całuię słowa, i Krzyż Zbawiciela, Amen.

U W A G A

Uwaga.

Każdy ma przysięgać według swojéy wiary, i wyznania.

O

18.

О должности управнаго старшины и старшинскихъ товарищей.

Управный старшина и старшинскїе товарищи имѣютъ старатся о благоуспѣшномъ состоянїи ремесла, о приращенїи искуства въ ремеслѣ, о добромъ порядкѣ и согласїи ремесленныхъ; и для того имъ самимъ поступать надлежитъ справедливо и безпристрастно во всѣхъ дѣлахъ, въ чемъ присягою обязаны. Они же отвѣтствовать имѣютъ за всякїя управою учиненныя упущенїи, злоупотребленїи, или неисполненїи ремесленнаго положенїя. О вдовахъ же и малолѣтныхъ увядомляютъ городскаго Главу.

19.

Ссоры и споры касательно ремесла рѣшитъ въ управѣ.

Ссоры и споры не превосходящїя дватцать пять рублей, касательно ремесла, или довѣрїя по ремеслу, или поведенїя ремесленныхъ въ разсужденїи ремесла, рѣшитъ въ управѣ управный старшина со старшинскими товарищи, колико можно словесно; кто же управнымъ рѣшенїемъ не доволенъ, или дѣло превосходитъ дватцать пять рублей, тому оставляется право просить въ городовомъ Магистратѣ, или Ратушѣ, на что дается двунедѣльной срокъ, по прошествїи котораго не принимать просьбы.

20.

По смѣнѣ управный старшина и

Смѣнившїеся управный старшина и старшинскїе товарищи имѣютъ по перемѣн-

18.

O powinności céchowego ſtarſzyny, i towarzyſzów ſtarſzyńſkich.

Starſzyna céchowy, i ſtarſzyńſcy towarzyſze, maią ſię ſtarać o pomyślnym ſtanie rzémiosła, o pomnożeniu doſkonałości w rzemiéśle, o dobrym porządku i zgodzie rzémieślników; i dla tego oni ſami winni ſą poſtępować ſprawiedliwie, i bezſtronnie we wſzyſtkich dziéłach, jako obowiązali ſię przyſięgą; oni także maią odpowiadać za wſzelkie uczynione od céchu omiéſzkanie, złeużycia, i niedopełnienie rzemiéślniczego poſtanowiénia. O wdowach zaś, i małoletnich uwiadamiaią miéyſkiego głowę.

19.

Spory i kłótnie tyczące ſię rzémiosła decyduią ſię w céchu.

Spory, i kłótnie nieprzenoſzące więcéy dwudziéſtu pięciu rublów, co ſię tycze rzemiosła, lub kredytu w rzémiéśle, lub ſprawiénia ſię rzémieślników w robotach ſwego rzémiesła decyduie w céchu cechowy ſtarſzyna, z towarzyſzami ſtarſzyńſkiémi, ile bydź może, słównie; kto zaś decyzyą céchową niekontentuje ſię, lub ſprawa przewyżſza dwadziéścia pięć rublów, ten ma prawo ſkarżyć ſię w miéyſkim Magiſtracie, lub Ratuſzu, do czego daie ſię termin niedziel dwie, po upłynieniu którego nieprzyymowaé żałoby.

20.

Po wyściu z powinności ſtarſzyna

Wyſzedłſzy z obowiązku céchowy ſtarſzyna, i ſtarſzyńſcy towarzyſze maią na

старшинскїе товарищи имѣютъ смотрѣть за подмастерскую управою.

мѣнно смотрѣть по четыре мѣсяца за подмастерскою управою во охраненїе тобраго порядка.

21.

О сходѣ ремесленниковъ.

Управный старшина и старшинскїе товарищи каждаго ремесла имѣютъ ремесленниковъ каждыя управы собрать сходомъ всякїе четыре мѣсяца, и когда управное дѣло того требуетъ, повѣстку ремесленнымъ чинить чрезъ младшаго мастера; сходъ управный дозволяется имѣть по повѣсткѣ управнаго старшины со старшинскими товарищи въ гербергѣ.

22.

О младшемъ мастерѣ.

Младшїй мастеръ долженъ ходить за управными дѣлами, исправлять что ему касательно до управы отъ старшины приказано будетъ, есть ли никто изъ его собратїи по просьбѣ его не согласится оное за него исправить. Буде онъ безъ законныхъ причинъ чего нибудь неисправитъ, или ослушнымъ окажется, то долженъ платить пеню. Есть ли медлѣнностїю, или ослушанїемъ его что ни есть не исправится, то долженъ платить пеню Буде же ему приказано извѣстить о чемъ кого нибудь изъ ремесленниковъ, а онъ сего не учинитъ, тогда за каждаго, котораго не извѣстилъ, платитъ онъ пеню. Младшїй мастеръ не долженъ отлучаться изъ города на сутки,

céchowy, i towarzysze starszyńscy maią dozór w urządzeniu podmaysterskim,

przémianę po miésięcy cztéry dozór w podmaysterskim urządzeniu dla zachowania dobrego porządku.

21.

O zebraniu się rzemieślników.

Céchowy starszyna, i towarzysze starszyńscy każdego rzémiosła, maią zebrać rzémiéślnikow każdego céchu co cztéry miésiące, lub kiédy potrzeba céchowa tego wyciąga; tedy uwiadamia ich przez mniéyszego maystra; zebranie się cechowe pozwala się miéć za uwiadomiéniem starszyny céchowego, i starszyńskich towarzyszów w oberży.

22.

O młódszym maystrze.

Młódszy mayster powinien pilnować céchowych interessow, wypełniać co jému rozkazano będzie od starszyny tyczącego się céchu, jeżeli nikt ze współbraci na jégo prożbę nie zechce zastąpić jego miéysca. Jeżeli on bez przyczyn prawnych nie wypełni czego, lub okaże się niepostusznym, tedy ma płacić winy. Jeżeli przez omiészkanie jego, lub niéposłuszeństwo cokolwiek niedopełni się, tedy winien iest płacić winy. Jeżeli zaś rozkazano jemu uwiadomić o czym którego z rzémiéślników, a on tego nieuczyni, tedy za każdego rzemiéślnika, którego nie uwiadomi, płaci winy: Młódszy mayster nie ma oddalać się z miasta na dobę nie oznaymiwszy się wprzódy céchowemu starszynie, i starszyńskim towarzyszom. W czasie zaś oddalenia

ки, не объявя о томъ прежде управному старшинѣ и старшинскимъ товарищемъ. Во время же его отлучки должность его другому препоручить. Во время упражненія его въ дѣлахъ управы во всѣхъ случаяхъ до него касающихся, платитъ и получаетъ двойную пеню.

23.

О управной горницѣ.

Въ управной горницѣ имѣть шкапъ и столъ съ ящикомъ за замкомъ съ тремя ключами и въ которыхъ хранить ремесленное положеніе, ремесленной значикъ, управную печать, ремесленную казну и щеты прихода и разхода. Одинъ ключь у управнаго старшины, другіе ключи у каждаго старшинскаго товарища по одному.

24.

О трехъ управныхъ книгахъ.

Въ управѣ имѣть три книги, въ первую внести мастеровъ, въ другую внести подмастерьевъ, въ третью внести учениковъ.

25.

О прочтеніи при сходѣ ремесленнаго положенія.

Ремесленное сіе положеніе да прочтется при сходѣ ремесленныхъ всякіе четыре мѣсяца для непремѣннаго наблюденія, дабы незнаніемъ никто отговориться не могъ.

26.

Мастеру, подмастерью и ученику

Всякой мастеръ, подмастерья и ученикъ при приемѣ его въ управу долженъ

по-

lenia ſię, powinność jego innemu polecą ſię. W czaſie ſprawowania przezeń dzieł céchowych, we wſzelkich zdarzeniach do jego ściągaiących ſię płaci, i biérze dwóyne winy.

23.

O céchowéy izbie.

W céchowéy izbie ma bydź ſzafa, i ſtół ze ſkrzynią za zamkiém ze trzéma kluczami, w którey ſkrzyni chować rzémiéślnicze poſtanowiénie, rzémiéślniczą chorągiéw, céchową piéczęć, rzemiéślniczą kaſſę, i rachunki przychodu i rozchodu. Jeden klucz u ſtarſzyny céchowego, drugie klucze, u każdego towarzyſza ſtarſzyńſkiégo po iednemu.

24.

O trzéch kſięgach céchowych.

W céchu, maią bydź trzy kſięgi, do jednéy wpiſać mayſtrów, do drugiéy podmayſtrów, do trzéciéy uczniów.

25.

O przéczytaniu przy zebraniu ſię rzemiéślniczego poſtanowiénia.

Rzémiéślnicze niniéyſze poſtanowiénie ma bydź przeczytane przy zebraniu ſię rzémiéślników co cztéry miéſiące dla nieodſtępnego wewſzyſtkim zachowania, ażeby niewiadomością nikt wymawiać ſię niemógł.

26.

Mayſter podmayſter i uczeń poſtępo-

Wſzelki mayſter, podmayſter, i uczeń przy wéyściu ſwoim do céchu ma dadź przy-

rzecze-

поступать по ремесленному положенію.

ствуетъ дать обѣщаніе, что поступать будетъ по ремесленному положенію, и для того прочесть ему статьи касающіяся до него.

27.

О роспускѣ схода ремесленниковъ.

Когда время сходъ управный распустить, тогда управный старшина молоткомъ ударитъ по столу трижды.

28.

О повиновеніи управѣ и управнымъ старшинамъ.

Одинакаго ремесла мастера, подмастерьи и ученики повиноватися имѣютъ своей управѣ и управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ.

29.

О управномъ вѣсѣ или мѣрѣ, пробѣ или штемпелѣ и проч.

Данныя управныя отъ городоваго Магистрата, или Ратуши, вѣсы или мѣры, или пробы или штемпель, или предписаніи касательно управы и ремесла, хранить въ управѣ вмѣстѣ съ ремесленнымъ положеніемъ.

30.

О наблюденіи вѣса, мѣры, пробы и проч.

Ремесленнымъ производить работу ремесла сходственно управному вѣсу, или мѣрѣ, или пробѣ, или предписанію касательно ремесла; въ чемъ управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ имѣть надзираніе.

31.

О добромъ и испра-

Всякой ремесленной долгъ имѣетъ про-

шномъ

wać maią według rzémiéślniczego postanowiénia.

rzeczenie, że postępować będzie według rzemiéślniczégo postanowiénia, i dla tego maią bydź jému przeczytane punkta tyczące się do niégo.

27.

O rozpuszczeniu zgromadzenia céchowego.

Kiédy czas iest céchowe zgromadzenie rozpuścić, tedy céchowy starszyna uderzy młotkiém o stół razy trzy.

28.

O podległości céchowi, i céchowéy zwiérzchności.

Jednego rzémiosła maystrowie, podmaystrowie i uczniowie podlegać maią swojemu céchowi, i céchowemu starszynie, i starszyńskim towarzyszom.

29.

O céchowéy miérze, wadze, probie, stemplu, i t. d.

Dane céchowe od miéyskiego Magistratu, lub Ratuszu miary, lub wagi, lub proby, lub stemple, lub przépisy tyczące się céchu, i rzémiosła chować w céchu wraz z rzémieślniczym postanowiéniem.

30.

O zachowaniu miary, wagi, proby, i t. d.

Rzémiéślnicy roboty swoje maią robić stosuiąc się do miary, lub wagi, lub proby, lub przepisu od céchu względem rzémiosła danego, czego céchowy starszyna, i starszyńscy towarzysze dostrzegać maią.

31.

O dobrym i porzą-

Każdego rzemiéślnika, powinością iest starać

нномъ отправленіи ремесла.

изводить по ремеслу работу добрую, и отправлять ремесло, сколько умѣетъ, исправнѣе и безъ недостатковъ.

32.

Запрещеніе устанoвлять цѣну работъ.

Запрещается сходу и управѣ устанoвлять цѣну работъ.

33.

Кому смотрѣть за добротою работы.

Мастеръ долгъ имѣетъ смотрѣть за добротою работы своего подмастерья или ученика, а управа за добротою работы мастеровъ; и для того управный старшина и старшинскіе товарищи въ случаѣ жалобы долгъ имѣютъ обозрѣть работы ремесленниковъ выполняютъ ли ремесленное положеніе, и чинить взысканіе о добротѣ работъ и наблюденіе ремесленнаго положенія.

34.

О управной оцѣнкѣ.

Буде въ управу жалобу кто приносить будетъ о неумѣренной цѣнѣ работы ремесленнаго, то управѣ свидѣтельствовать, и оцѣнить по истиннѣ.

35.

О назначеніи срока, какъ которой работѣ поспѣть можно.

Управа имѣетъ назначить срокъ, въ которой какой работѣ поспѣть можно, буде все то, что къ той работѣ надобно, на лицо есть, дабы въ случаѣ жалобы о медлѣнности правильное взысканіе чинить можно было.

О

dnym robiéniu w swym rzémieśle.

rać się wydawać dobrą robotę w swoim rzémieśle, i sprawować rzémiesło swoje, ile bydź może porządniéy i bez omyłek.

32.

Zabrania się ustanawiać cenę roboty.

Zabrania się céchowi, i zgromadzeniu céchowemu ustanawiać cenę roboty.

33.

Kto ma patrzéć aby robota dobra była

Mayster winien iest dostrzegać, aby dobra robota była jego podmaystra, lub ucznia, a céchy za dobrą robotą maystrów; i dla tego céchowy starszyna, i starszyńscy towarzysze w przypadku skargi obowiązani są obéyrzeć roboty rzémieślników, jeżeli wypełniaią przepisy rzemieślniczego postanowiénia, i wymagać od nich, aby robota dobra była, i rzémieślnicze postanowiénie zachowało się.

34.

O céchowym ocenieniu.

Jeżeli kto do céchu przyniésie skargę o niéumiarkowaną cenę roboty rzémieślnika, tedy céch ma wyexaminować robotę, i océnić sprawiédliwie.

35.

O naznaczeniu terminu, na który jaka robota gotowa bydź może.

Céch ma naznaczyć czas, na któren jaka robota może bydź gotowa, jeżeli wszystko to, co do roboty potrzebno iest, gotowo, ażeby w przypadku skargi o zwłokę sprawiédliwie dopomnieć się można było.

36.

О представленіи касательно ремесла.

Не запрещается управѣ, городовому Магистрату или Ратушѣ представить казательно ремесла и лучшаго исправленія онаго; городовой же Магистратъ или Ратуша разсмотря, буде сами собою рѣшитъ не могутъ, имѣютъ представить, гдѣ надлежитъ.

37.

Не превершивать рѣшеній.

Управѣ своихъ рѣшеній не перевершивать.

38.

За несправедливую жалобу на управу пеня двадцать пять рублей.

Буде кто на управу учинитъ жалобу, и жалоба явится несправедлива, то имѣетъ платить пени въ ремесленную казну двадцать пять рублей.

39.

О ремесленной казнѣ.

Ремесленная казна да будетъ подъ смотрѣніемъ управнаго старшины и старшинскихъ товарищей, и старатся имъ о ея приращеніи, но да не дерзаютъ изъ оной издержать ни малѣйшей частицы безъ согласія и приговора схода ремесленниковъ, повсягодно же да отдадутъ отчетъ; и для того управному старшинѣ и старшинскимъ товапищамъ имѣть двѣ книги, въ которыя исправно и точно вписать, въ одну приходъ и пенныя деньги, а въ другую разходъ по приговору схода ремесленниковъ. По прошествіи же года, нововыбранній управный старшина

36.

O przedstanowiéniu co się tycze rzémiosła.

Niezabrania się céchowi czynić remonstracye miéyskiému Magistratowi, lub Ratuszowi, co się tycze rzémiosła, i lepszego odbycia go; Magistrat zaś miéyski lub Ratusz rozważywszy, jeśli sami decydować nie mogą, maią remonstrować gdzié należy.

37.

Niéodmiéniać decyzyi.

Céch decyzyi swoich odmieniać nie ma.

38.

Za niésprawiédliwą skargę na céch kara Pieniężna 25. rublów.

Jeżeli kto na céch uczyni skargę, a skarga okaże się niesprawiédliwa, tedy ma zapłacić winy do rzémiéślniczéy kassy dwadziéścia pięć rublów.

39.

O rzemiéślniczéy kassie.

Rzémiéślnicza kassa ma bydź pod dozorem cechowego starszyny, i starszyńskich towarzyszów, i starać się maią o jey pomnożenie; wszakże nie maią się ważyć expensować z niéy ani naymniéyszéy cząstki bez zezwolenia, i uradzenia céchowego zebrania: corocznie zaś dadzą z niéy rachunek, i dla tego céchowy starszyna, i starszyńscy towarzysze maią miéć dwie księgi, do których porządnie i wiérnie zapisywać, do jednéy przychod, i piéniądze z win, a do drugiéy expens według uradzenia przy zébraniu się rzémiéślników uczynionego. Po upłyniéniu zaś roku nowo-obrany starszyna, i starszyńscy towa-

на и старшинскіе товарищи имѣютъ щестъ прошлогоднихъ, снимая съ рукъ ремесленную казну и щеты прихода и разхода.

40.

О денежной дачѣ управнымъ старшинамъ и проч:

Управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ изъ ремесленной казны, а подмастерскому выборному и повѣреннымъ изъ подмастерскаго ларца ежегодно выдать сходомъ опредѣленное.

41.

О двухъ ящикахъ ремесленной казны.

Для ремесленной казны имѣть два ящика на верьху съ узкимъ отверстіемъ и съ надписью на одномъ ящикѣ *пени*, на другомъ ящикѣ *приходъ*; что вложено будетъ денегъ въ которой ящикъ, то записать вѣрно и точно въ приходной книгѣ, означивая годъ, мѣсяцъ и число, равномѣрно въ разходной книгѣ записать разходы.

42.

О взысканіи и щетахъ и наказаніи за неисправности.

Управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ пени взыскивать безъ упущенія. и взыскавъ записывать съ точностію. Буде же управный старшина и старшинскіе товарищи пени не взыщутъ безъ упущенія, или взыскавъ не запишутъ съ точностію или въ щетахъ ихъ, или въ деньгахъ, кои у нихъ на рукахъ, явится недостатокъ, то съ нихъ взыскавъ вдвое безъ упущенія; выгнать ихъ изъ управы.

О

rzysze maią obrachować przeszłych, przyymuiąc od nich rzémieślniczą kassę, i rachunki przychodu i rozchodu.

40.

O daniu piéniędzy céchowym starszynom, i t. d.

Céchowemu starszynie, i starszyńskim towarzyszom z rzémieślniczéy kassy, a podmaysterskiému wybornemu, i plénipotentom z podmaysterskiéy skrzyni corocznie dadź pensyi, ile zgromadzenie céchowe naznaczy.

41.

O dwuch skrzyniach rzémieślniczéy kassy.

Dla rzémieślniczéy kassy maią bydź dwie skrzynie z wązkim na wiérzchu otworem, i napisem na jednéy *winy*, na drugiéy zaś *przychod*; Co się włoży do skrzyni, to zapisano bydź ma wiérnie, i punktualnie w przychodowéy księdze, mianuiąc rok, miesiąc, i dzién; podobnież w księdze rozchodowéy rozchody zapisane bydź maią.

42.

O odebraniu win, i rachunkach, i karze za nieregularność.

Céchowy starszyna i starszyńscy towarzysze, bez omiészkania, i względu winy odbiérać maią, i odebrane zapisywać wiérnie. Jeżeli zaś céchowy starszyna, i starszyńscy towarzysze win nieodbiorą bez omiészkania, lub odebrawszy niezapiszą wiérnie, lub jeśli w rachunkach, albo też w piéniądzach w ręku ich będących okaże się niedostatek, tedy od nich we dwoie odebrać i wypędzić z céchu.

43.

О управномъ платежѣ въ церьковную казну.

Всякая управа долженствуетъ внести въ городовую церьковную казну изъ ремесленной казны ежегодно пять рублей на содержанїе церьквей и церьковниковъ Буде же которая управа и болѣе того добровольно внесетъ въ городовую церьковную казну, или въ приказъ Общественнаго призрѣнїя, то почитать оное за добровольную дань.

44.

Пенныя деньги по управѣ принадлежатъ ремесленной казнѣ.

Всѣ пенныя деньги, которыя по дѣламъ управы на ремесленныхъ наложены будутъ, должны остаться въ ремесленной казнѣ.

45.

О больныхъ ремесленникахъ.

Буде кто ремесленной занеможетъ, такъ что ремесла отправлять не въ силахъ; или больной мастеръ не имѣетъ подмастерья или учениковъ, кои дѣло его отправлять могутъ, да дастъ о томъ знать управному старшинѣ, или старшинскимъ товарищамъ, кои обязаны ему учинить помощь по надобности въ лѣченїи или работѣ, какъ то на примѣръ: призываютъ лѣкаря, или давъ помочь денежную на лѣкарства, буде такъ бѣденъ, что въ томъ необходимость есть, въ работѣ, придавъ въ случаѣ нужды подмастерья или ученика, или помогая деньгами на время изъ ремесленной казны до излѣченїя, сколько сходъ ремесленной приговоритъ. Равномѣрно поступать и

43.

O płacie céchowéy do karbony cérkiewnéy.

Każdy céch powinien dadź z kaſſy rzémieśłniczéy do cérkiéwnéy karbony corocznie rublów pięć na utrzymanie cérkwi, i cérkiéwnych ludzi Jeżeli zaś który céch więcéy wniéſie do karbony dobrowolnie, lub do Magiſtratury powſzechnéy opieki, tedy rozumiéć ſię to ma za dar dobrowolny.

44.

Piéniądze z win w ſprawach céchowych należą do rzémiéśl-niczéy kaſsy.

Wſzyſtkie piéniądze z win zebrane, które w ſprawach céchowych na rzémieślników nałożone będą, maią zoſtawać w kaſſie rzemiéśłniczéy.

45.

O rzémiéślnikach chorych.

Jeżeli który rzémieślnik zachoruje tak, iż rzémiéſła ſprawować nie ieſt w ſtanie, lub mayſter chory niema podmayſtra, albo uczniów, którzy robotę iego zrobić mogą, niechay da wiédziéć, o tym cechowemu ſtarſzynie, lub ſtarſzyńſkim towarzyſzom, którzy winni są uczynić iemu pomoc według potrzeby, co do wyleczenia, lub roboty, jako to naprzykład: ſprowadzaiąc lekarza, lub daiąc piéniędzy na lekarſtwa, ſkoro tak ubogi, że mu tego koniécznie potrzeba; co do roboty, przydaiąc w przypadku potrzeby, podmayſtra, lub ucznia, lub czyniąc wſparcie pieniężne z rzémieślniczéy kaſſy do czaſu wyleczenia ſie, ile przy zebraniu ſię rzémieślników naznaczy ſię. Podobnież poſtępować z chorémi podmayſtrami, lub uczniami.

O

съ больными подмастерьями, или учениками.

46.

О подмастерскомъ выборномъ и повѣренныхъ.

Каждаго ремесла подмастерьямъ, собравшись вмѣстѣ погодно, избрать по баламъ изъ числа наличныхъ подмастерьевъ въ управѣ записанныхъ, подмастерскаго выборнаго и двухъ повѣренныхъ, и представить управѣ; и буде за ними нѣтъ явнаго порока, то управа дозволяетъ имъ доступъ, и выслушиваетъ ихъ во всѣхъ дѣлахъ и случаяхъ касательно подмастерья, или ученика по ремеслу. Они же выборной и повѣренные подмастерскіе, подъ смотрѣніемъ и надзираніемъ прошлогоднихъ управныхъ старшинъ или старшинскихъ товарищей во охраненіи добраго порядка, имѣютъ управу по ремеслу до подмастерьевъ или учениковъ.

47.

О подмастерской управѣ.

Жалобу по ремеслу на подмастерья или ученика приносить въ подмастерской управѣ, и ее собирать всякіе четыре мѣсяца, и когда дѣло требуетъ.

48.

О подмастерскомъ ларцѣ.

Подмастерской ларецъ да будетъ въ подмастерской управѣ подъ смотрѣніемъ четыремѣсячнымъ прошлогодняго управнаго старшины или старшинскаго товарища и подмастерскаго выборнаго и повѣренныхъ. и имъ вести записку и дать

от-

46.

O wybornym podmayſterſkim i przyſtawach.

Każdego rzémiosła podmayſtrowie zebrawſzy ſię weſpół każdego roku wybrać maią przez kałkuł z liczby przytomnych podmayſtrów w céchu zapiſanych podmayſterſkiégo wybornego, i dwuch przyſtawów, i przedſtawić céchowi; a jeżeli niepodpadaią żadnéy złéy nocie, tedy céch daje im przyſtęp, i wyſłuchiwa ich we wſzyſtkich ſprawach i wydarzeniach tyczących ſię podmayſtra, albo ucznia z powodu rzémiosła. Oni zaś, wyborny, i przyſtawy będą ſami pod dozorém i baczeniém przéſzłorocznych céchowych ſtarſzyn, i ſtarſzyńſkich towarzyſzów dla zachówania dobrego porządku, i maią zwiérzchność, co ſię tycze rzémiosła, rościągaiącą ſię do podmayſtrów, i uczniów.

47.

O zwiérzchności podmayſterſkiéy.

Skargę z powodu rzémiosła na podmayſtra, lub ucznia czynić przed zwiérzchnością podmayſterſką, która zbiéra ſię co cztéry miéſiące, i kiedy rzecz wyciąga.

48.

O ſkrzyni podmayſterſkiéy.

Podmayſterſka ſkrzynia ma bydź w zwiérzchności podmayſterſkiéy pod dozorem cztéromiéſięcznym przeſzłorocznego ſtarſzyny, albo ſtarſzyńſkiégo towarzyſza, i podmayſterſkiégo wybornego i przyſtawów, a oni maią zapiſywać, i dadź rachunek, jako ſię przepiſało o kaſſie rzémiéſlniczéy.

отчетъ, какъ предписано о ремесленной казнѣ.

49.

Мастеръ имѣетъ хозяйское право надъ подмастерьемъ и учениками.

Каждый мастеръ имѣетъ въ домѣ своемъ право хозяина надъ подмастерьями своими, такъ какъ надъ учениками и всѣми прочими своими домашними; однако съ тѣмъ, что бы права города и управы имъ ненарушаемы были.

50.

Какъ мастеру, подмастерью и ученикамъ обходиться межъ собою.

1. Мастеру обходиться съ подмастерьемъ и учениками справедливо и кротко. 2, Подмастерью и ученикамъ быть вѣрными, послушными и почтительными къ мастеру и его семьѣ. 3. Мастеру, подмастерью и ученикамъ стараться добрыми поступками и поведенїемъ сохранить домашнюю тишину и согласїе, для отвращенїя случая къ обоюднымъ неудовольствїямъ и жалобамъ.

51.

Какъ мастеру съ подмастерьями обходиться.

Мастеру съ подмастерьями обходиться кротко, не по ремеслу работы съ нихъ не трѐбовать, платить имъ точно, и содержать исправно.

52.

Какъ мастеру съ ученикомъ обходиться.

Мастеру ученика, 1, учить порядочно. 2, обходиться съ нимъ человѣколюбиво и сходственно здравому разсудку. 3,

безъ

49.

Mayſter ma prawo goſpodarſkie nad podmayſtrem, i uczniami,

Każdy mayſter ma w domie ſwoim prawo goſpodarza nad ſwojémi podmayſtrami, tak iako nad uczniami i wſzyſtkiémi innémi domowémi ludźmi; jednakowo z tym warunkiém, ażeby prawa miéyſkie, i céchowe przezeń naruſzone niébyły.

50.

Jak poſtępować maią między ſobą mayſter, podmayſter, i uczniowie.

1. Mayſter ma ſię obchodzić z podmayſtrem, i uczniami ſprawiédliwie, i łagodnie. 2. Podmayſter, i uczniowie mają bydź wiérni, poſłuſzni, i z poſzanowaniem dla mayſtra, i jego familii. 3. Mayſter, podmayſter, i uczniowie ſtarać ſię maią dobrym poſtępowaniem, i ſprawowaniem ſię zachować w domu pokóy, i zgodę dla oddalenia przyczyn ku wzaiémnym ſkargom, i nieukontentowaniu.

51.

Jak ſię obchodzić ma mayſter z podmayſtrami.

Mayſter z podmayſtrami obchodzić ſię ma łagodnie, niewyciągaiąc od nich roboty nienależącéy do rzémiéſła, płacić im punktualnie, i utrzymywać ich przyſtoynie.

52.

Jak mayſtér obchodzić ſię ma z uczniami.

Mayſter ucznia: 1. ma uczyć porządnie: 2. obchodzić ſię z nim ludzko, i zgodnie z rozſądkiém zdrowym. 3. bez przyczyny nie karać

безъ причины не наказывать. 4, излишней и необыкновенной не по ремеслу работы на него не налагать самому, и семьѣ своей не дозволять налагать.

53.

Какъ подмастерью съ ученикомъ обходиться.

Подмастерья наставитъ ученика кротко, и обходятся межъ собою мирно и тихо.

54.

Нетрезвому не бить;

Всѣмъ мастерамъ, а паче подмастерьямъ запрещается, учениковъ въ пьянствѣ по злости и глупости безъ причины бить, или худо съ ними поступать. Отважившїеся на сїе должны заплатить пеню въ ремесленную казну.

55.

Какъ ученику обходиться.

Ученикъ да будетъ послушенъ и прилѣженъ.

56.

Гдѣ кому жаловаться.

Буде подмастерья обидитъ ученика, то ученикъ имѣетъ жаловаться мастеру, буде мастеръ сурово обходится съ подмастерьемъ или ученикомъ, то жаловаться управному старшинѣ или старшинскимъ товарищамъ, и симъ стараться установить миръ и тишину.

57.

Запрещенїе въ городѣ

Запрещается въ городѣ, гдѣ котора-

родѣ

karać. 4. zbytniéy i niezwykłéy roboty nienależącéy do rzémiésła nienakładać nań samemu, i familii swojéy nakładać niepozwalać.

53.

Jak podmaystrowie z uczniami obchodzić się mają.

Podmaystrowie łagodnie maią nauczyć ucznia, i obchodzić się z sobą spokoynie i cicho,

54.

Piianym będąc nie bić.

Wszystkim maystrom, a bardziéy ieszcze podmaystrom zabrania się uczniów upiwszy się ze złości, i głupstwa bić bez przyczyny, lub źle ich traktować. Odważaiący się zaś na to, winni zapłacić winy do kassy rzémiéślniczéy.

55.

Jak uczeń zachować się ma.

Uczeń ma bydź posłuszny. i pilny.

56.

Gdzie kto ma się skarżyć.

Jeżeli podmayster ukrzywdzi ucznia, tedy uczeń ma się skarżyć maystrowi; jeżeli mayster surowie postępuje z podmaystrem, czyli uczniem, tedy skarżyć się maią cechowemu starszynie, lub starszyńskim towarzyszom, a ci staraią się uczynić pokóy, i zgodę.

57.

Zabrania się robić

Zabrania się w mieście, w którym cech usta-

родѣ гдѣ управа учреждена, производить ремесло безъ управнаго дозволенія.

го ремесла управа учреждена, того ремесла работу производить тому, кто не записанъ въ управѣ того ремесла, или управнаго дозволенія не имѣетъ.

58.

Мастеръ въ управѣ записанной имѣетъ подмастерья и учениковъ.

Мастеръ въ управѣ записанной воленъ имѣть подмастерьевъ и учениковъ, оныхъ принимать, выписывать и содержать по договору.

59.

Не учась ремеслу не имѣть управной выгоды.

Запрещается въ городѣ, гдѣ котораго ремесла управа учреждена, не учась у записнаго мастера, и не имѣя управнаго свидѣтельства, называться того ремесла мастеромъ, или имѣть подмастерьевъ, или учениковъ, или вывѣску того ремесла.

60.

Незаписнымъ въ управѣ, какъ производить работу.

Буде кто въ городѣ гдѣ котораго ремесла управа учреждена, захочетъ производить то ремесло, то имѣетъ о томъ объявить управѣ, и представить свою работу управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ, и имъ призвать записныхъ мастеровъ для свидѣтельства работы, и дать урокъ, и потому какова работа признана будетъ, такъ и дать управное дозволеніе производить работу. Управа же дневнаго пропитанія работою никому запретить не можетъ.

robotę jakiego rzémiésla w miéście gdzié tego rzmiésla céch ustanowiony, bez pozwolenia céchu.

stanowiony którego rzémiésla, robić robotę rzémiésla tego, niebędąc zapisanym do céchu tego rzémiésla, lub od céchu pozwolenia na to niewziąwszy.

58.

Mayster w céchu zapisany ma podmaystrów i uczniów.

Mayster zapisany do céchu mocen ieſt mieć podmaystrów, i uczniów, ich przyymować, sprowadzać, i utrzymywać według umowy.

59.

Nieuczywszy się rzémiésla nie ma céchowych dobrodzieystw

Zabrania się w miéście, gdzie którego rzémiésla céch ustanowiony, nieuczywszy się od céchowego maystra, i nie maiąc céchowego świadectwa, zwać się maystrem tego rzémiesla, lub mieć podmaystrów, lub uczniów, alboli też wywiésić znak tego rzemiésla.

60.

Niezapisani w céchu jak robotę robić maią.

Jeżeli kto w miéście, gdzie céch którego rzémiésla ustanowiony, zechce tym rzémiéstem bawić się, tedy ma oznaymić o tym céchowi, i prezentować robotę swoię céchowemu starszynie, i starszyńskim towarzyszom, którzy maią przywołać céchowych maystrów dla examinu roboty, i dadź mu jeszcze robotę dla proby, a jako robota uznana będzie, tak stosownie do tego i dadź mu dozwolenie od céchu bawić się taką robotą. Céch zaś nikomu zabraniać nie ma dziennego wyżywienia się przez robotę.

Rzé-

61.

О казенныхъ ремесленникахъ.

Казеннымъ ремесленникамъ отправлять казенныя работы. Буде же захотятъ по городу, гдѣ есть управа, посторонніи работы производить, да объявятъ въ управѣ, какъ въ 60 пунктѣ написано.

62.

О господскихъ ремесленникахъ.

Господскимъ ремесленникамъ работать на господина; буде же возмутъ по городу, гдѣ есть управа, посторонніи работы, да объявятъ управѣ, какъ въ 60 пунктѣ написано.

63.

Ремесленный наниматься воленъ въ службу.

Буде какой ремесленной пожелаетъ вступить въ службу къ какому ни есть господину, а при томъ не перестанетъ платить городскихъ сборовъ и въ управу, что надлежитъ, то не изключается изъ управы.

64.

О иногородныхъ или иностранныхъ.

Буде кто ремесленный иногородный, или чужестранный пожелаетъ въ городѣ записаться въ управу, то онъ долженъ представить или письменное свидѣтельство отъ управы инаго города, или же работу своего ремесла для свидѣтельства, какъ о томъ 60 пунктъ гласитъ.

65.

О переселеніи ремесленнаго.

Буде кто ремесленной записной въ упра-

61.

O ſkarbowych rzémieślnikach.

Skarbowi rzémieślnicy maią robić ſkarbową robotę. Jeżeli zaś zechcą w mieście, gdzie ieſt céch inne roboty robić, maią objawić céchowi, jako ſię o tym w punkcie 60, powiedziało.

62.

O rzémieślnikach obywatelſkich.

Rzémieślnicy obywatelſcy robić maią dla ſwego pana; jeśliby zaś wzięli w mieście, gdzie ieſt céch, robotę od poſtronnych, tedy maią to objawić céchowi, jako ſię powiedziało w punkcie 60.

63.

Rzémieślnik wolen ieſt naiąć ſię na ſłużbę.

Jeżeli który rzémieślnik zechce przyiąć ſłużbę u jakiégo obywatela, a przytym nieprzeſtanie opłacać miéyſkich, i céchowych podatków, tedy takiego z céchu niewymazywać.

64.

O przychodniach z innégo miaſta, lub kraiu.

Jeżeli kto z innego miaſta, lub obcego kraju zechce w mieście zapiſać ſię do céchu, tedy powinien prezentować, albo na piſmie świadectwo, z onego miaſta, albo właſną robotę ſwojego rzémieſła, jako o tym w punkcie 60. powiédziało ſię.

65.

O przéyściu na

Jeżeli który rzémieślnik zapiſany w céchu

управѣ пожелаетъ переселиться въ иной городъ, и о томъ управѣ объявитъ, то управа въ томъ препятствїя чинить не должна; буде же возвратится, то паки принять въ управу, лишбы платилъ управное, и да исправитъ должностѣ младшаго мастера, буде прежде не исправлялъ.

66.

О обѣднѣвшихъ.

Буде ремесленный, во время благоденствїя своего исправлявшїй всѣ должности по управѣ, обѣднѣетъ, или больнымъ сдѣлается, а бѣдности его ни пьянство, ни мотовство, ниже другїя собственныя его вины причиною; въ такомъ случаѣ должно вспомоществовать ему съ дозволенїя схода ремесленныхъ изъ ремесленной казны, сколько по разсужденїю схода ему надобно, и ремесленная казна снести можетъ. Буде не имущїй ремесленный или жена его умретъ, то погребсти ихъ безъ лишней траты изъ ремесленной казны. Буде же выздоровѣвъ придетъ въ лучшее состоянїе, тогда заплатить все, что ему отъ схода дано было, однако безъ всякаго росту.

67.

О вдовѣ.

Вдовѣ записаннаго въ управѣ мастера дозволяется продолжать мужнино ремесло, и имѣть подмастерьевъ и учениковъ; но въ случаѣ нужды управный старшина и старшинскїе товарищи имѣютъ ей вдовѣ, или малолѣтнымъ дѣтямъ опре-

дѣ-

mieſzkanie gdzie'indziéy rzémieślnika.

zechce przéyśdź na miéſzkanie do innego miaſta, i o tym céchowi donieść, tedy céch przeſzkadzać mu tego nie ma; jeżeli zaś wróci ſię, tedy znowu przyiąć do céchu, byle tylko płacił céchowe, i wypełnił powinność młódſzego mayſtra, ieśli wprzódy onéy niewypełniał.

66.

O zubożałych.

Jeżeli rzémiéślnik w czaſie ſwojego pomyślnego bytu pełniący wſzyſtkie powinności céchowe zubożeje, albo wpadnie w niemoc; a ubóſtwa iego ani piiańſtwo, ani marnotrawſtwo, ani inna jaka właſna jego wina przyczyną nie jeſt: w takowym przypadku należy dadź mu wſparcie, za pozwoleniem céchowego zgromadzenia z céchowey kaſſy, ile według rozſądku zgromadzenia iemu potrzeba będzie, a rzémiéślnicza kaſſa znieść może. Jeżeli zubożały rzémiéślnik lub żona jego umrze, tedy pogrześć go bez zbytnich wydatków z kaſſy rzémiéślniczéy. Jeżeli zaś wyzdrowiawſzy przyidzie do lepſzego ſtanu, tedy ma zwrócić do kaſſy wſzyſtko, co mu dano było, iednakże bez procentu.

67.

O wdowie.

Wdowie zapiſanego w céchu mayſtra pozwala ſię kontynuować rzémiosło mężowſkie, i mieć podmayſtrów, i uczniów; wſzakże w przypadku potrzeby céchowy ſtarſzyna, i ſtarſzyńſcy towarzyſze, maią téy wdowie lub małoletnim naznaczyć opiekuna, lub dadź

 pod-

дѣлить попечителя, или дать подмастерья вѣрнаго, которому производить платежъ отъ вдовьихъ или сиротскихъ дѣлъ. По прошествїи года вдова да объявитъ, желаетъ ли она продолжать ремесло, что ей на волю отдается. Малолѣтныхъ же дѣтей ремесленника обучить ремеслу.

68.

Какъ подмастерья производить мастеромъ.

Буде подмастерья, продолжая работу по ремеслу у мастера не менѣе трехъ лѣтъ и обучаясь прилѣжно, пожелаетъ быть мастеромъ, и мастеръ имъ доволенъ, да дастъ ему свидѣтельство, что ремеслу наученъ, поведенїя добраго и достоинъ быть мастеромъ, и да представитъ его управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ; подмастерья же да представитъ свою работу какъ лучше умѣетъ. Управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ призвать трехъ младшихъ мастеровъ для свидѣтельства той подмастерской работы, и потому какова признана будетъ та работа, такъ и дать подмастерью управный урокъ по ремеслу, и время назначить какъ уроку поспѣть, и какъ тотъ урокъ поспѣетъ. то прибавя еще нѣсколько мастеровъ, освидѣтельствовать урокъ, и буде урокъ мастера одобрять, и подмастерью миновало отъ роду двадцать четыре года, то представить его управѣ при сходѣ ремесленниковъ, и по одобренїи дать подмастерью управное свидѣтельство, съ

ко-

podmayſtra zaufanego, któremu z dochodu wdowy lub małoletniégo daie ſię płaca. Po upłynieniu roku wdowa ma objawić, jeśli chce kontynuować rzémiosło, lub nie, co na wolą iéy oddaie ſię. Małoletnich zaś dziéci rzémieślnika uczyć rzémiésła.

68.

Jak podmayſtra ſtanowić mayſtrem.

Jeżeli podmayſter kontynuiąc robotę rzémieślniczą niémniéy trzech lat, i przykładaiąc ſię pilnie zechce na koniec zoſtać mayſtrem, á mayſter z niego kontent, tedy da mu świadectwo, iż zna rzémiésło ſwoje, i ſprawuje ſię dobrze, i wart jeſt bydź mayſtrem; a potym prezentuje go céchowemu ſtarſzynie, i ſtarſzyńſkim towarzyſzom, podmayſter zaś ma prezentować robotę ſwoję, iak tylko może zrobić naylepiéy. Céchowy ſtarſzyna, i ſtarſzyńſcy towarzyſze maią przywołać trzéch młódſzych mayſtrów, dla wyexaminowania roboty, a jako będzie uznana ta robota, tak dadź mu na probę do zrobiénia, naznaczywſzy czas, kiedy ta robota na probę dana gotowa bydź ma, a gdy ten termin wynidzie, i robota gotowa, tedy przywołać mają więcéy mayſtrów dla wyexaminowania proby, i jeżeli mayſtrowie probę pochwalą, a podmayſter ma lat wieku ſwego dwadziéścia cztéry, tedy prezentować go céchowi przy zebraniu ſię rzémieślników, i za approbacyą dadź mu céchowe świadectwo, i przedſtawić go z nim do miéyſkiego Magiſtratu, lub Ratuſza, aby dozwolono mu było w mieście bawić ſię robotą rzémi... ma ſwego. Jeżeli zaś próby niepochwalą, ... podmayſter ieſzcze ma bydź pół roku u ... re-

которымъ представить городовому Магистрату или Ратушѣ, дабы дозволено было ему въ городѣ производить работу по ремеслу. Буде же урока не одобрятъ, то подмастерью еще быть полгода у мастера. Буде же подмастерью не миновало отъ роду двадцать четыре года, да дадутъ ему до двадцати четырехъ лѣтъ дозволенїе проходить другїе города прежде, нежели дозволятъ ему быть мастеромъ.

69.

О подмастерьяхъ, кои три года жили у мастера.

Подмастерья продолжая работу по ремеслу у мастера три года, обучаясь прилѣжно и поведенїя добраго, буде мастеръ ему не дастъ свидѣтельства и не представитъ управѣ, то подмастерья право имѣетъ чрезъ подмастерскаго выборнаго и повѣренныхъ, просить въ управѣ, и управѣ разбирать между мастеромъ и подмастерьемъ и рѣшить справедливо.

70.

О внесенїи денегъ въ ремесленную казну при приемѣ мастера.

При приемѣ мастера въ управу, отдается на волю ремесленнымъ имѣетъ ли тотъ мастеръ внести и сколко денегъ въ ремесленную казну, что при каждомъ городовомъ сходѣ ремесленныхъ единожды опредѣлить имѣютъ, но не выше десяти рублей.

71.

...емѣ ученика.

Буде мастеръ приметъ ученика, то имѣ-

ſtra. Jeżeli zaś podmayſtrowi nié ma dwudziéſtu cztérech lat, tedy dadzą mu pozwolenie zwiédzić inne miaſta piérwéy, niżeli pozwolą bydź mu mayſtrem.

69.

O podmayſtrach, którzy trzy lata miéſzkali u mayſtra.

Podmayſter kontynuowawſzy rzémiéślniczą robotę u mayſtra trzy lata, i uczywſzy ſię pilnie, i ſprawuiąc ſię dobrze, ieżeli mayſter nie da mu świadectwa, i nieprzedſtawi céchowi, tedy podmayſter ma prawo przez wybornego, podmayſterſkiego i przyſtawów, ſkarżyć ſię w céchu, i céch ma rozsądzić między mayſtrem a podmayſtrem, i decydować ſprawiédliwie.

70

O wnieſiéniu piéniędzy do rzémiéślniczéy kaſsy przy przyięciu mayſtra.

Przyymuiąc mayſtra do céchu oddaje ſię do woli rzémiéślników, ieśli wchodzący ma wnoſić do kaſſy jaką opłatę, lub nie, co raz na zawſze przy każdym rocznym zebraniu ſię poſtanowić maią, ale nie więcéy dzieſięciu rublów.

71.

O przyięciu ucznia.

Jeżeli mayſter przyymie ucznia, tedy ma pre-

имѣеть его представить управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ, гдѣ его спросятъ, какъ его зовутъ, имя и прозванie, откудова онъ уроженецъ, какихъ онъ лѣтъ, и записать его въ ученичей книгѣ. Управный же старшина да прикажетъ ученику быть вѣрнымъ, послушнымъ, почтительнымъ къ мастеру, и учиться ремеслу прилѣжно. При запискѣ ученика въ ученичѣю книгу управы, отдается на волю управы, имѣетъ ли тотъ ученикъ внести нѣсколько денегъ въ ремесленную казну, что при каждомъ городовомъ сходѣ ремесленныхъ единожды опредѣлить имѣютъ, но не выше пяти рублей.

72.

О договорѣ мастера съ ученикомъ.

Мастеръ да не приметъ ученика безъ двухъ свидѣтелей, одинъ со стороны мастера, другой со стороны ученика, при которыхъ да договорятся о времени, о содержанiи и о обученiи ученика, которой договоръ содержать съ обѣихъ сторонъ ненарушимо.

73.

Ученику учиться не менѣе трехъ лѣтъ и не болѣе пяти.

Ремесленный ученикъ обучается ремеслу не болѣе пяти и не менѣе трехъ лѣтъ; буде однако уже зналъ что ни есть касающееся до сего ремесла, въ такомъ случаѣ положенный для выучки срокъ по разсужденiю старшины и старшинскихъ товарищей уменьшить можно.

Буде

zentować go céchowemu ſtarſzynie, i ſtarſzyńſkim towarzyſzom, gdzie zapytaią ſię u niégo, jak go zowią po imiéniu, i nazwiſku, zkąd rodem, jakich lat, i zapiſać go w kſięgę uczniów. Céchowy zaś ſtarſzyna rozkaże uczniowi aby był wiérnym, poſłuſznym, ſzanuiącym ſwégo mayſtra, i aby uczył ſię pilnie rzémiéſła. Przy zapiſaniu ucznia do céchowéy kſiegi uczniów, oddaie ſię do woli céchu, jeśli ma ten uczeń wnoſić jakie piéniądze do rzémiéślniczéy kaſſy, co przy każdym rocznym zebraniu ſię rzemiéślników raz na zawſze maią poſtanowić, wſzakże niewięcéy od pieciu rublów.

72.

O umowie mayſtra z uczniem.

Mayſter nié ma przyymować ucznia bez dwóch świadków, jednego ze ſtrony mayſtra, drugiégo ze ſtrony ucznia, przy których umówić ſię maią o czaſie, o utrzymywaniu, i uczéniu ucznia, którą to umowę zachować maią punktualnie z obu ſtron.

78.

Uczeń ma ſię uczyć niemniéy od trzech, i niéwięcéy od pięciu lat.

Rzemiéślniczy uczeń uczy ſię rzémiéſła, niedłużéy od pięciu, i niekrócéy od trzech lat; wſzakże jeśliby on cokolwiek już znał ſwego rzémiéſła; tédy naznaczony do nauki termin ſkrócony bydź może, według rozſądku céchowego ſtarſzyny, i ſtarſzyńſkich towarzyſzów.

74.

Буде мастерЪ умретЪ прежде, нежели положенной для ученика срокЪ кончится.

Буде мастерЪ умретЪ прежде, нежели положенный для выучки ученика его срокЪ кончится, тогда ученикЪ остается у вдовы того мастера, пока срокЪ выучки его минуетЪ, однако сЪ тѢмЪ, что бы у сей вдовы былЪ доброй и искусной подмастерья, которой мастерскою править и ученика порядочно обучать умѢлЪ бы; буде же у вдовы такого подмастерья нѢтЪ, тогда ученикЪ можетЪ итти кЪ другому мастеру, но сЪ согласїя вдовы и дозволенїя старшины и старшинскихЪ товарищей.

75.

Ремесленный не отгонитЪ ученика безЪ управныхЪ старшинЪ.

Ремесленный не долженЪ отогнать отЪ себя ученика своего прежде нежели опредѢленное на выучку его время кончится, подЪ опасенїемЪ пени, и ученика своего до выучки опять кЪ себѢ взять долженЪ. Буде же кто ремесленный законныя причины имѢетЪ согнать ученика, о томЪ долженЪ обЪявить управному старшинѢ и старшинскимЪ товарищамЪ.

76.

О платежѢ подмастерьямЪ и ученикамЪ.

МастерЪ сЪ подмастерьями и учениками договорится о платежѢ не выше и не ниже какЪ вЪ которомЪ году сходЪ ремесленныхЪ единожды о томЪ приговорЪ учинитЪ, выслушивая напередЪ подмастерскаго выборнаго и повѢренныхЪ, и договорясь сЪ ними.

Ма-

Jeżeli mayſter umrze piérwéy, niżeli naznaczony termin uczniowi wyydzie.

74.

Jeżeli mayſter umrze prędzéy niżeli termin do nauczenia ſię uczniowi wyydzie, tedy uczeń zoſtaie u wdowy tego mayſtra, póki termin jego nauczenia nie wyydzie; iednakże pod tym warunkiem: aby u téy wdowy był dobry i znaiący ſię podmayſter, któryby powinność mayſtra zaſtępować, i ucznia porządnie uczyć mógł; ieżeli zaś u wdowy takiégo podmayſtra nié ma, tedy uczeń może póyśdź do drugiego mayſtra, ale za zezwoleniem wdowy, i pozwoleniem od ſtarſzyny céchowego, i ſtarſzyńſkich towarzyſzów.

Rzémieślnik niema oddalić ucznia bez céchowych ſtarſzyn.

75.

Rzémieślnik nié ma oddalać od ſiebie ucznia prędzéy, niżeli umowiony do nauczenia ſię termin wyydzie, pod karą płacenia win, a ucznia ſwojego znowu do terminu nauczenia ſię przyiąć obowiązany ieſt. Jeżeli zaś rzémieślnik ma ſprawiédliwe przyczyny oddalić ucznia, tedy winien ieſt oznaymić o tym céchowemu ſtarſzynie, i ſtarſzyńſkim towarzyſzom.

O płacie podmayſtrom i uczniom.

76.

Mayſter z podmayſtrami, i uczniami umówi ſię o płacę nie mniéy, i nie więcéy, tylko ile zgromadzenie céchowe na który rok poſtanowi, wyſłuchawſzy wprzódy wybranego podmayſterſkiego, i przyſtawów, i z niémi umówiwſzy ſię.

77.

Мастеру платить подмастерью, а подмастерью работать у мастера.

Ремесленные мастера должны платить подмастерьямъ своимъ въ опредѣленное время настоящую и договорную плату, подъ опасенïемъ пени, естьли на нихъ жалоба будетъ, въ ремесленную казну. На противъ того ни какой подмастерья не долженъ оставить работу мастера своего безъ законныхъ причинъ; естьли въ томъ на него жалоба будетъ, онъ долженъ платить равномѣрно пеню.

78.

Мастеръ отпуская подмастерья или ученика, да дастъ ему свидѣтельство.

Мастеръ отпуская подмастерья или ученика, да дастъ ему письменное свидѣтельство, какое заслужилъ по вѣрности, послушанïю, почтительности, прилѣжанïю, искуству и поведенïю.

79.

О свидѣтельствѣ ученика.

Когда ученикъ три года прожилъ у мастера, тогда мастеръ ему дастъ свидѣтельство, съ которымъ можетъ остаться у мастера, или отойти отъ него.

80.

Мастеру не принимать безъ письменнаго вида подмастерья или ученика другаго мастера.

Запрещается мастеру принимать подмастерья или ученика другаго мастера безъ письменнаго свидѣтельства или отпуска того мастера, у котораго былъ.

77.

Mayſter ma płacić podmayſtrowi, a podmayſter robić u mayſtra.

Rzémieślnicy mayſtrowie winni są płacić podmayſtrom, i uczniom ſwoim w naznaczonym czaſie rzetelną, i umowioną płacę, pod karą płacenia win, jeżeliby na nich ſkarga zaſzła, do rzémieślniczéy kaſſy. Wzajemnie zaś, żaden podmayſter niepowinien zaniechać roboty mayſtra ſwego bez ſprawiedliwych przyczyn; jeżeli o to ſkarga na niego będzie, on podobnież podlega płaceniu win.

78.

Mayſter uwalniaiąc podmayſtra, lub ucznia daie iemu świadectwo.

Mayſter uwalniaiąc od ſiebie podmayſtra, lub ucznia, ma onemu dadź świadectwo jakie zaſłużył, co do wiérności, poſłuſzeńſtwa, uſzanowania, pilności, doſkonałości w rzémieśle, i obyczayności.

79.

O atteſtacie ucznia.

Kiedy uczeń przeżył u mayſtra trzy lata, tedy mayſter onemu da świadectwo, z którym może zoſtać u mayſtra, lub odeyśdź od niego.

80.

Mayſter przyymować niema bez atteſtatu podmayſtra, lub ucznia drugiego mayſtra.

Zabrania ſię mayſtrowi przyymować podmayſtra lub ucznia innego mayſtra bez świadectwa na piſmie, lub uwolnienia od tego mayſtra, u którego zoſtawał.

81.

О приемѣ подмастерья.

Когда ученикъ произведенъ подмастерьемъ и получилъ подмастерское свидѣтельство, тогда подмастерья съ мастеромъ, у кого работать желаетъ, имѣетъ договориться о времени, сколько остаться имѣетъ у мастера, и о платеже. Во время сего положеннаго между ими срока, подмастерья не можетъ отъ мастера отойти, а мастеръ не можетъ его отогнать подъ опасеніемъ пени. Буде же подмастерья договорное время у мастера выслужилъ, онъ воленъ договориться въ томъ городѣ или въ другомъ съ тѣмъ мастеромъ, у кого работать желаетъ, и равномѣрно мастеръ воленъ принять подмастерья.

82.

О пени за непринятіе выбора.

Буде кто сходомъ ремесленныхъ избранъ ремесленнымъ Главою, или управнымъ старшиною, или старшинскимъ товарищемъ, не приметъ выбора, отъ онаго отговорится, тому платить пеню.

83.

Какъ поступать при сходѣ ремесленныхъ.

При сходѣ ремесленныхъ всѣмъ и каждому предписывается обходиться тихо и мирно, выслушивая управнаго старшины и старшинскихъ товарищей предложеніе, буде же кто въ противность сего поступитъ, да изключится на годъ изъ схода ремесленниковъ.

При

81.

O przyięciu podmayſtra.

Kiedy uczeń zoſtał podmayſtrem, i ma świadectwo podmayſterſkie, tedy jako podmayſter z mayſtrem, u którego chce robić, ma umówić ſię o czas, ile u niégo zoſtać chce, i o płacę. W ciągu umówionego czaſu, podmayſter niemoże odéyśdź od mayſtra, a mayſter niemoże go oddalić pod winami. Jeżeli zaś podmayſter umówiony czas u mayſtra wyſłużył, tedy mocen ieſt umówić ſię w tym, lub drugim mieście z mayſtrem, u którego robić chce, i również mayſter wolén ieſt przyiąć podmayſtra, lub nie.

82.

O winach za niéprzyięcie wyboru.

Jeżeli kto od zebrania rzémieślniczego wybranym rzémieślniczym głową, lub céchowym ſtarſzyną, lub ſtarſzyńſkim towarzyſzem, nieprzyymie wyboru, i wymówi ſię od powinności, ten ma płacić winy.

83.

Jak ſię zachować przy zebraniu rzémieślniczym.

Przy zebraniu ſię rzémieślniczym, wſzyſtkim i każdemu zaleca ſię ſprawować cicho, i ſpokoynie, ſłuchaiąc ſtarſzyny céchowego, i ſtarſzyńſkich towarzyſzów przéłożeń, jeżeli zaś kto przeciwnie temu poſtąpi, tedy ma bydź wyłączony na rok z rzémieślniczego zebrania.

Przy-

84.

При сходѣ ремесленныхъ о наблюденiи благочинiя словами или поступками.

При сходѣ ремесленныхъ каждому ремесленнику наблюдать благочинiе, какъ словами, такъ и поступками, и одинъ другому да не подастъ причины къ разпрѣ или ссорѣ; въ противномъ случаѣ да накажется начинщикъ безчинiя вдвое пенею.

85.

За драку при сходѣ винные сверьхъ наказанiя платятъ пеню.

При сходѣ ремесленныхъ въ случаѣ драки да отошлются виновные къ законному взысканiю, управѣ же виноватые имѣютъ платить пеню.

86.

О безчинiи при сходѣ ремесленныхъ

За безчинiе при сходѣ ремесленныхъ, какъ то напримѣръ: нарочно обольетъ кого, или оплюетъ, или толкнетъ, или явится пьянъ, или непорядочно одетъ какъ водится, или тому подобное, платитъ пеню.

87.

Никого не поить при сходѣ ремесленныхъ.

При сходѣ ремесленныхъ запрещается кого поить, или подносить питье, наипаче управному старшинѣ или старшинскимъ товарищамъ подъ опасенiемъ пени.

88.

О двойной пени управнаго старшины и старшинскихъ товарищей.

Управной старшина и старшинскiе товарищи во всѣхъ случаяхъ до нихъ касающихся платятъ и получаютъ двойную пеню.

84.

Przy zebraniu ſię rzémieślników o zachowaniu obyczayności w ſłowach i poſtępkach.

Przy zebraniu ſię rzémieślniczym każdy rzémieślnik ma ſię zachować obyczaynie, jako w mowie, tak i w poſtępkach, niedaiąc ieden drugiemu żadnéy przyczyny kłótni, lub ſporu, w przéciwnym zdarzeniu, zaczynaiący ma bydź ukarany dwoyną winą.

85.

Za pobicie ſię przy zebraniu ſię prócz kary, płacą winy.

W przypadku kłótni i bicia ſię; maią ſię odesłać winowaycy do żwiérzchności po karę, a oprócz tego wykraczaiący płacą do céchu winy.

86.

O nieprzyſtoyności przy zebraniu ſię rzémieślników.

Za nieprzyſtoyność przy zebraniu ſię rzémieślników, jako to na przykład: jeśli kto umyślnie zleje drugiego, lub oplwa, lub potrąci, lub przyydzie piiany, lub odziany nie tak jak przyſtoi, lub temu podobno, ma płacić winy.

87.

Nikogo nie poić przy zebraniu ſię rzemieślników.

Przy zebraniu ſię rzémieślników zabrania ſię poić kogo, lub podawać napoje, naybardziéy zaś céchowemu ſtarſzynie, i ſtarſzyńſkim towarzyſzom pod karą płacenia win.

88.

O podwoynych winach céchowego ſtarſzyny i ſtarſzyńſkich towarzyſzów.

Starſzyna céchowy, i ſtarſzyńſcy towarzyſze we wſzyſtkich tyczących ſię ſiebie zdarzéniach płacą, i biorą podwóyne winy.

89.

Пени при сходѣ и роспускѣ ремесленныхъ.

Буде управный старшина ударилъ по столу трижды, распуская сходъ ремесленныхъ, и кто не послушаетъ, нейдетъ вонъ изъ горницы, или кто изъ схода уйдетъ прежде третьяго удара молоткомъ, или при сходѣ послѣднiй войдетъ въ горницу, или войдетъ съ оружiемъ или кто послѣ роспуска схода жалобу приносить будетъ, тому платить пеню.

90.

О жалобахъ.

Буде кто подастъ управному старшинѣ или старшинскимъ товарищамъ жалобу, тогда разбирая дѣло имъ управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ разсуждать, естьли дѣло такого существа; что надлежитъ для онаго собрать ремесленной сходъ, или оное оставить можно до перваго четыремѣсячнаго собранiя схода. Когда дѣло такое, что для онаго собранiе схода требуется, тогда тотъ, по требованiю котораго сходъ собирается, платитъ пеню. Сходъ будучи въ собранiи, выслушавъ настоящее дѣло, судитъ и рѣшитъ оное такъ. какъ въ сихъ пунктахъ предписано; буде же дѣло до будущаго четыремѣсячнаго собранiя схода отложено быть можетъ, тогда истецъ платитъ только вполы.

89.

Winy przy zebraniu się i rozpuszczeniu rzémiéślników.

Jeżeli céchowy starszyna uderzył o stoł trzy razy rospuszczaiąc się rzémiéślników, a będzie kto nieposłuszen, i niepóydzie precz z izby, lub jeśli kto wyydzie przed uderzeniem trzeci raz młotkiem, lub przy zebraniu się ostatni weydzie do izby, lub wéydzie z orężem, lub ieśli kto po rospuszczeniu zebrania przynosić będzie żałobę, ten ma płacić winy.

90.

O żałobach.

Jeżeli kto poda céchowemu starszynie, lub starszyńskim towarzyszom żałobę, tedy rozpoznawaiąc dziéło starszyna, i towarzysze naradzić się maią, jeśli dziéło iest takowe iż dla niego zwołać trzeba zebrania się rzémiéślnicze, czyli odłożyć ie można do bliższego cztéromiésięcznego zebrania się. Kiedy dziéło takowe, iż dla niego zwołać trzeba zebranie, tedy ten, dla którego sprawy zebranie czyni się, płaci winy. Gdy się zebranie uczyni, tedy wysłuchawszy téy sprawy, sądzi i decyduie ią tak, jako w tych punktach przepisuje się; Jeżeli zaś dziéło iest takowe, iż ie do bliższego cztéromiesięcznego zebrania się odłożyć można, tedy powód płaci tylko połowę.

91.

О переписках управъ между собою.

Никакой ремесленной не долженъ или утаить, или разпечатать письмо писанное къ цѣлой управѣ или цѣху, но отдать оное управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ подъ опасенїемъ пени въ ремесленную казну. Никто же не долженъ писать о дѣлахъ касающихся до его управы къ другой какой ни есть управѣ внѣ, ниже внутри Государства безъ вѣдома управнаго старшины и старшинскихъ товарищей, ниже утаить что къ нему о дѣлѣ касающемся до его управы писано было, подъ опасенїемъ той же пени.

92.

О необъявленїи кому не надлежитъ.

Буде кто о дѣлѣ, о которомъ въ управѣ при запертыхъ дверяхъ разсуждаемо было, объявитъ, кому не надлежитъ о томъ вѣдать, и буде въ томъ совершенно изобличенъ будетъ, то платитъ пеню въ ремесленную казну.

93.

Не перебивать рѣчи одному у другаго.

Буде мастеръ или подмастерья предъ управою или сходомъ начнутъ другъ на друга приносить жалобу, и другой мастеръ или подмастерья безъ спросу въ ихъ рѣчи вмѣшается, или осмѣлится перебивать рѣчи жалобщиковъ, да наложатъ на него пеню.

Въ

91.

O korrespondencyi céchów między sobą.

Zaden rzemiéślnik nié ma ani utaić, ani rozpiéczętować listu do całego céchu pisanego, ale oddadź go céchowemu starszynie, i starszyńskim towarzyszom pod karą płacenia win do rzemiéślniczéy kassy. Zaden zaś niepowiwinien pisać o dziéłach do jego céchu tyczących się do jakiego postronnego krajowego, lub zagranicznego céchu, bez wiadomości céchowego starszyny, lub starszyńskich towarzyszów, ani też taić, co do niego o dziéłach tyczących się jego céchu pisano będzie, pod karą płacenia win.

92.

O nieobjawiéniu komu co nienależy.

Jeżeli kto o dziéłach, o których w céchu, przy zamknięciu drzwi naradzano się, obiawi komu niénależy o tym wiédzieć, i ieżeli o to oczywiście przekonany będzie, tedy płacić ma winy do kassy rzémiéślniczéy.

93.

Niéprzeszkadzać mowy iéden drugiemu.

Jeżeli mayster lub podmayster poczną czynić żałobę przed céchem, lub zebraniem ieden na drugiego, a drugi mayster, lub podmayster niezapytany do ich się mowy wmiésza, i odważy się przeszkadzać skarżącemu się; tedy maią na niego nałożyć winy,

94.

Б҃ управѣ кто шумитъ.

Буде кто въ управѣ или сходѣ передъ открытымъ цѣховымъ ящикомъ шумитъ, въ неистовствѣ ударитъ по столу, или кому нибудь грозитъ, тотъ кто бы онъ ни былъ, долженъ платить пеню.

95.

Кто на улицѣ станетъ кричать о неудовольствіи.

Буде случившіяся въ управномъ собраніи дѣла разпоряжены, и ремесленныхъ сходъ распущенъ, а кто нибудь ремесленный станетъ на улицѣ кричать, говоря: что онъ или иной неправильно осужденъ, или станетъ о томъ выговаривать кому нибудь изъ своихъ собраній присудствовавшему въ томъ же собраніи, тотъ долженъ заплатить пеню въ ремесленную казну; ибо естьли онъ въ собраніи обиженъ, ему должно было объявить о томъ управному старшинѣ и старшинскимъ товарищамъ, но на улицѣ бранить и управу поносить отнюдь не надлежитъ; буде же кто изъ ремесленныхъ, слыша о томъ не объявитъ, онъ долженъ платить половину пени.

96.

Принимать въ управу безпорочныхъ.

Въ управу записывать ремесленниковъ, буде за кѣмъ нѣтъ явнаго порока.

97.

За уголовное пре-

Буде ремесленной учинилъ преступле-

94.

Kto hałas robi w céchu.

Jeżeli kto w céchu, lub zebraniu przy otwartéy céchowéy skrzyni hałas robi, i z gniéwu uderzy po stole, lub komukolwiek grozi, ten, ktokolwiek bądź, winien iest płacić winy.

95.

Kto na ulicy pocznie krzyczeć o niékontentowaniu się swoim.

Jeżeli w zebraniu céchowym wniésione sprawy zostały urządzone, i zebranie rospuszczone, a rzemiéślnik który na ulicy pocznie krzyczeć mówiąc: iż on, lub kto inny niesprawiédliwie osądzony, lub pocznie to wymiatać któremu bądź ze współbraci swoich zasiadaiącemu w onym zebraniu, ten winien iest płacić winy do rzemiéślniczéy kassy, albowiem ieśli on w zgromadzeniu ukrzywdzon, tedy należało mu obiawić o tym céchowemu starszynie, i starszyńskim towarzyszom, lecz na ulicy łaiać, i céch znieważać żadną miarą niegodzi się; ieżeli zaś który z rzemiéślników słyszawszy o tym nie obiawi, tedy i ten winien iest płacić połowę win.

96.

Do céchu nieposzlakowanych przyymować.

Do céchu zapisywać rzemiéślników, jeśli kto jawnéy nocie niepodlega.

97.

Za kryminalne

Jeżeli rzemieślnik uczynił przestępstwo prze-

ступленіе протипу упрашной тишины пыключить изъ управы.

ніе противу управной тишины, то выключа изъ управы отослать его къ суду.

98.

За тяжкія пины изключить изъ управы.

Буде кто ремесленный за тяжкія преступленія приговоренъ къ тѣлесному наказанію, тотъ въ то же время и управныхъ выгодъ лишается, развѣ прощенъ будетъ, но ради такихъ винъ, за которыя налагаются пени, заплативъ пеню, и удовольствовавъ тѣхъ, коихъ должно, можетъ опять терпимъ быть въ собраніяхъ схода, и изъ управы изключенъ быть не долженъ.

99.

За мошенничестпо пыгнать изъ управы.

Буде кто ремесленный записанной въ управѣ, взявъ у кого работу, оную обмѣнитъ, или отдастъ поддѣльное, или обвѣситъ, или обмѣритъ, или укроетъ, или что подобное обманомъ или вымысломъ себѣ присвоитъ ему непринадлежащее безъ воли или согласія того, чье оно, и на ремесленнаго жалобу въ управѣ кто приносить будетъ, то свидѣтельствовать двумя управными мастерами, ущербъ или убытокъ взыскать вдвое, и буде дѣло ниже двадцати пяти рублей, то выгнать того ремесленнаго яко мошенника изъ управы, и записнымъ ремесленникамъ запретить съ нимъ имѣть разговоръ или знакомство, подъ опасеніемъ пени за всякой разъ, что разговоръ велъ съ нимъ,

пол-

przestępstwa przeciw spokoyności céchowéy, wymazać z céchu.

przeciw spokoyności céchowéy, tedy wymazawszy z céchu odesłać go do sądu.

98.

Za ciężkie przestępstwa wymazać z céchu.

Jeżeli kto z rzemieślników za ciężkie przestępstwo osądzon bydź ukaranym na ciele, ten przy tym i céchowych dobrodzieystw pozbawia się, chybaby darowano mu; wszakże dla takowych wykroczeń, za które naznaczaią się kary pieniężne, zapłaciwszy ie, i uspokoiwszy tych, ktorych należy, może bydź ciérpianym znowu w zebraniach, i z céchu wymazywanym bydź nie ma.

99.

Za szalbierstwo wypędzić z céchu.

Jeżeli który rzemieślnik zapisany do céchu wziąwszy od kogo robotę, onę odmiéni, lub odda zfałszowaną, lub w miérze, lub wadze oszuka, lub co podobnego uczyni, lub przez podstęp i oszukanie sobie przyswoi, co jemu nienależy bez woli i zezwolenia tego, do którego ta rzecz należy, a na takiego rzemieślnika żałobę kto uczyni w céchu, tedy ta rzecz od dwóch maystrów examinowana bydź ma, uszczerbek, czyli szkoda zwrócona we dwoje, i ieśli rzecz idzie o mniéy niżeli dwadzieścia pięć rublow, tedy tego rzemieślnika wygnać z céchu, jako oszusta, a zapisanym do céchu rzemieślnikom zakazać wdawać się z nim w rozmowę, lub zabiérać znajomość pod karą za każdy raz postrzeżonéy rozmowy płacenia win pół

полтины въ ремесленную казну, и о таковомъ мошенникѣ изъ учиненнаго рѣшенія прибить листъ къ управной горницѣ, и о томъ рапортовать городовому Магистрату или Ратушѣ.

100.

Не продапать старое за нопое, или одно за другое.

Ремесленнымъ запрещается продавать старое за новое, или одно за другое, подъ опасеніемъ пени въ ремесленную казну, со взысканіемъ ущерба или убытка, кому причинено.

101.

Ущербъ или убытокъ позпратить сполна.

Буде ремесленный взявъ у кого работу, учинитъ тому ущербъ или убытокъ, какъ то напримѣръ: изломитъ, или зальетъ, или издеретъ, или изрѣжетъ, или инако испортитъ, или продержитъ, и на ремесленнаго жалобу въ управѣ кто приносить будетъ, то свидѣтельствовать двумя управными мастерами, ущербъ или убытокъ взыскавъ сполна, сверьхъ того взыскать пеню въ ремесленную казну, что управа приговоритъ.

102.

О пени за непоспѣпаніе работы въ срокъ.

Буде ремесленной взявъ работу, и оная въ срокъ не поспѣла, и о томъ въ управѣ кто приносить будетъ жалобу, то освидѣтельствовавъ наложить пеню на виноватаго.

Ка-

rubla do kaſſy rzémiéślniczéy, a o takim oſzuście kopiię decyzyi przybić do drzwi céchowéy izby, i raportować o tym miéyſkiemu Magiſtratowi, lub Ratuſzowi.

100.

Nie przédawać ſtare za nowe, lub iedno za drugie.

Rzemiéślnikom zakazuje ſię przedawać ſtare za nowe, lub iedno za drugie, pod karą płacenia win do rzemiéślniczéy kaſſy z nagrodzeniem uſzczerbku, i ſtrat dochodzącemu.

101.

Uſzczerbek czyli ſzkodę nagrodzić zupełnie.

Jeżeli rzemiéślnik wziąwſzy od kogo robotę przyprawi go o uſzczerbek, i ſtratę, iako to naprzykład złamie, lub zleje, zedrze, lub porznie, lub innym jakim ſpoſobem zepſuje, lub długo zatrzyma, a na rzemieślnika o to ſkarga zaydzie od kogo w céchu, tedy wyexaminowawſzy rzecz przez dwuch Mayſtrów, uſzczerbek, i ſzkodę kazać powrócić zupełnie, a nadto uzyſkać peny do kaſſy rzemiéślniczéy, jakie céch nakaże.

102.

O winach za niewygotowanie roboty na termin.

Jeżeli rzemiéślnik weźmié robotę, a onę na termin niewygotuje, i zaydzie o to nań od kogo ſkarga w céchu, tedy wyexaminowawſzy rzecz nałożyć peny na winnego.

103.

Какíе дни работные, и какíе дни неработные суть.

Ремесленныхъ рабочихъ дней суть шесть дней въ недѣлѣ, въ день же воскресный и двунадесять праздничные да не работаютъ безъ необходимой нужды.

104.

О прогулкѣ рабочихъ дней.

Буде кто ремесленной взявъ работу, рабочíй день прогуляетъ безъ необходимой нужды, и о томъ въ управѣ кто приносить будетъ жалобу, то освидѣтельствовавъ взыскать съ гуляка пеню, что сходъ управный приговоритъ.

105.

Какíе часы въ суткахъ работные суть.

Ремесленныхъ рабочíе часы въ суткахъ суть, отъ шести часовъ утра до шести часовъ вечера, изключая полъчаса на завтрикъ и полтара часа на обѣдъ и отдыхъ.

106.

О прогулкѣ рабочихъ часовъ.

Буде кто ремесленной, взявъ работу, рабочíе часы въ суткахъ прогуляетъ безъ необходимыя нужды, и о томъ въ управѣ кто приносить будетъ жалобу, то освидѣтельствовавъ взыскать съ гуляка пеню за всякой часъ, что сходъ управный приговоритъ.

107.

За ночную прогулку пеня.

Буде кто ремесленной взявъ работу, ночь употребляетъ на прогулку, безъ не-

не·

103.

Które dni robocze, a które są nierobocze.

Rzémieślniczych roboczych dni iest sześć w tygodniu, w dzień zaś niedzielny, i dwanaście uroczystości nié maią robić bez koniecznéy potrzeby.

104.

O zmarnotrawiéniu dni roboczych.

Jeżeli który rzemiéślnik wziąwszy robotę, roboczy dzień zmarnotrawi bez koniécznéy potrzeby, a oto skargę kto przyniesie, tedy wyexaminowawszy rzecz, uzyskać z marnotrawcy winy, jakie przy zebraniu się postanowione będą.

105.

Jakie godziny robocze są na dobę.

Godziny rzemiéślników robocze na dobę są, od szóstéy z rana do szóstéy po południu, wyiąwszy półgodziny na śniadanie, a półtoréy na obiad i odpoczynek.

106.

O trwonieniu roboczych godzin.

Jeżeli który rzemiéślnik wziąwszy robotę, robocze godziny w dobie strwoni bez koniecznéy potrzeby, a o to u céchu skarżyć się kto będzie, tedy wyexaminowawszy rzecz, uzyskać od trwoniącego winy za każdą godzinę, ile zebranie postanowi.

107.

Za strwonienie nocy winy.

Jeżeli który rzemiéślnik wziąwszy robotę noc strwoni na prożnowaniu i zabawie bez ko-

необходимыя нужды послѣ десяти часовъ вечера не возвратится домой, и о томъ въ управѣ кто приносить будетъ жалобу, то освидѣтельствовавъ взыскать съ гуляка пеню за всякой часъ, что послѣ десяти часовъ вечера домой не возвратился, что сходъ приговоритъ.

108.

Подмастерья безъ воли мастера не ночуетъ внѣ дома.

Подмастерья да не отважится ночевать внѣ дома своего мастера, безъ вѣдома и дозволенія онаго; наипаче же ему запрещается сманить съ собою учениковъ въ трактиры или непозволенныя собранія. Погрѣшившій въ семъ платитъ пеню.

109.

Подмастерья или ученика, которой безъ вѣдома мастера возметъ работу, наказать тюрьмою.

Буде кто ремесленный подмастерья или ученикъ, пока у мастера, у кого возметъ работу безъ вѣдома мастера, и о томъ въ управѣ мастеръ самъ, или кто иной приносить будетъ жалобу, или инако по дѣлу откроется; то освидѣтельствовавъ того подмастерья или ученика, за то, что взялъ работу безъ вѣдома мастера, наказать содержаніемъ въ тюрьмѣ вдвое столько дней, сколько работалъ безъ вѣдома мастера. Послѣ же тюрьмы ниединой управной мастеръ да не приметъ его.

110.

О оскорбленіи мастера.

Буде подмастерья или ученикъ, пока у мастера, оскорбитъ мастера запрещеннымъ

konieczney potrzeby, po dzieśiątey godzinie w wieczor niepowróci do domu, a o oto u cechu skarżyć się kto będzie, tedy wyexaminowawszy rzecz uzyskać z trwoniącego winy za każdą godzinę, ile od dziesiątey wieczorney godziny nieznaydował się w domu, jakie zebranie postanowi.

168.

Podmaystrowie bez woli maystra nienocuią nie w domu.

Podmayster nié ma się odważać nocować nié w domu swoiego maystra, bez wiedzy i dozwolenia onego; naybardziey zaś zabrania się jemu podmowić z sobą uczniów do traktyerów, lub niepozwolonych schadzek, wykraczaiący w tym płaci winy.

109.

Podmaystra lub ucznia który bez wiédzy maystra robotę biérze, karać więzieniem.

Jeżeli który rzemieślniczy podmayster, lub uczeń, póki zostaje u maystra, weźmie robotę u kogo bez wiédzy maystra, a o to u céchu od samego maystra czyli od kogo bądź zaydzie skarga, lub innym iakim sposobem ze sprawy odkryie się; tedy wyexaminowawszy podmaystra lub ucznia, za to iż brał robotę bez wiédzy maystra, posadzić do więzienia na dni wedwoje tyle, ile robota bez wiédzy trwała. A uwolnionego z więzienia żaden mayster przyiąć nié ma.

110.

O obrazie maystra

Jeżeli podmayster, lub uczeń póki zostaje u maystra obrazi go nieprzyzwoitym przesta-

нымЪ обхожденїемЪ сЪ его женою или дочерью, и о томЪ вЪ управѣ жалоба принесена будетЪ, или инако по дѣлу откроется; то подмастерья или ученика наказать полугодичнымЪ содержанїемЪ вЪ смирительномЪ домѣ. Послѣ же смирительнаго дома ни единой управной мастерЪ да не приметЪ его.

111.

Кто пени не внесетЪ вЪ ремесленную казну, того отослать вЪ городовой МагистратЪ или Ратушу.

Буде кто ремесленный управою приговоренной пени добровольно не внесетЪ вЪ ремесленную казну, того отослать вЪ городовой МагистратЪ или Ратушу, гдѣ взыскать пеню вдвое, часть ремесленной казнѣ, и часть городовой казнѣ.

112.

СходЪ ежегодно единожды опредѣлитЪ пеню по пеннымЪ статьямЪ.

СходЪ ремесленныхЪ единожды каждогодно приговоритЪ пеню, то есть: сколько вЪ томЪ году взыскать пени по пеннымЪ статьямЪ, кои сходу на приговорЪ отданы.

113.

О паки впадшихЪ.

СЪ паки впадшихЪ вЪ ту же вину по пеннымЪ статьямЪ чинить взысканїе вдвое до трехЪ разЪ, послѣ трехЪ разЪ отослать на воздержанїе вЪ смирительной домЪ, на сколько сходЪ приговоритЪ, и выключить изЪ управы.

ſtawaniém z jego żoną, lub córką, a potym u céchu zaydzie ſkarga, lub innym jakim ſpoſobem ze ſprawy odkryje ſię rzecz; tedy podmayſtra, lub ucznia ukarać oſadzeniem na pół roka w domie poprawy. Po oſwobodzeniu zaś żaden céchowy mayſter przyiąć go niéma.

111.

Kto win nie wnieſie do kaſsy dobrowolnie, tego odeſłać do miéyſkiego Magiſtratu, lub Ratuſza.

Jeżeli który rzemieślnik naznaczonéy dekretem kary pieniężnéy niewnieſie dobrowolnie do rzemieślniczéy kaſſy, tedy takowego odeſłać do miéyſkiego Magiſtratu, lub Ratuſza, gdzie winy maią ſię z niégo uzyſkać wedwoje, jedne do rzemieślniczéy kaſſy, drugie do kaſſy miéyſkiéy.

112.

Zgromadzenie raz na rok poſtanowi ilość win punktami przepiſanych,

Zgromadzenie rzemieślnicze ma raz jeden na cały rok uſtanowić ilość win, to ieſt: ile w tym roku brać winy za każdy punkt win przepiſanych, a do nałożenia céchowi zoſtawionych.

113.

O wpadaiących znowu.

Z wpadaiących znowu w te ſame wykroczenia uzyſkiwać winy wedwoje do trzech razy, a po trzéch razach odeſłać dla powściągnienia do domu poprawy, na wiele czaſu zebranie naznaczy, i wymazać z céchu.

114.

О платежѣ при четыремѣсячномъ сходѣ.

При четыремѣсячномъ сходѣ ремесленныхъ по повѣсткѣ управнаго старшины со старшинскими товарищи, отдается на волю схода, имѣетъ ли каждый ремесленный внести и сколько денегъ въ ремесленную казну, что при каждомъ годовомъ сходѣ ремесленные единожди опредѣлить имѣютъ.

115.

Не присвоять себѣ чужей работы, и не отправлять ремесла иной работы.

Запрещается ремесленнику чужую работу называть своею, или торговать чужею работою, или выписывать товаръ ремесла, или отправлять работу инаго ремесла подъ опасенїемъ двойной пени, одну пеню своей управѣ, другую пеню той, въ чью работу вступился.

116.

Городовому Магистрату или Ратушѣ чинить взысканїе съ управы.

Городовой Магистратъ или Ратуша, буде въ управѣ усмотритъ ремесленному положенїю противное, какъ то: упущенїе, или злоупотребленїе, или неисполненїе, да учинитъ взысканїе съ управы и управнаго старшины со старшинскими товарищи.

117.

О сохраненїи и наблюденїи ремесленнаго положенїя.

Но дабы все въ сихъ пунктахъ предписанное имѣло надлежащїя дѣйствїя соотвѣтствующїя совершенно предмѣту; всѣмъ городовымъ Магистратамъ строжайше повелѣвается о исполненїи

114.

O wnieſieniu pié-niędzy do kaſsy przy cztéromiéſięcznym zebraniu ſię.

Przy cztéromiéſięcznym zebraniu ſię rzé-mieślników za obwiéſzczeniem przez cécho-wego ſtarſzynę, i ſtarſzyńſkich towarzyſzów, oddaie ſię do woli zebrania, jeśli ma każdy rzemiéślnik wnoſić, i wiele piéniędzy do kas-ſy rzémiéślniczéy, co przy każdym zebraniu ſię rocznym rzemiéślnicy na rok cały poſta-nowić maią.

115.

Niéprzywłaſzczać roboty cudzéy, i nie-robić robot nie ſwo-iégo rzemiéſła.

Zabrania ſię rzemiéślnikowi cudzą robotę zwać ſwoią, lub cudzą robotę przedawać, lub ſprowadzać towar rzémiéſła, lub robić ro-botę innego rzemiéſła pod karą dwóynych win, iednych do ſwego céchu, drugich do tego, czyią robotę robił.

116.

Miéyſki Magiſtrat lub Ratuſz karze cé-chy.

Miéyſki Magiſtrat, czyli Ratuſz jeżeli w céchu doſtrzeże co przeciwnego rzemiéślni-czemu poſtanowiéniu, jako to: omiéſzkanie, lub złeużycie, lub niéwypełnienie, ma po-ſzukiwać tego na céchu, céchowym ſtarſzy-nie, i ſtarſzyńſkich towarzyſzach.

117.

O zachowaniu, i doſtrzeżeniu rze-miéślniczego poſta-nowiénia.

Wſzakże ażeby w tych punktach zawarte przépiſy miały moc ſwoię zupełnie odpo-wiadaiącą obiektowi, wſzyſtkim miéyſkim Magiſtratom rozkazuie ſię nayſurowiéy, nié-przerwaną miéć baczność, i ſtaranie o nie

сего ремесленнаго положенія неусыпное имѣть стараніе, не позволяя никому оное нарушать; но сверьхъ того разсмотрѣвъ вновъ особенные обряды каждаго ремесла, разположили бы въ оныхъ все соотвѣтсвенно симъ общимъ правиламъ; по томъ отдали бы ихъ для извѣстія и непременнаго наблюденія тѣмъ, коимъ оныя принадлежатъ. Сіе для предупрежденія всѣхъ раздоровъ, изъ разнообразныхъ учрежденій приключиться могущихъ, слѣдующимъ образомъ учинено быть должно: городовой Магистратъ, разбирая сперва подробно частные обряды каждаго ремесла, и согласуя оные съ симъ общимъ учрежденіемъ, предложитъ ихъ губернскому Магистрату, который по разсмотреніи со мнѣніемъ предложитъ губернскому Правленію для уваженія и представленія, гдѣ надлежитъ, ради единообразія порядка и обряда во всѣхъ городахъ. Когда же городовой Магистратъ получитъ обратно вышепомянутые обряды, тогда имѣетъ ихъ отдать въ ремесленничьи управы, которой какой принадлежитъ. При чемъ повелѣвается всѣмъ начальникамъ, чтобъ по должности своей городовымъ Магистратамъ, по требованію ихъ, во всѣмъ до совершенія и исполненія вышеписаннаго, слѣдственно до приращенія и выгодъ ремеслъ касающемся, дали руку помощи.

odstępnym dochowaniu tego rzemieślniczego postanowiénia, niepozwalaiąc nikomu naruszyć go; a nadto obowiązkiem ich iest, uważaiąc wszystkie osobne każdego rzémiosła obrzędy, i zwyczaje, rozdysponować wszystko stosownie do tych przepisów, i oddadź je dla wiadomości, i niéodstępnego zachowania tym, do kogo należy. To zaś rozrządzenie dla uprzątniénia wszystkich niézgod, i rozmaitości dyspozycyi mogących się wydarzyć, następuiącym porządkiém wykonano bydź ma: Miéyski Magistrat rozważaiąc wprzódy szczégólne i partykularne obrządki, i zwyczaje każdego rzemiosła, i zgadzaiąc ie z témi ogólnémi przépisami, przełoży ie Guberskiému Magistratowi, który po rozpatrzeniu ich z przyłączonym mniémaniem swoim przełoży rządowi Guberskiému do rozważenia, i przedstawiénia gdzie naléży, dla iednostayności porządku i obrządków wewszystkich miastach. Kiedy zaś miéyski Magistrat odbiérze nazad wyż pomiénione obrządki, tedy ma oddadź ie do céchów, któremu które należą. Przy czym rozkazuje się wszystkim Zwiérzchnościom, ażeby z urzędu swego, Magistratom miéyskim za domaganiem się ich we wszystkim, co się tycze zachowania i wypełniénia przépisów wyżéy wyrażonych, a zatym wzrostu i wygody rzemiosł, podawali ręką pomocy.

L.

К.

О ИНОГОРОДНЫХЪ И ИНОСТРАННЫХЪ ГОСТЯХЪ.

124.

Дозволенїе иновѣрнымъ, иногороднымъ и иностраннымъ свободнаго отправленїя вѣры.

Дозволяется иновѣрнымъ, иногороднымъ иностраннымъ свободное отправленїе вѣры, какъ отъ достойныя памяти премудрыхъ Россїйскихъ Государей Предковъ НАШЫХЪ и НАСЪ САМИХЪ уже установлено и подтверждено. да всѣ народы въ Россїи пребывающїе славятъ Бога Всемогущаго различными языками по закону и исповѣданїю Праотцовъ своихъ, благословляя Царствованїе НАШЕ и моля Творца вселенной объ умноженїи благоденствїя и укрѣпленїя силы Имперїи Всероссїйской.

125.

Латиноримскїя церькви суть въ вѣдомствѣ Бѣлорускаго Архїепископа.

Латиноримскимъ церьквамъ и патерамъ быть подъ вѣдомствомъ Бѣлорускаго Архїепископа того же исповѣданїя, пребыванїе имѣющаго въ Могилевскомъ Архїепископствѣ.

126.

Для Авгсбургскаго исповѣданїя учреждаются консисторїи.

Авгсбургскаго исповѣданїя имѣютъ быть вѣдомы по духовнымъ дѣламъ въ ихъ консисторїяхъ, которыя отъ ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА какъ въ столичныхъ городахъ, такъ и въ другихъ

L.

O OSIADŁYCH W MIESCIE CUDZOZIEMCACH, I Z INNYCH MIAST PRZYCHODNIACH.

124.

Pozwolenie innéy wiary będącym. z innego miasta, lub kraiu ludziom wyznawania wiary swoiéy.

Dozwala się ludziom innego wyznania, z innego miasta będącym, lub cudzoziémcom swobodnego sprawowania obrządków wiary swoiéy, jako to odchwalebnéy pamięci mądrych przodków NASZYCH, i NAS samych iuż ustanowiono, i utwiérdzono, aby wszyscy w Rossyi będący chwalili BOGA WSZECHMOGĄCEGO rozmaitémi ięzyki według wiary i wyznania naddziadów swoich, błogosławiąc dzierżawie NASZEY, i prosząc STWORCY całego świata o pomnożenie szczęśliwości, i umocnienie potęgi Jmperyi Wszech Rossyi.

125.

Rzymsko-łacińskie Kościoły maią bydź pod zwiérzchnością Biało-Ruskiégo Arcy Biskupa.

Rzymsko Łacińskiego obrządku Kościoły, i Kapłani maią bydź pod zwiérzchnością Biało Ruskiégo Arcy Biskupa tegoż wyznania, maiącego rezydencyą swoię w Mohilowskim Arcy-Biskupstwie.

126.

Dla Auszpurskiégo wyznania ustanawiaią się Konsystorze.

Auszpurskiego wyznania maią bydź pod zwiérzchnością, co do dzieł duchownych, Konsystorzów, które od władzy krajowéy, jako w miastach stołecznych, tak i w innych guberskich miastach, gdzie tego potrzeba usta-

тихъ губернскихъ городахъ, гдѣ то нужно будетъ, учреждены быть должны, составя ихъ изъ духовныхъ и свѣтскихъ засѣдателей, для наблюденiя добраго порядка въ ихъ церьковныхъ дѣлахъ по ихъ обрядамъ. Симъ консисторiямъ имѣть въ своимъ вѣдомствѣ церькви того же Авгсбургскаго исповѣданiя и пасторовъ, разпоряжать оными, учредить школы на основанiи установленiй, стараться приуготовить людей способныхъ къ заступленiю мѣстъ пасторскихъ, и непорядочныхъ церьковныхъ ихъ служытелей смѣнять.

127.

Какъ состапить городоцый Магистратъ въ городѣ, въ которомъ пятъ сотъ семей поселившихся иногородныхъ или иностранныхъ.

Буде въ городѣ пять сотъ семей или болѣе поселившихся иногородныхъ или иностранныхъ, то городовый Магистратъ дозволяется составить половину изъ Россiйскихъ, а другую изъ иностранныхъ, то есть: число Россiйскихъ Бургомистровъ и Ратмановъ остается какъ нынѣ, а иногороднымъ и иностраннымъ дозволяется избрать столько же, и сихъ послѣднихъ присовокупить къ первымъ, и судить имъ всякiя дѣла вступающiя въ городовый Магистратъ, Россiйскимъ по Россiйски, а иностраннымъ на своемъ языкѣ, (то же самое разумѣется и о цѣхахъ.)

128.

Какъ состапить судъ при таможнѣ

Буде въ городѣ, гдѣ таможня, пять сотъ семей, или болѣе поселившихся, иного-

trzeba, ustanowione bydź maią, składaiące się z ich duchownych i świeckich zasiadaiących, dla zachowania dobrego porządku w ich kościélnych sprawach według zwyczaynych im obrządków. Te konsystorze maią miéć pod swoią źwiérzchnością kościoły tegoż wyznania, i Pastorów, rozporządzać niémi, ustanowić szkoły według przepisów ustaw, starać się przysposobić zdolnych ludzi do zastąpiénia urzędów Pasterskich, a nieprzykładnych duchownych swoich odmiéniać.

127.

Jak napełnić Magistrat miéyski tam gdzie pięćset domów cudzoziemców i z innego miasta znayduią się,

Jeżeli w mieście znayduje się pięćset domów zamieszkałych cudzoziemców, lub z innego miasta przychodniów, tedy pozwala się napełnić Magistrat miéyski połową Rossyan, a połową Cudzoziémców, to iest: liczba Rossyyskich Burmistrzów, i Rayców, zostanie jak teraz, a cudzoziémcom, i z innego miasta przychodniom dozwala się wybrać tyleż i tych drugich przyłączyć do pierwszych, i sądzić maią wszelkie dzieła wchodzące do Magistratu; Rossyyscy po Rossyysku, a cudzoziemcy swoim językiem (co i o céchach rozumiéć się ma)

128.

Jak złożyć sąd w mieście, gdzie celna

Jeżeli w mieście, gdzie iest komora celna, pięćset domów, lub więcéy osiadłych cudzo-

въ городѣ, въ которомъ пять сотъ семей поселившихся иностранныхъ или иногородныхъ.

городныхъ, или иностранныхъ, то судъ при таможнѣ дозволяется составить половину изъ Россійскихъ, а другую изъ иностранныхъ.

129.

Дозволяется иногороднымъ и иностраннымъ поселившимся выѣхать, заплатя положенное.

Иногороднымъ и иностраннымъ, кои поселилися въ городѣ, дозволяется выѣхать съ семействомъ и имѣніемъ своимъ изъ города, объявя о томъ городовому Магистрату, и заплатя заимодавцомъ долги, и потомъ городу тригодичною городовую подать. Буде же кто выѣдетъ, не объявя городовому Магистрату и не заплатя долговъ, ни трехгодичной подати, о томъ городовый Магистратъ имѣетъ публиковать въ газетахъ съ означеніемъ его примѣтъ, дабы всякъ стерегся того бѣглаго должника.

130.

Подтверждается иностраннымъ дозволеніе заводить и содержать фабрики и мануфактуры.

Подтверждается иностраннымъ дозволеніе въ губерніи заводить фабрики и мануфактуры, оныя имѣть и содержать.

131.

Подтверждается иностраннымъ дозволеніе заводить и содержать заводы.

Подтверждается иностраннымъ дозволеніе въ губерніи заводить заводы, и оные имѣть и содержать.

komora i znayduie ſię oſiadłych domów pięćſet cudzoziemców lub z innego miaſta.

dzoziémców, lub z innego miaſta obywatelów znayduie ſię, tedy sąd przy komorze pozwala ſię złożyć, połowę z Roſſyyſkich, a połowę z cudzoziemców.

129.

Pozwala ſię cudzoziemcom i z innych miaſt obywatelom wyiechać, zapłaciwſzy co należy.

Innego Miaſta obywatelom, i cudzoziemcom, którzy oſiedli w mieście wolno jeſt wyiechać z całym domem ſwoim z miaſta, obiawiwſzy ſię o tym miéyſkiemu Magiſtratowi, i zapłaciwſzy kredytorom długi, a potym miaſtu trzyletni miéyſki podatek. Jeżeli zaś kto wyiedzie nie objawiwſzy ſię, miéyſkiemu Magiſtratowi nié opłaciwſzy długow, i trzyletniego podatku, o tym miéyſki Magiſtrat ma publikować w gazetach, z wyſzczegulnieniem iego znaków, ażeby każdy ſtrzegł ſię tego zbiegłego, dłużnika.

130.

Potwiérdza ſię cudzoziemcom pozwolenie zaprowadzać i utrzymywać fabryki, i manufaktury.

Potwiérdza ſię cudzoziemcom pozwolenie w gubernii zaprowadzać fabryki, i manufaktury, one mieć, i utrzymywać.

131.

Potwierdza ſię pozwolenie cudzoziemcom czynić zaprowadzenia, i utrzymywać ie.

Potwiérdza ſię cudzoziémcom pozwolenie w gubernii czynić rozmaite zaprowadzenia, i one miéć, i utrzymywać.

Л.

О ВЫГОДАХЪ ИМЯНИТЫХЪ ГРАЖДАНЪ.

132.

Имянитые граждане.

Имянитые гражданѣ суть тѣ, кои 1, проходя по порядку службу городскую, и получивъ уже названїе степенныхъ, вторично по выборѣ отправили службу мѣщанскаго Засѣдателя совѣстнаго Суда, или губернскаго Магистрата, или Бургомистра, или городскаго Главы съ похвалою. 2, Ученые, кои Академическїе или Университетскїе атестаты или письменныя свидѣтельства о своемъ знании или искуствѣ предъявить могутъ, и таковыми по испытанїямъ Россїйскихъ главныхъ училищь признаны. 3, Художники трехъ художествъ, а имянно: Архитекторы, Живописцы, Скульпторы и Музыкосочинители, кои суть члены Академическїе или удостоенїя Академическїя о своемъ знании или искуствѣ имѣютъ, и таковыми по испытанїямъ Россїйскихъ главныхъ училищь признаны. 4, всякаго званїя и состоянїя капиталисты, кои капитала отъ пятидесяти тысячь рублей и болѣе за собою объявятъ. 5, Банкиры, кои деньги переводятъ, и для сего званїя капитала отъ ста до двухъ сотъ тысячь рублей за собою объявятъ. 6. Тѣ, кои оптомъ торгуютъ и лавокъ не имѣютъ. 7, Кораблехозяева, кои соб-

сствен-

M.

O DOBRODZIEYSTWACH ZNAMIENITYCH OBYWATELI MIEYSKICH.

132.

Znamiénici obywatele miéyſcy.

ZNamiénici obywatele są ci: 1. Którzy ſprawuiąc ſtopniami urzędy miéyſkie, i nabywſzy iuż imie poczeſnych, powtóre za wyborem odbyli urząd mieſzczańſkiego Zaſiadaiącego w ſądzie ſumiénnym, lub guberſkim Magiſtracie, lub Ratuſzu, lub miéyſkiego Głowy z pochwałą. 2. Uczeni, którzy akademickie, albo uniwerſyteckie atteſtaty, czyli świadectwa na piſmie o ſwojéy umieiętności, lub biegłości okazać mogą, i za takowych na examinie Roſſyyſkich głównych ſzkół uznani. 3. Artyści trzech ſztuk wyzwolonych, to jeſt Architektowie, Malarze, i Skulptorowie, i muzyki kompozytorowie, którzy są członkami Akademii lub świadectwa maią akademickie o ſwoiéy znaiomości, i biegłości, i za takowych na examinie głównych Roſſyyſkich ſzkół uznani. 4. Wſzelkiego gatunku i profeſſyi kapitaliści, którzy kapitału na pięćdzieſiąt tyſięcy rôblów i więcéy okażą u ſiebie. 5. Bankiérowie, którzy piéniądze wexluią, i funduſze na to okażą u ſiebie od ſta do dwóch ſet tyſięcy rublów. 6. Ci którzy ogułem handluią, i ſklepow nie maią. 7. Goſpodarze okrętów, którzy właſne okręta za morze poſyłaią.

Wol-

ственные корабли за море отправляютъ.

133.

Дозволенie ѣздить въ каретѣ парою и четвернею.

Имянитымъ гражданамъ дозволяется ѣздить по городу въ каретѣ парою и четвернею.

134.

Дозволенie имѣть загородные дворы и сады.

Имянитымъ гражданамъ дозволяется имѣть загородные дворы и сады.

135.

Имянитые граждане свободны отъ тѣлеснаго наказанiя.

Имянитые граждане свободны суть отъ тѣлеснаго наказанiя.

136.

О фабрикахъ, заводахъ и водяныхъ судахъ.

Имянитымъ гражданамъ не запрещается имѣть, заводить и содержать фабрики, заводы, и всякiя морскiя и рѣчныя суда.

137.

Буде имянитость отецъ, сынъ и внукъ сохранилъ, то право имѣетъ просить дворянства.

Имянитыхъ гражданъ внучатамъ, буде дѣдъ, отецъ и они имянитость безпорочно сохранили, дозволяется старшему послѣ тридцати лѣтъ отъ рожденiя его, бывъ самому жизни безпорочной, просить дворянства.

133.

Wolność ieżdże-nia w karécie parą i czworą końmi.

Znamiénitym obywatelom pozwala się w miéście iéździć karétą parą i cztérma końmi.

134.

Pozwala się mieć za miastem dóm, i ogrody.

Znamiénitym obywatelom pozwala się miéć za miastem domy i ogrody.

135.

Znamienici oby-watele wolni od kar cielelesnych.

Znamiénici obywatele niepodpadaią karom ciélesnym.

136.

O fabrykach, za-prowadzeniach, i wo-dnych statkach.

Znamiénitym obywatelom niezabrania się miéć, i zaprowadzać fabryki zaprowadzenia, i wszelkie morskie i rzeczne statki.

137.

Jeżeli ociec, syn, i wnuk znamiénitość zachowali, tedy o szlachectwo prosić ma prawo.

Znamiénitych obywateli wnukom, ieżeli dziad, ociec, i oni znamiénitość, nieposzlakowanie zachowali, pozwala się starszemu z nich po trzydziestu leciech wiéku swego, będąc życia nié notowanego prosić o szlachectwo.

M.

О ПОСАДСКИХЪ И ИХЪ ВЫГОДАХЪ ВООБЩЕ.

138.

Не запрещается записаться въ посадъ.

НЕ запрещается никому записаться въ посадъ города.

139.

О крестьянехъ, кой запишутся въ посадъ.

Буде крестьянинъ вѣдомства Директора домоводства запишется въ городъ въ посадъ, да платитъ по крестьянству, гдѣ надлежитъ, крестьянскую до новой переписи по Государству, по посаду же посадскую подать.

140.

Посадскіе имѣютъ станы и рукодѣліе.

Записанный въ посадъ воленъ заводить станы всякаго рода, и на нихъ производить всякаго рода рукодѣліе, безъ инаго на то дозволенія или приказанія; ибо сею статьею всѣмъ и каждому дозволяется добровольно заводить (и имѣть) всякаго рода станы и рукодѣліи производить, не требуя на то уже инаго дозволенія отъ вышняго или нижняго мѣста.

141.

О лавкѣ съ собственнымъ рукодѣліемъ.

Посадскимъ дозволяется имѣть въ домѣ, гдѣ самъ живетъ, лавку съ собственнымъ рукодѣліемъ или съ мѣлочію.

N.

O POSADZKICH I JCH DOBRODZIEY-STWACH W POWSZECHNOSCI.

138.

Niezabrania ſię zapiſać ſię do poſady

Niezabrania ſię nikomu zapiſać ſię do poſady miaſt.

139.

O chłopach zapiſuiących ſię do poſady.

Jeżeli chłop z dóbr zawiadowanych od Dyrektora Ekonomii zapiſze ſię do paſady miaſt, płacić ma z powodu chłopſtwa, gdzie należy chłopſką daninę aż do nowego generalnego popiſu, z powodu zaś poſady poſadzki podatek.

140.

Poſadzcy maią warſztaty, i rękodzieła.

Zapiſany do poſady wolen ieſt zaprowadzać warſtaty rozmaite, i na nich robić rękodzieła wſzelkiégo gatunku, bez innego na to pozwolenia, lub rozkazu; albowiem tym punktem dozwala ſię wſzyſtkim w obec, i każdemu z oſobna zaprowadzać według ſwéy woli, i utrzymywać wſzelkiégo gatunku warſtaty, i rękodzieła robić, niepotrzebuiąc na to innego dozwolenia, od wyżſzéy, lub niżſzéy zwiérzchności.

141.

O ſklepie z własnego rękodzieła.

Poſadzkim dozwala ſię miéć w domie gdzie ſami mieſzkaią ſklép z właſnych rękodziełów, lub małych towarów.

142.

О промыслѣ и прокормленіи.

Посадскимъ не запрещается содержать и имѣть трактиры, герберги, торговыя бани, харчевни и постоялые дворы для проѣзжихъ и прохожихъ людей.

143.

Дозволеніе посадскимъ вступать въ казенные подряды и откупы по мѣрѣ капитала, съ котораго въ посадѣ обложенъ податью.

Посадскимъ не запрещается вступать въ казенные подряды и откупы, въ которыхъ казенныхъ подрядахъ и откупахъ непремѣнно повелѣвается каждому чинить довѣріе по мѣрѣ капитала, съ котораго въ посадѣ обложенъ податью.

144.

Мѣлочный торгъ посадскимъ не запрещается.

Посадскимъ не запрещается продавать плоды, овощи и иныя всякія мѣлочи.

145.

Запрещеніе ѣздить по городу въ каретѣ и на двухъ лошадяхъ.

Посадскимъ запрещается ѣздить въ каретѣ и на двухъ лошадяхъ.

Н.

О ГОРОДОВЫХЪ ДОХОДАХЪ.

146.

Опредѣленіе дохода городамъ изъ та-

Въ которомъ городѣ есть портовая или пограничная таможня, такъ по указу

мо-

142.

O przemyśle i wyżywiéniu ſię.

Poſadzkim niébronno ieſt miéć, i utrzymywać traktyery, oberże, publiczne łaźnie, ſtrawę dla proſtego ludu, i domy zaiezdne dla przechodzących, i przejeżdżaiących.

143.

Pozwala ſię poſadzkim wchodzić w kontrakty, i arędy ſkarbowe w miarę ich kapitału, z którego w poſadzie opłaca podatek.

Poſadzkim niébronno ieſt wchodzić w ſkarbowe kontrakty, lub arędy, w których to ſkarbowych podradach, i arędach zaleca ſię koniecznie czynić każdemu kredyt w miarę iego kapitału, z którego w poſadzie płaci podatek.

144.

Drobnym towarem targować wolno poſadzkim.

Poſadzkim niebronno ieſt przedawać produkta, owoce, i wſzelkie drobne towary.

145.

Zabrania ſię ieździć po mieście w karecie i parą koni.

Poſadzkim zabrania ſię jeździć w karécie i parą koni.

O.

O DOCHODACH MIEYSKICH.

146.

Naznaczenie dochodu mieyſkiego z myt.

W Którym mieście ieſt pograniczna, lub portowa celna komora, tedy według u-

моженныхъ споровъ отъ 22 Сентября 1782 года опредѣляются городу въ доходъ собираемыя съ привозныхъ товаровъ съ каждаго пошлиннаго рубля по двѣ копѣйки, а съ отвозныхъ по копѣйкѣ.

147.

Опредѣленіе городамъ дохода изъ питейнаго сбора.

Въ городахъ, гдѣ питейная продажа присвоена въ казну ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА на основаніи Устава о винѣ, съ прибыльной суммы питейнаго дохода опредѣляется городу одинъ процентъ.

148.

Выморочныя имѣнія мѣщанскія въ городѣ оставляются ему въ доходъ.

Выморочныя имѣнія мѣщанина того города уступаются въ доходъ городу.

129.

О доходахъ съ мѣльницъ, рыбныхъ ловель и перевозовъ въ дачахъ городскихъ состоящихъ.

Буде въ дачахъ городскихъ находятся мѣста удобныя для заведенія мѣльницъ, или рыбныя ловли, или перевозы, то съ оныхъ доходъ принадлежитъ городу.

150.

О штрафныхъ деньгахъ съ мѣщанъ:

Штрафныя деньги въ томъ городѣ съ купцовъ и мѣщанъ онаго взыскиваемыя причисляются къ городскому доходу, и имянно на предмѣты, назначенные попеченію приказа Общественнаго призрѣнія.

ukazu od 22, Września 1782. roku naznaczaią się miasta na dochod, zbiérane z przywoźnych towarów myta, od każdego rubla opłaconego cła skarbowi po dwie kopiéyki, a z odwoźnych po kopiéyce.

147.

Naznaczenie dochodu miastu od sum z przedaży napoiów.

W miastach gdzie przedaż napojów, przywłaszczona iest skarbowi koronnemu według ustawy o gorzałce, od sum składaiących zysk z téy przedaży naznacza się na dochod miastu ieden procent.

148.

Maiątek po zmarłych bez sukcessorów w tym mieście iést dochodem miasta.

Maiątek zmarłych w tym mieście bez sukcessorów, ustępuie się na dochod miastu.

149.

O dochodach z młynow, łowli rybney i przewozów na gruncie miéyskim znayduiących się.

Jeżeli na gruncie miéyskim znayduią się sposobne mieysca dla zaprowadzenia młynów, lub łowienia ryb, lub przewozu, tedy dochod z tego iest dochodem miéyskim.

150.

O pieniądzach sztrafnych z mieszczan.

Sztrafne pieniądze w mieście z kupcow lub mieszczan zbiérane przyłączaią się do dochodów miéyskich, i maią bydź użyte iedynie na obiekta poruczone pieczy magistratury powszechnéy opieki,

O

151.

Объ употребленiи городовыхъ доходовъ.

Городовые доходы не инако употребляются, какъ на законные городовые разходы.

152.

Городовые разходы въ чемъ состоять должны.

Законные городовые разходы суть: 1, содержанiе Магистратовъ и прочихъ людей; коимъ по городской службѣ жалованье опредѣлено. 2, содержанiе городскихъ школъ и другихъ заведенiи приказу Общественнаго призрѣнiя предписанныхъ. 3, строенiе городское и починки онаго.

153.

Дозволенiе городамъ заводить банки, или въ заведенные отдавать свои капиталы.

Изъ остающихся отъ городоваго разхода денегъ дозволяется городамъ завести банки на общихъ государственныхъ установленiяхъ, или же въ заведенные публичные банки деньги свои отдавать для приращенiя.

154.

Не дѣлать издержекъ сверьхъ положенныхъ безъ представленiя Губернатору.

Сверьхъ положенныхъ точно разходовъ, городовыя общества не могутъ сами собою издерживать денегъ городскихъ, и дѣлать новыхъ издержекъ; но буде что усмотрятъ къ пользѣ общей, къ выгодѣ и къ украшенiю города нужное, да представятъ Губернатору и ожидаютъ позволенiя.

155.

О дачѣ отчета въ

Въ городовыхъ доходахъ и разходахъ

151.

O użyciu mieyskich dochodów.

Miéyskie dochody nieinaczéy używaią się tylko na miéyskie rozchody prawem oznaczone.

152.

Miéyskie rozchody na czym zależą.

Prawne rozchody miéyskie są. 1. Utrzymywanie Magistratów, i innych osób, którym za służbę miéyską pensye naznaczone. 2. Utrzymywanie miéyskich szkół, i innych zaprowadzeń magistraturze powszechnéy opiéki powiérzonych, 3. Budowla miéyska i reparacye.

153.

Pozwolenie miastom zaprowadzać banki, lub do zaprowadzonych oddadź swoie kapitały,

Z pozostałych od miéyskich rozchodów piéniędzy pozwala się miastom uformować banki według powszechnych kraiowych ustaw, alboliteż do zaprowadzonych publicznych bankow piéniądze swoie oddawać dla pomnożenia.

154.

Nieczynić wydatków nad te, które się oznaczyły, bez przedstawiénia Gubernatorowi.

Nad oznaczone wydatki zgromadzenie miéyskie nie iest mocne samo przez się expensować piéniędzy miéyskich, i czynić nowych wydatków; wszakże ieśliby co zdawało się bydź potrzebnego ku powszechnemu dobru, wygodzie, lub ozdobie miasta, tedy ma uczynić remonstracye Gubernatorowi, i od niégo czékać dozwolenia.

155.

O dawaniu ra-

O dochodach, i rozchodach miéyskich mié-

городовыхъ доходахъ и разходахъ.

городовые общества какъ Губернатору подаютъ вѣдомсти, такъ и въ казенную Палату счеты свои посылаютъ.

О.

О ГОРОДСКОЙ ОБЩЕЙ ДУМѢ И О ГОРОДСКОЙ ШЕСТИГЛАСНОЙ ДУМѢ.

156.

Дозволенїе городу имѣть общую городскую думу.

Городовымъ обывателямъ дозволяется составить общую городскую думу.

157.

Кто составляютъ общую городскую думу.

Городскую общую думу составляютъ городской Глава и гласные отъ настоящыхъ городовыхъ обывателей, отъ гильдїй отъ цѣховъ, отъ иногородныхъ и иностранныхъ гостей отъ имянитыхъ гражданъ и отъ посадскихъ. Каждое изъ сихъ раздѣленїй имѣетъ одинъ голосъ въ обществѣ градскомъ.

158.

О составленїи голоса отъ настоящихъ городовыхъ обывателей.

Чтобъ составить голосъ настоящихъ городовыхъ обывателей, собираются всякїе три года въ каждой части города настоящїе городовые обыватели и выбираютъ по балатѣ одного гласнаго. Каждый гласный настоящихъ городовыхъ обывателей явиться долженъ у городскаго Главы.

ku z miéyſkich dochodów, lub rozchodów.

miéſzczańſkie zgromadzenia iako Gubernatorowi podaią wiadomości; tak też i do izby ſkarbowéy rachunki ſwoie poſyłaią.

P.

O MIEYSKIEY POWSZECHNEY RADZIE I O RADZIE SZESCIOGŁOSOWEY.

156.

Pozwolenie miaſtu uformowania powſzechnéy miéyſkiéy rady.

Miéyſkim obywatelom dozwala ſię uformować powſzechną miéyſką radę.

157.

Kto ſkłada powſzechną miéyſką radę.

Miéyſką radę ſkładaią; miéyſki Głowa, i maiący głos od miéſzczán iſtotnych, od giéłd céchow, od cudzoziémców i przychodniów z innego miaſta, od znamiénitych obywatéli, i od poſadzkich; każda z tych części ma iéden głos w zgromadzeniu miéſzczańſkim.

158.

O uformowaniu głoſu od iſtotnych obywateli miéyſkich.

Dla uformowania głoſu iſtotnego miéſzczańſtwa, iſtotni miéſzczanie zgromadzaią ſię co trzy lata w każdéy części miaſta, i wybiéraią przez kałkuły iednego głos maiącego. Każden głos maiący od iſtotnego miéſzczańſtwa powinien ſię prezentować miéyſkiému Głowie.

159.

О составленїи голоса отъ гильдїи.

Чтобъ составить голосъ гильдейской, собирается всякїе три года каждая гильдїя, и выбираетъ по баламъ одного гласнаго каждой гильдїи. Каждый гласный явиться долженъ у городскаго Главы.

160.

О составленїи голоса отъ цѣховъ.

Чтобъ составить голосъ цѣховыхъ, собирается всякїе три года каждый цѣхъ, и выбираетъ по баламъ одного гласнаго каждаго цѣха. Каждый гласный долженъ явиться у городскаго Главы.

161.

О составленїи голоса отъ иногородныхъ и иностранныхъ гостей.

Чтобъ составить голосъ иногородныхъ и иностранныхъ гостей, собираются они всякїе три года каждый народъ особо, и выбираютъ по баламъ одного гласнаго каждаго народа. Каждый гласный долженъ явится у городскаго Главы.

162.

О составленїи голоса отъ имянитыхъ гражданъ.

Чтобъ составить голосъ имянитыхъ гражданъ, собираются всякїе три года имянитые граждане по семи названїямъ, какъ въ толкованїи на 67 статью написано, и которыя названїя болѣе пяти человѣкъ имѣютъ, каждое особо выбиретъ по баламъ одного гласнаго. Каждый гласный явиться долженъ у городскаго Главы,

О

159.

O uformowaniu głoſu od giéłd.

Dla uformowania głoſu od giéłd, każda giéłda zbiéra ſię co trzy łata, i wybiéra przez kałkuł iédnego głos maiącego od każdéy giéłdy każdy głos maiący prezentować ſię powinién miéyſkiému Głowie.

160.

O uformowaniu głoſu od céchów,

Dla uformowania głoſu céchowych, zbiéra ſię co trzy lata każdy céch, i wybiéra przez kałkuł iédnego głos maiącego od każdego céchu. Każdy głos maiący, winien ieſt prezentować ſię miéyſkiému Głowie.

161:

O uformowaniu głoſu od cudzoziémców, i innego miaſta obywateli.

Dla uformowania głoſu cudzoziémców i z innego miaſta przychodniów, zbieraią ſię oni co trzy lata, każdego narodu oſobno, i wybiéraią przez kałkuł iednego głos maiącego od każdego narodu. Każdy głos maiący prezentuie ſię miéyſkiému Głowie.

162.

O uformowaniu głoſu od znamienitych obywatéli.

Dla uformowania głoſu znamiénitych obywateli zbiéraią ſie co trzy lata obywatele znamiénici, których ſiédm klas w punkcie 67. wymieniło ſie, i które klaſſy maią więcéy pięciu osób, każda oſobno obiéra przez kałkuł iednego głos maiącego. Każdy głos maiący prezentuje ſię miéyſkiemu Głowie.

163.

О составленіи голоса отъ посадскихъ.

Чтобъ составить голосъ посадскихъ, собираются всякіе три года посадскіе каждой части города, и выбираютъ по баламъ одного гласнаго посадскихъ. Каждый гласный явиться долженъ у городскаго Главы.

164.

Отъборѣ шестигласной городской думы.

Общая городская дума избираетъ шестигласную городскую думу изъ своихъ гласныхъ.

165.

Кто составляютъ шестигласную городскую думу.

Шестигласная городская дума составится изъ голоса настоящихъ городовыхъ обывателей, изъ голоса гильдейскихъ, изъ голоса цѣховыхъ, изъ голоса иногородныхъ и иностранныхъ гостей, изъ голоса имянитыхъ гражданъ, и изъ голоса посадскихъ въ предсѣданіи городскаго Главы; въ случаѣ же убыли во время срока общая городская дума наполняетъ мѣсто изъ того же голоса.

166.

Кому и какъ засѣданіе имѣть въ городской думѣ.

Въ городской думѣ сидитъ городской Глава на стулѣ по срединѣ; противъ городскаго Главы сидятъ на лавкѣ на право голосъ цѣховыхъ, на лѣво голосъ посадскихъ; возлѣ городскаго Главы въ правомъ заворотѣ на лавкѣ голосъ настоящихъ городовыхъ обывателей, и голосъ иногородныхъ и иностранныхъ гостей;

воз-

O uformowaniu głosu od posadzkich

163.

Dla uformowania głosu posadzkich zbiéraią się posadzcy każdéy części miasta co trzy lata, i wybiéraią przez kałkuł jednego głos maiącego. Każdy głos maiący prezentuie się miéyskiemu głowie.

O wyborze sześciogłosowéy radzie.

164.

Powszechna miéyska rada wybiéra sześciogłosową radę, z maiących głos.

Kto składa sześciogłosową radę miéyską.

165.

Sześciogłosowa miéyska rada składać się będzie z głosu istotnego miészczaństwa, z głosu giełd, z głosu céchów, z głosu cudzoziémców, i innego miasta przychodniów, z głosu znamiénitych obywateli, i z głosu posadzkich, pod prezydencyą Głowy miéyskiégo. W przypadku zaś ubycia przed czasem iednego z wybranych, powszechna rada napełnia zawakowane miéysce, wybiéraiąc iednego z téyże części.

166.

W radzie miéyskiéy zasiada miéyski Głowa na krzéśle na srzodku, przeciwko miéyskiégo Głowy siadaią na ławkach po prawéy stronie głos céchów, na lewéy głos posadzkich, koło miéyskiégo Głowy po prawéy ręce na ławie głos istotnego miészczaństwa, i głos cudzoziémców, i innego miasta przycho-

возлѣ городскаго Главы въ лѣвомъ заворотѣ на лавкѣ же голосъ имянитыхъ граждан и голосъ гильдейской.

167.

Должность городской думы.

Городской думѣ предлежатъ попеченія; 1, Доставить жителямъ города нужное пособіе къ ихъ прокормленію, или содержанію. 2, Сохранять городъ отъ ссоръ и тяжебъ съ окрестными городами, или селеніями. 3, сохранять между жителями города миръ, тишину и доброе согласіе 4, Возбранять все, что доброму порядку и благочинію противно, оставляя однакожъ относящееся къ части полицейской исполнять мѣстамъ и людямъ для того установленнымъ. 5, Посредствомъ наблюденія доброй вѣры, и всякими позволенными способами поощрять привозъ въ городъ и продажу всего, что ко благу и выгодамъ жителей служить можетъ. 6, Наблюдать за прочностію публичныхъ городскихъ зданій, стараться о построеніи всего потребнаго, о заведеніи площадей для стеченія народа по торгу, пристаней, анбаровъ, магазейновъ и тому подобнаго, что можетъ быть для города потребно, выгодно и полезно. 7, Стараться о приращеніи городскихъ доходовъ на пользу города и для разпространенія заведеній по приказу Общественнаго призрѣнія. 8, Разрѣшать сомнѣнія и недоумѣнія по ремесламъ и гильдіямъ въ силу сдѣланныхъ о томъ положеній.

За-

chodniów, po lewéy na ławie głos znamie-nitych obywatéli, i głos giéłd.

167.

Powinność miéyskiéy rady.

Miéyska rada winna iest starać się. 1. Podadź obywatelom miasta potrzebną pomoc do ich żywności, i utrzymywania się. 2. Zachować miasto od kłótni, i procederów z okolicznémi miastami, i osadami. 3. Zachować między miészczanami pokoy, i zgodę. 4. Niedopuszczać niczego, co się przeciwi dobremu porządkowi, i obyczayności, czyli policyi, zostawuiąc iednak, co się tycze policyyskiégo obowiązku, wolność czyniénia i wypełniénia osobom, i urzędom na to ustanowionym. 5, Przez zachowanie rzetelności, i wszelkiémi innémi godziwémi sposobami zachęcać przywoz do miasta, i przedaże wszystkiégo, co ku dobru i wygodzie obywatelów służyć może. 6. Miéć pieczą o porządne budowanie publicznych miéyskich budowli, o wybudowaniu czego potrzeba, o naznaczeniu placów targowych dla zgromadzaiącego się ludu, o wybudowaniu portów, szpichlerzów, magazynów, i tym podobnych, które mogą bydź miastu potrzebne, przynoszące pożytek, i wygodę. 7. Starać się o pomnożenie miéyskich dochodów dla dobra miasta, i dla rozszerzénia zaprowadzeń należących do magistratury powszechnéy opieki. 8. Decydować wątpliwości, i niézrozumiénia co się tycze rzemiosł, i giéłd, na mocy uczynionego o nich postanowiénia.

Za-

168.

Запрещенїе городской думѣ мѣшаться въ дѣла судныя.

Городской думѣ запрещается мѣшаться въ дѣла судныя между жителями того города; ибо оныя по учрежденїямъ принадлежатъ Магистратамъ или Ратушамъ.

169.

О храненїи городоваго и ремесленнаго положенїя.

Городская дума должна хранить какъ городовое, такъ и ремесленное положенїе, и наблюдать, чтобъ оныя точно и безъ нарушенїя всеми и каждымъ исполняемы были.

170.

Запрещенїе дѣлать представленїи или положенїи противныя городскому, или ремесленному положенїямъ, или инымъ узаконенїямъ

Городской думѣ запрещается дѣлать представленїи или положенїи противныя городскому, или ремесленному положенїямъ и другимъ Государственнымъ узаконенїямъ, подъ взысканїемъ выше въ статьѣ 37 опредѣленнымъ.

171.

О мѣстѣ для собранїя городской думы и печати.

Городской думѣ собираться въ домѣ общества градскаго, и имѣть свою печать.

172.

Время засѣданїя общей городской думы.

Общая городская дума бывъ составлена изъ людей занятыхъ торгами, промыслами и ремеслами, обязана собираться по однажды всякой срокъ засѣданїя, или же когда нужда и польза городская потребуетъ и въ другое время.

О

168.

Zabrania ſię miéyſkiéy radzie wdawać do ſpraw ſądowych.

Radzie miéyſkiéy zabrania ſię miéſzać do ſpraw ſądowych między obywatelami tego miaſta, albowiém one według uſtawy należą do Magiſtratów, lub Ratuſzów.

169.

O zachowaniu miéſzczańſkiégo i rzemiéślniczego poſtanowiénia.

Rada miéyſka winna ieſt zachować jako miéſzczańſkie, tak i rzemiéślnicze poſtanowiénie, i doſtrzegać aby one wiérnie, i nie odſtępnie od wſzyſtkich i każdego dopełniane były.

170.

Zabrania ſię czynić uchwał, lub remonſtracyi przéciwnych miéyſkiemu, lub rzémiéślniczemu poſtanowiéniu, lub innym prawom.

Radzie miéyſkiéy zabrania ſię czynić uchwał, lub remonſtracyi, któreby ſię przeciwiły miéſzczańſkiému, lub rzémiéślniczemu poſtanowiéniu, lub innym Monarſzym prawom, pod karą wyżéy w punkcie 37. przepiſaną.

171.

O miéyſcu dla zebrania ſię i piéczęci miéyſkiéy rady.

Rada miéyſka zbiérać ſię ma w domie zgromadzenia miéſzczańſkiégo, i ma ſwoię pieczęć.

172.

Czas zaſiadania powſzechnéy miéyſkiéy rady.

Powſzechna miéyſka rada będąc złożona z ludzi zaiętych handlem, przémyſłem, i rzémiéſłem ma ſię zbiérać po razu w każdym terminie zaſiadań, lub i w inne czaſy, kiedy dobro, i potrzeba miaſta wyciąga.

173.

О шестигласной городской думѣ.

Для всегдашняго отправленїя дѣлъ выше въ статьѣ 167й изъясненныхъ полагается, какъ выше сказано, городская шестигласная дума.

174.

Время засѣданїя шестигласной городской думы.

Городская шестигласная дума собирается всякую недѣлю однажды, развѣ когда нужда или польза городская востребуетъ и кромѣ того.

175.

Шестигласная городская дума собирается въ томъ же мѣстѣ, гдѣ и общая дума, и въ случаѣ сомнѣнїя предлагаетъ дѣло въ общей городской думѣ.

Городская шестигласная дума собирается въ томъ мѣстѣ, гдѣ и общей городской думѣ назначено, имѣетъ ту же печать, и тѣ же должности исполняетъ; въ случаѣ же сомнѣнїя по важности или трудности дѣла предлагаетъ оное въ общей городской думѣ.

176.

Кто не доволенъ городскою общею или шестигласною думою, тотъ долженъ приносить жалобу въ губернской Магистратъ.

Буде кто не доволенъ общею городскою думою или шестигласною городскою думою: тотъ можетъ принести свою жалобу въ губернской Магистратъ.

177.

Объ управленїи

Въ управленїи городовыхъ доходовъ и

173.

O sześciogłoso-wéy miéyskiéy radzie.

Dla wypełniénia codziennego obowiązków wyżéy pod punktem 167. wyrażonych, naznacza się, jako się wyżéy powiédziało, sześciogłosowa miéyska rada.

174.

Czas zasiadania miéyskiéy sześcio-głosowéy rady.

Miéyska sześciogłosowa rada zbiéra się w każdym tygodniu po razu, chyba jeśliby pożytek, i dobro miasta tego wyciągało, tedy zbiera się i w inne czasy.

175.

Sześciogłosowa miéyska rada zbiéra się tamże gdzie i powszechna, a w przypadkach wątpliwości przekłada dzieło w powszechnéy miéyskiéy radzie.

Miéyska sześciogłosowa rada zbiéra się w tymże miéyscu, gdzie i powszechnéy miéyskiéy radzie do zasiadania naznaczono, ma też samę pieczęć, i też same wypełnia obowiązki; w przypadku zaś wątpliwości dla ważności, lub trudności dzieła, przekłada ie w powszechnéy radzie miéyskiéy.

176.

Kto niekontent z rady miéyskiéy powszechnéy lub sześciogłosowéy, ten może skarżyć się w Guberskim Magistracie.

Jeżeli kto niékontent z miéyskiéy powszechnéy rady, lub z rady sześciogłosowéy, ten może skarżyć się w Guberskim Magistracie.

177.

O urządzeniu miéy-

Co się tycze urządzenia miéyskich dochodów,

городовыхъ доходовъ и разходовъ, и объ отчетѣ въ оныхъ.

разходовъ городская дума поступаетъ по статьямъ 151, 152, 153 и 154, и посылаетъ вѣдомости и отчетъ Губернатору и въ казенную Палату на основанїи статьи 155 городоваго положенїя.

178.

О взаимномъ пособїи по дѣламъ службы ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА и пользы общей.

Городовые Магистраты и прочїя мѣста того города законныя требованїя городской думы исполняютъ, и гдѣ польза службы ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА, соблюденїе порядка и тишины того требуютъ, подаютъ другъ другу руку помощи.

Во утвержденїе всего вышеписаннаго, МЫ сїю НАШУ жалованную Грамоту на права и выгоды вѣрноподданнымъ НАМЪ городамъ собственною НАШЕЮ рукою подписали и государственною НАШЕЮ печатью укрепитъ повелѣли. Въ Престольномъ НАШЕМЪ градѣ Святаго Петра Апрѣля 21 дня, въ лѣто отъ Рождества Христова 1785, Царствованїя же НАШЕГО въ двадесять третїе.

Подлинная подписана собственною ЕЯ ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА рукою тако:

ЕКАТЕРИНА.

Печатана въ Санктпетербургѣ при Сенатѣ Апрѣля 24, а въ Москвѣ въ Сенатской Типографїи Маїя 30 числа 1785 года.

Перепечатана въ Вильнѣ въ Университетской Типографїи Сентября 5 числа 1796 года.

ſtkich dochodów, i rozchodów, i o daniu rachunku z nich.

dów, i rozchodów, miéyſka rada poſtępuie według punktow 151, 152. 153. i 154. i poſyła wiadomości i ſprawę Gubernatorowi, i do ſkarbowéy izby na mocy punktu 155. miéſzczańſkiégo poſtanowiénia.

178.

O wzajemnéy pomocy w dziéłach ſłużby MONARSZEY i dobra publicznego.

Magiſtratury miéyſkie, i inne ſądowe urzędy tego miaſta wypełniaią prawne żądania miéyſkiéy rady, i gdzie pożytek ſłużby MONARSZEY, lub zachowanie porządku, i ſpokoyności tego wyciągaią, tedy podaią ſobie wzaiémnie rękę pomocy.

Na utwiérdzenie wſzyſtkiégo, co ſię wyżéy wyraziło, MY ten NASZ przywiléy ſłużący na prawa, i dobrodziéyſtwa wiérnopoddanych NAM Miaſt właſną NASZĄ ręką podpiſaliśmy, i kraiową NASZĄ piéczęcią umocnić rozkazali. W ſtołecznym NASZYM mieście S. Piotra, Kwiétnia 21 dnia, roku od Narodzenia Chryſtuſa Pana 1785. Panowania NASZEGO dwudziéſtego trzéciégo.

Oryginał podpiſany właſną JEY JMPERATORSKIEY Mości ręką tak:

KATARZYNA.

Drukowano w St. Petersburgu przy Senacie Kwiétnia 24. a w Moſkwie w Senackiéy Drukarni Maja 30 dnia 1785 roku.

Przedrukowano w Wilnie w Drukarni Akademickiéy Septembra 5. dnia Roku 1796.